תלמוד ירושלמי · סדר נזיקין

תלמוד ירושלמי בבא מציעא

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

תלמוד ירושלמי בבא מציעא

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/תלמוד-ירושלמי-בבא-מציעא/
הקובץ נוצר ב־19 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611162349 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
הלכה א 5
הלכה ב 5
הלכה ג 6
הלכה ד 6
הלכה ה 7
הלכה ו 7
הלכה ז 8
הלכה ח 8
פרק ב 9
הלכה א 9
הלכה ב 9
הלכה ג 10
הלכה ד 10
הלכה ה 11
הלכה ו 12
הלכה ז 13
הלכה ח 13
הלכה ט 13
הלכה י 14
הלכה יא 15
פרק ג 16
הלכה א 16
הלכה ב 16
הלכה ג 17
הלכה ד 17
הלכה ה 18
הלכה ו 18
הלכה ז 19
הלכה ח 19
הלכה ט 19
פרק ד 20
הלכה א 20
הלכה ב 21
הלכה ג 22
הלכה ד 23
הלכה ה 23
הלכה ו 24
הלכה ז 24
פרק ה 25
הלכה א 25
הלכה ב 26
הלכה ג 27
הלכה ד 28
הלכה ה 29
הלכה ו 30
הלכה ז 31
הלכה ח 31
פרק ו 32
הלכה א 32
הלכה ב 33
הלכה ג 33
הלכה ד 34
הלכה ה 35
הלכה ו 35
פרק ז 36
הלכה א 36
הלכה ב 36
הלכה ג 37
הלכה ד 37
הלכה ה 38
הלכה ו 38

הלכה ז 38
פרק ח 39
הלכה א 39
הלכה ב 39
הלכה ג 40
הלכה ד 40
הלכה ה 41
הלכה ו 41
הלכה ז 41
הלכה ח 41
הלכה ט 42
פרק ט 42
הלכה א 42
הלכה ב 42
הלכה ג 43
הלכה ד 43
הלכה ה 43
הלכה ו 44
הלכה ז 44
הלכה ח 44
הלכה ט 44
הלכה י 45
הלכה יא 45
הלכה יב 45
הלכה יג 46
פרק י 47
הלכה א 47
הלכה ב 47
הלכה ג 48
הלכה ד 48
הלכה ה 48
הלכה ו 49

פרק א

הלכה א

משנה: שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בַּטַּלִּית זֶה אוֹמֵר אֲנִי מְצָאתִיהָ וְזֶה אוֹמֵר אֲנִי מְצָאתִיהָ זֶה אוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי וְזֶה אוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי. זֶה יִשְׁבַּע שֶׁאֵין לוֹ בָהּ פָּחוּת מֵחֶצְיָיהּ וְיִטֹּל חֶצְיָיהּ וְזֶה יִשְׁבַּע שֶׁאֵין לוֹ בָהּ פָּחוּת מֵחֶצְיָיהּ וְיַחֲלוֹקוּ. זֶה אוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי וְזֶה אוֹמֵר חֶצְיָיהּ שֶׁלִּי. הָאוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי יִשְׁבַּע שֶׁאֵין לוֹ בָהּ פָּחוּת מִשְּׁלֹשָׁה חֲלָקִים וְהָאוֹמֵר חֶצְיָיהּ שֶׁלִּי יִשְׁבַּע שֶׁאֵין לוֹ בָהּ פָּחוּת מֵרְבִיעַ. זֶה נוֹטֵל שְׁלֹשָׁה חֲלָקִים וְזֶה נוֹטֵל רְבִיעַ.

הלכה: שְׁנַיִם אוֹחֲזִין בַּטַּלִּית כול'. תַּנֵּי. אָדָם שֶׁאָמַר לַחֲבֵירוֹ. תֵּן לִי מְנָה שֶׁאַתָּה חַיָּיב לִי. אָמַר לוֹ. לֹא הָיוּ דְבָרִים מֵעוֹלָם. הָלַךְ וְהֵבִיא עֵדִים שֶׁחַיָּיב לוֹ נ זוּז. רִבִּי חִיָּיה רַבָּה אָמַר. הוֹדָיַית עֵדִים כְּהוֹדָיַית פִּיו וְיִשָּׁבַע עַל הַשְּׁאָר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵין הוֹדָיַית עֵדִים כְּהוֹדָיַית פִּיו שֶׁיִּשָּׁבַע עַל הַשְּׁאָר. אָמַר רִבִּי לָא. מִשְּׁנַיִם אוֹחֲזִין בַּטַּלִּית דְּרִבִּי חִיָּיה רוֹבָה. מִכֵּיוָן שֶׁתָּפוּשׁ בְּחֶצְיָיהּ. (א)לֹא כְּמִי שֶׁהֵבִיא עֵדִים שֶׁחֶצְיָיהּ שֶׁלּוֹ. וְתֵימַר. נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. אוֹף הָדָא דַמְיָיא לָהּ.

רַבָּה בַּר מָמָל וְרַב עַמְרָם סְלִיקוּ הֵן דְּרַב בֵּינַיי אָמַר לֵיהּ. אֵין מוֹסְרִין שְׁבוּעָה לְחָשׁוּד. אָמַר לֵיהּ. אֲפִילּוּ לְשׁוֹן שְׁבוּעָה אֵין מוֹסְרִין לוֹ. כֵּיצַד נִשְׁבַּע. רַב הוּנָא אָמַר. שְׁבוּעָה שֶׁיֵּשׁ לִי בָהּ וְאֵין לִי בָהּ פָּחוֹת (מִשֶּׁוֶה פְּרוּטָה) [מֶחֱצָיְיהּ]. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אִם מִזּוֹ שְׁבוּעַת תַּקָּנָה הִיא. תַּנֵּי. שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ תוֹפְסִין בְּשִׁטָּר. זֶה אוֹמֵר. שֶׁלִּי וְאָבַד מִמֶּנִּי. וְזֶה אוֹמֵר. שֶׁלִּי הוּא שֶׁפִּרַעְתִּיו לְךָ. יִתְקַיְּים הַשִּׁטָּר בְּחוֹתָמָיו. דִּבְרֵי רִבִּי. רַבָּן [שִׁמְעוֹן בֶּן] גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר. יֵחָלוֹקוּ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחַר הַתָּפוּס בָּעֵדִים. אָמַר רַב חִסְדָּא. אֵין שְׁמַעְתּוֹנֵיהּ אֲתַיִית כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן. זֶה אוֹמֵר חֶצְיָיהּ שֶׁלִּי. וְזֶה אוֹמֵר. שְׁלִישָׁהּ שֶׁלִּי. הָאוֹמֵר חֶצְיָיהּ שֶׁלִּי יִשָּׁבַע שֶׁאֵין לוֹ בָהּ פָּחוֹת מֵרְבִיעַ. וְהָאוֹמֵר שְׁלִישָׁהּ שֶׁלִּי יִשָּׁבַע שֶׁאֵין לוֹ בָהּ פָּחוֹת מִשְּׁתוּת. כְּלָלוֹ שֶׁלְּדָבָר. אֵינוֹ נִשְׁבַּע אֶלָּא עַל חֲצִי שֶׁהוּדָה.

הלכה ב

משנה: הָיוּ שְׁנַיִם רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְהֵמָה אוֹ שֶׁהָיָה אֶחָד רוֹכֵב וְאֶחָד מְהַלֵּךְ. זֶה אוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי וְזֶה אוֹמֵר כּוּלָּהּ שֶׁלִּי. זֶה יִשְׁבַּע שֶׁאֵין לוֹ בָהּ פָּחוּת מֵחֶצְיָיהּ וְזֶה יִשְׁבַּע שֶׁאֵין לוֹ בָהּ פָּחוּת מֵחֶצְיָיהּ וְיַחֲלוֹקוּ. בִּזְמַן שֶׁהֵן מוֹדִין אוֹ שֶׁיֵּשׁ לָהֶן עֵדִים חוֹלְקִין בְּלֹא שְׁבוּעָה.

הלכה: הָיוּ שְׁנַיִם רוֹכְבִין עַל גַּבֵּי בְהֵמָה כול'. אָמַר רִבִּי חוּנָא. תַּנֵּיי תַּמָּן. אִשָּׁה שֶׁהָיְתָה רְכוּבָה עַל גַּבֵּי בְהֵמָה וּשְׁנַיִם מְנַהִיגִין אוֹתָהּ. וְאוֹמָרֶת. אֵילּוּ עֲבָדַיי וְהַחֲמוֹר וְהַמַּשָּׂאוּי שֶׁלִּי. וְזֶה אוֹמֵר. זוֹ אִשְׁתִּי וְזֶה עַבְדִּי וְהַחֲמוֹר וְהַמַּשָּׂאוּי שֶׁלִּי. וְזֶה אוֹמֵר. זוֹ אִשְׁתִּי וְזֶה עַבְדִּי

וְהַחֲמוֹר וְהַמַּשְׂאוּי שֶׁלִּי. צְרִיכָה גֵּט מִשְּׁנֵיהֶן. וּצְרִיכָה לְשַׁחְרֵר אֶת שְׁנֵיהֶן. וּשְׁנֵיהֶן מְשַׁחְרְרִין זֶה אֶת זֶה. וּבַחֲמוֹר וּבְמַשְׂאוּי שְׁלָשְׁתָּן שָׁוִין.

הלכה ג

משנה: הָיָה רוֹכֵב עַל הַבְּהֵמָה וְרָאָה אֶה הַמְּצִיאָה וְאָמַר לַחֲבֵירוֹ תְּנֵיהָ לִי וּנְטָלָהּ אָמַר אֲנִי זָכִיתִי בָהּ זָכָה בָהּ. אִם מִשֶּׁנְּתָנָהּ לוֹ אָמַר אֲנִי זָכִיתִי בָהּ תְּחִילָּה לֹא אָמַר כְּלוּם.

הלכה: הָיָה רָכוּב עַל הַבְּהֵמָה כול'. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. הָדָא הֵילְכְתָא לֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם לֹא מֵרֹאשָׁהּ וְלֹא מִסּוֹפָהּ. הָיָה רָכוּב עַל גַּבֵּי בְהֵמָה וְרָאָה אֶת הַמְּצִיאָה וְאָמַר לַחֲבֵירוֹ. תְּנֵיהָ לִי. נְטָלָהּ וְאָמַר. אֲנִי זָכִיתִי בָהּ. זָכָה בָהּ. אֵילּוּ אָמַר. זָכָה לִי. זָכָה. הֲוֵי לֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם לֹא מֵרֵישָׁא וְלֹא מִסֵּיפָא.

הלכה ד

משנה: רָאָה אֶת הַמְּצִיאָה וְנִפַּל עָלֶיהָ וּבָא אַחֵר וְהֶחֱזִיק בָּהּ זֶה שֶׁהֶחֱזִיק בָּהּ זָכָה בָהּ. רָאָה אוֹתָן רָצִין אַחַר מְצִיאָה אַחַר צְבִי שְׁבוּר אַחַר גּוֹזָלוֹת שֶׁלֹּא פֵּירֵיחוּ וְאָמַר זָכֻת לִי שָׂדֶה זָכֻת לוֹ. הָיָה צְבִי רַץ כְּדַרְכּוֹ אוֹ שֶׁהָיוּ גוֹזָלוֹת מְפָרְחִין וְאָמַר זָכֻת לִי שָׂדֶה לֹא אָמַר כְּלוּם.

הלכה: רָאָה אֶת הַמְּצִיאָה כול'. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר אַבָּא כֹהֵן בַּר דְּלָיָיה. אָדָם זָכָה בַּמְּצִיאָה בְּתוֹךְ דַּד אִמּוֹת שֶׁלּוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. וְהוּא שֶׁתִּפּוֹל לְתוֹךְ יָדוֹ. מַתְנִיתָה פְּלִיגָא עַל רֵישׁ לָקִישׁ. נָטַל מִקְצַת הַפֵּיאָה וְזָרַק בַּשְּׂאָר אֵין לוֹ בָּהּ כְּלוּם. אָמַר. תִּיפְתַּר בְּשֶׁלֹּא אָמַר. יְזִכּוּ לִי בְּדַד אַמּוֹת שֶׁלִּי. וְמוֹר דְּבַתְרָהּ. נָפַל עָלֶיהָ וּפָרַס טַלִּיתוֹ עָלֶיהָ מַעֲבִירִין אוֹתוֹ מִמֶּנָּהּ. עוֹד הִיא בְּשֶׁלֹּא אָמַר. יְזִכּוּ לִי בְּדַד אַמּוֹת שֶׁלִּי. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִייָה. שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ מִתְכַּוְּנִין בָּעוֹמֶר וּבָא עָנִי וַחֲטָפוֹ מִלִּפְנֵיהֶן זָכָה בוֹ. עוֹד הִיא בְּשֶׁלֹּא אָמַר. יְזִכּוּ לִי בְּדַד אַמּוֹת שֶׁלִּי. וְהָתַנֵּינָן. רָאָה אֶת הַמְּצִיאָה וְנָפַל עָלֶיהָ וּבָא אַחֵר וְהֶחֱזִיק בָּהּ. זֶה שֶׁהֶחֱזִיק בָּהּ זָכָה בָהּ. עוֹד הִיא בְּשֶׁלֹּא אָמַר. יְזִכּוּ לִי בְּדַד אַמּוֹת שֶׁלִּי. וְהָתַנֵּינָן. קָרוֹב לָהּ מְגוֹרֶשֶׁת. קָרוֹב לוֹ אֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת. מֻחֲצָה לְמֻחֲצָה מְגוֹרֶשֶׁת וְאֵינָהּ מְגוֹרֶשֶׁת. חִזְקִיָּה אָמַר. בְּשִׁכַּר הַלִּיבֶּלֶר הִיא מַתְנִיתָא. הָתִיבוֹן. וְהָכְתִיב וַאֲנִי בְּעוֹנְיִי הֶכִינוֹתִי וגו'. וְהֵיכִי. אִם בְּנִתּוּנִין בְּתוֹךְ יָדוֹ עֲשִׁיר הוּא. אִי בְּשֶׁאֵינָן נְתוּנִין לְתוֹךְ יָדוֹ יֵשׁ אָדָם מַקְדִּישׁ דָּבָר שֶׁאֵינוֹ שֶׁלּוֹ. הֲוֵי אוֹמֵר. בִּנְתוּנִין בְּתוֹךְ דַּד אַמּוֹת שֶׁלּוֹ. אָמַר רִבִּי אֶבְיָן. מַהוּ בְּעוֹנְיִי. שֶׁאֵין עֲשִׁירוּת לִפְנֵי מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. דָּבָר אַחֵר. שֶׁהָיָה מִתְעַנֶּה וּמַקְדִּישׁ סְעוּדָתוֹ לַשָּׁמַיִם.

תַּנֵּי. הָאוֹמֵר. יְזִכֶּה לִי בֵּיתִי בִּמְצִיאָה שֶׁנִּפְלָה לְתוֹכָהּ. לֹא אָמַר כְּלוּם. יָצָא שֵׁם לִמְצִיאָתוֹ דְּבָרָיו קַיָּימִין. כְּהָדָא אָרִיסֵיהּ דְּרִבִּי בָּא בַּר מִינָא סְלִיק לְדֵיקְלָא אַשְׁכַּח גּוֹזְלִין וְנַסְתּוֹן. אֲזַל

שְׁאֵל לְרַב. לֹא אָמַר לֵיהּ כְּלוּם. אֲזַל חָזַר. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מִינָא. קַשְׁיָיא לֹון הֲוִיתָא חָזְרוּתֵי יֹתֵר מִמְּצִיאָתוֹ.

הלכה ה

משנה: מְצִיאַת בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים מְצִיאַת אִשְׁתּוֹ הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ. מְצִיאַת בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים וְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים מְצִיאַת אִשְׁתּוֹ שֶׁגֵּרְשָׁהּ אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא נָתַן לָהּ אֶת כְּתוּבָּתָהּ הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלָּהֶן.

הלכה: מְצִיאַת בְּנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים כול'. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. בְּשֶׁאֵינָן טְפוּלִין לְאֲבִיהֶן. אֲבָל אִם הָיוּ טְפוּלִין לְאֲבִיהֶן מְצִיאָתָן שֶׁלּוֹ. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. אֵין אָדָם זוֹכֶה לַחֲבֵירוֹ בִּמְצִיאָה. אָמַר רִבִּי [הִילָא]. לֹא דָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן אֶכֶן אֶלָּא דְקָשֵׁי לֵיהּ עַל הָדָא דְתַנֵּי רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת בְּכָל מְלָאכָה מְצִיאָתוֹ לַבַּעַל הַבַּיִת. אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ. אָדָם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ רְשׁוּת לַחֲזוֹר בּוֹ תְּהֵא מְצִיאָתוֹ לְרַבּוֹ.

מָה בֵּין עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים לְעַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הָעִבְרִים הוֹאִיל וְאֵינוֹ רַשַּׁאי לְשַׁנּוֹתוֹ מִמְּלַכְתּוֹ מְצִיאָתוֹ לְעַצְמוֹ. עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַכְּנַעֲנִים הוֹאִיל וְרַשַּׁאי לְשַׁנּוֹתָן מִמְּלַאכְתָּן מְצִיאָתָן לְרַבָּן. הֲרֵי אִשְׁתּוֹ שֶׁאֵינוֹ רַשַּׁאי לְשַׁנּוֹת מִמְּלַאכְתָּהּ וּמְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. כּוֹפִין לַעֲשׂוֹת בַּצֶּמֶר. וְאֵינוֹ כּוֹפֶה לַעֲשׂוֹת בְּדָבָר אַחֵר. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר מִינָא וְרִבִּי יָסָא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. טַעַם אַחַר בָּאִשָּׁה. מַה טַעַם אַחֵר בָּאִשָּׁה. רִבִּי חַגַּיי אָמַר. מִפְּנֵי הַקְּטָטָה. רִבִּי יוֹסֵה אוֹמֵר. שֶׁלֹּא תְהֵא מַבְרַחַת נִיכְסֵי בַּעֲלָה וְאוֹמֶרֶת. מְצִיאָה הִיא. הֲתִיבוֹן בְּעַדִּים לֹא אָסְרוּ זֶה אֶלָּא מִפְּנֵי זֶה.

מְצִיאַת אִשְׁתּוֹ שֶׁגֵּירְשָׁהּ. רִבִּי יוֹסָנָא בְשֵׁם רִבִּי אַחָא. אָדָם שֶׁגֵּירַשׁ אִשְׁתּוֹ וְלֹא נָתַן לָהּ כְּתוּבָּתָהּ חַיָּיב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ עַד שֶׁיִּתֵּן לָהּ פְּרוּטָה אַחֲרוֹנָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. מְצִיאַת אִשְׁתּוֹ שֶׁגֵּירְשָׁהּ. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. שֶׁלֹּא תֹּאמַר. הוֹאִיל וְחַיָּיב בִּמְזוֹנוֹתֶיהָ עַד שֶׁיִּתֵּן לָהּ פְּרוּטָה הָאַחֲרוֹנָה תְּהֵא מְצִיאָתָהּ שֶׁלּוֹ. לְפוּם כֵּן צָרַךְ מִתְנִיתָא.

הלכה ו

משנה: מָצָא שְׁטָרֵי חוֹב אִם יֵשׁ בָּהֶם אַחֲרָיוּת נְכָסִים לֹא יַחֲזִיר שֶׁבֵּית דִּין נִפְרָעִין מֵהֶן. אֵין בָּהֶם אַחֲרָיוּת נְכָסִים יַחֲזִיר שֶׁאֵין בֵּית דִּין נִפְרָעִין מֵהֶן דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא יַחֲזִיר שֶׁבֵּית דִּין נִפְרָעִין מֵהֶן.

הלכה: מָצָא שְׁטָרֵי חוֹב כוּל'. תַּנֵּי בְשֵׁם רִבִּי מֵאִיר. בֵּין שְׁטָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ אַחֲרָיוּת נְכָסִין וּבֵין שְׁטָר שֶׁאֵין בּוֹ אַחֲרָיוּת נְכָסִין גּוֹבֶה מִנְּכָסִין בְּנֵי חוֹרִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר לְאֵי זֶה דָּבָר הוּא מַחֲזִיר. לְצוּר עַל פִּי צְלוֹחִיתוֹ. רַב אָמַר. יוֹרֵשׁ כְּמְשׁוּעְבָּד. כְּשֵׁם שֶׁמִּלְוָה בְעֵדִים אֵינָהּ נִיגְבֵּית מִמְּשׁוּעְבָּדִין כָּךְ אֵינָהּ נִגְבֵּית מִן הַיּוֹרְשִׁין. שְׁמוּאֵל אָמַר. דְּאִיקְנֵי אֵינָהּ גּוֹבֶה

מִמְּשׁוּעְבָּדִין. הָא מִבְּנֵי חוֹרֵי גְבֵי. הָכָא אָתְּ מַר. גּוֹבֶה. וְהָכָא אָתְּ מַר. אֵינוֹ גוֹבֶה. לֹא דָמֵי מִי שֶׁשִּׁיעְבֵּד מִקְצָת לְמִי שֶׁלֹּא שִׁיעְבֵּד כָּל עִיקָּר.

אָמַר רִבִּי לָעְזָר. שָׁאנֵי אוֹמֵר. כָּתַב לְלָווֹת וְלֹא לָווה. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. אִם הָיָה הַלּוֹוֶה מוֹדֶה הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. אִם הוּחְזַק הַשְּׁטָר בְּיַד הַמַּלְוֶה הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר. וּתְלִיתְהוֹן מִתַּבְּרִין. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ לֹא יַחֲזִיר. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי קִינּוּנְיָא. רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אִם הָיָה זְמַנּוֹ יוֹצֵא לְבוֹ בַיּוֹם יַחֲזִיר.

[וַאֲפִילוּ אֵין זְמַנּוֹ יוֹצֵא לבוֹא בַיּוֹם יַחֲזִיר. מָהוּ פְלִיג. ומד רִבִּי אַבָּהוּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי קִינּוּנְיָה. ומד רִבִּי יוֹחָנָן. אִם הָיָה זְמַנּוֹ יוֹצֵא לְבוֹא בַיּוֹם יַחֲזִיר.]

הלכה ז

משנה: מָצָא גִיטֵּי נָשִׁים וְשִׁיחֲרוּרֵי עֲבָדִים דִּייתִיקֵי מַתָּנָה וְשׁוֹבְרִין הֲרֵי זֶה לֹא יַחֲזִיר שֶׁאֲנִי אוֹמֵר כְּתוּבִין הָיוּ וְנִמְלַךְ עֲלֵיהֶם שֶׁלֹּא לִתְּנָן.

הלכה: מָצָא גִיטֵּי נָשִׁים כול'. תַּנֵּי. מָצָא גִיטִּין וּכְתוּבוֹת הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר. וּכְתוּבָּה לֹא הִיא חֲזָקָה.

שְׁטָר שֶׁלְּוָה בוֹ וּפָרָעוֹ לֹא יַחֲזוֹר וְיִגְבֶּה בוֹ מִפְּנֵי מֵירַע כּוֹחָן שֶׁל לְקוּחוֹת. רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וַאֲפִילוּ לְבוֹ בַיּוֹם. רִבִּי זֵירָא בָעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. הָכָא אַתְּ מַר. אֲפִילוּ לְבוֹ בַיּוֹם. וְהָכָא אַתְּ מַר. אִם זְמַנּוֹ יוֹצֵא לְבוֹ בַיּוֹם יַחֲזִיר. אָמַר לֵיהּ. אָדָם מָצוּי לִלְוֹת וְלִפְרוֹעַ לְבוֹ בַיּוֹם. וְאֵין אָדָם עָשׁוּי לִפְרוֹעַ וְלִלְוֹת לְבוֹ בַיּוֹם. רִבִּי חַגַּיי בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. הוּא הַזְּמָן וְהֵן הָעֵדִים וְהוּא הַמַּלְוֶה מָהוּ מִפְּנֵי מֵירַע כּוֹחָן שֶׁל לְקוּחוֹת. אָמַר לֵיהּ. בְּשֶׁלֹּא נִשְׁתַּעְבְּדוּ נְכָסִים. וְיֵשׁ אוֹמְרִים. בְּשֶׁלֹּא חָתְמוּ הָעֵדִים עַל אוֹתָהּ הַמַּלְוֶה.

הלכה ח

משנה: מָצָא אִגְרוֹת שׁוּם וְאִגְרוֹת מָזוֹן וּשְׁטָרֵי חֲלִיצָה וּמֵאוּנִין וּשְׁטָרֵי בֵּירוּרִין וְכָל מַעֲשֶׂה בֵית דִּין הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר. מָצָא בַחֲפִיסָה אוֹ בְגִלְוֹסְקָמָא תַּכְרִיךְ שֶׁל שְׁטָרוֹת אוֹ אֲגוּדָה שֶׁל שְׁטָרוֹת הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר. וְכַמָּה הִיא אֲגוּדָה שֶׁל שְׁטָרוֹת שְׁלֹשָׁה קְשׁוּרִין זֶה בָזֶה. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אֶחָד הַלּוֹוֶה מִשְּׁלֹשָׁה יַחֲזִיר לַלּוֹוֶה שְׁלֹשָׁה הַלְוּוִים מֵאֶחָד יַחֲזִיר לַמַּלְוֶה. מָצָא שְׁטָר בֵּין שְׁטָרוֹתֵיו וְאֵין יָדוּעַ מַה טִיבוֹ יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלָיָהוּ. אִם יֵשׁ עִמָּהֶן סִמְפּוֹן יַעֲשֶׂה מַה שֶּׁבִּסִימְפּוֹן.

הלכה: מָצָא אִיגְרוֹת שׁוּם כול'. רַב יִרְמְיָה בְשֵׁם רַב. אִם הָיָה אִישׁ הַדַּיְינִין הֲרֵי זֶה יַחֲזִיר. רִבִּי חָמָא אֲבוֹי דְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמַר. אַשְׁלֵי דַיְינִין שֶׁבַּגָּלְיוֹת גָּזְלֵי דַיְינִין שֶׁבָּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל. רַב הַמְנוּנָא אָמַר. נִכְתְּבָה אוֹנוֹ בְּאֶחָד בְּנִיסָן נִיתַּן הַכֶּסֶף בָּעֲשָׂרָה בְנִיסָן צְרִיכִין לְכְתּוֹב. אַף עַל פִּי שֶׁכְּתַבְנוּ כְתָב בְּאֶחָד בְּנִיסָן כֵּן נִגְמַר שֶׁיִּתֵּן הַכֶּסֶף בָּעֲשָׂרָה בְנִיסָן.

רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. סִימְפּוֹן שֶׁיּוֹצֵא מִתַּחַת יְדֵי הַמַּלְוֶה בִּכְתַב יְדֵי הַמַּלְוֶה פָּסוּל. אֲנִי אוֹמֵר. מִתְעַסֵּק הָיָה בִּשְׁטָרוֹתָיו. הָא מִתַּחַת יְדֵי אַחֵר כָּשֵׁר. רִבִּי יִצְחָק בַּר נַחְמָן בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. לְעוֹלָם אֵין סִימְפּוֹן כָּשֵׁר עַד שֶׁיֵּצֵא מִתַּחַת יְדֵי הַמַּלְוֶה בִּכְתַב יְדֵי הַלּוֶה. וְהַתַּנְיָנָן. שֶׁלֹּא פִיקְּדָנוּ אַבָּא וְשֶׁלֹּא אָמַר לָנוּ אַבָּא וְשֶׁלֹּא מָצִינוּ שְׁטָר בֵּין שְׁטָרוֹתָיו שֶׁשְּׁטָר זֶה פָּרוּעַ. הָא אִם נִמְצָא פָּרוּעַ. מַאי כְדוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. תִּיפְתַּר כְּגוֹן הָדָא דְיַיתֵיקֵי. שֶׁאֵין אָדָם מְצוּי לְפַגֵּם דְיַיתֵיקִין שֶׁלּוֹ.

פרק ב

הלכה א

משנה: אֵילּוּ מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ וְאֵילּוּ חַיָּיב לְהַכְרִיז. אֵילּוּ מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ מָצָא פֵּירוֹת מְפוּזָּרִין מָעוֹת מְפוּזָּרוֹת כְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְעִיגּוּלֵי דְבֵילָה כִּכָּרוֹת שֶׁל נַחְתּוֹם מַחֲרוֹזוֹת שֶׁל דָּגִים וַחֲתִיכוֹת שֶׁל בָּשָׂר וְגִיזֵי צֶמֶר הַבָּאוֹת מִמִּדְינָתָן וַאֲנִיצֵי פִּשְׁתָּן וּלְשׁוֹנוֹת שֶׁל אַרְגָּמָן הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ.

הלכה: אֵילּוּ מְצִיאוֹת שֶׁלּוֹ כול'. מְנַיִין לְיֵיאוּשׁ בְּעָלִין מִן הַתּוֹרָה. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יְהוֹצָדָק. כֵּן תַּעֲשֶׂה לַחֲמוֹרוֹ וגו'. אֶת שֶׁאָבוּד לוֹ וּמָצוּי לָךְ אַתְּ חַיָּיב לְהַכְרִיז. וְאֶת שֶׁאֵינוֹ אָבוּד לוֹ וּמָצוּי לָךְ אֵין אַתְּ חַיָּיב לְהַכְרִיז. יָצָא יֵיאוּשׁ בְּעָלִים שֶׁאָבוּד מִמֶּנּוּ וּמִכָּל אָדָם.

תַּנֵּי. מָצָא כְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אֵינוֹ חַיָּיב לְהַכְרִיז. בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד חַיָּיב לְהַכְרִיז. אֲלוּמּוֹת בֵּין בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בֵּין בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד חַיָּיב לְהַכְרִיז.

עִיגּוּלֵי דְבֵילָה. הָדָא דְתֵימַר בְּאֵילֵּין עִיגּוּלַיָּיא רַבְרְבַיָּא. בְּרַם בְּאֵילֵּין זְעִירַיָּיא דְאַתְיָין מִבָּצְרָה חַיָּיב לְהַכְרִיז מִשּׁוּם סִימָנֵי מָקוֹם. חֲתִיכוֹת שֶׁלְּבָשָׂר וּבְתוֹכָן כִּכָּר אַחַת אוֹ כוּלָּיָה אַחַת חַיָּיב לְהַכְרִיז. מַחֲרוֹזוֹת שֶׁלְּדָגִים וּבְתוֹכָן יָרָק אֶחָד אוֹ לָכִיס אֶחָד חַיָּיב לְהַכְרִיז.

הלכה ב

משנה: רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שִׁינּוּי חַיָּיב לְהַכְרִיז. כֵּיצַד מָצָא עִיגּוּל וּבְתוֹכוֹ חֶרֶס כִּכָּר וּבְתוֹכוֹ מָעוֹת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר כָּל כְּלֵי אֻנְפּוֹרְיָא אֵינוֹ חַיָּיב לְהַכְרִיז.

הלכה: רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שִׁינּוּי כול'. תַּנֵּי. בְּמְשׁוּקָּע בּוֹ. הָכָא אַתְּ מַר. בְּמְשׁוּקָּע בּוֹ. וָכָא אַתְּ מַר. בְּנָתוּן בּוֹ דֶּרֶךְ הִינּוּחַ. הֵן דְּתֵימַר בְּמְשׁוּקָּע בּוֹ. בִּרְשׁוּת הָרַבִּים. וְהֵן דְּתֵימַר בְּנָתוּן בּוֹ דֶּרֶךְ הִינּוּחַ. בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד. וַאֲפִילּוּ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים בְּנָתוּן בּוֹ דֶּרֶךְ הִינּוּחַ אֲנִי אוֹמֵר. דֶּרֶךְ נְפִילָה נָפְלָה עָלָיו.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. כְּלֵי אֶנְפּוֹרְיָא אֵינוֹ חַיָּיב לְהַכְרִיז. אָמְרָה רִבִּי יוֹחָנָן וְתַנֵּי לָהּ. וְאֵילּוּ הֵן. כְּגוֹן בַּדֵּי מְחָטִין וְצִינּוֹרִיּוֹת וּמַחֲרוֹזוֹת שֶׁלְּקַרְדּוּמוֹת. אֲמוֹרֵיהּ דְּרִבִּי יִצְחָק בַּר טֶבְלַיי אַשְׁכָּח עָזִיל כְּרִיךְ בְּמִקְטוֹרָה. אָתָא גַבֵּי רִבִּי יִצְחָק וְאוֹרֵי לֵיהּ כְּהָדָא דְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר דְּמַתְנִיתָן. אֲמוֹרֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן אַשְׁכָּח עָזִיל כְּרִיךְ בְּמִקְטוֹרָא. אָתָא לְגַבֵּי רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לֵיהּ. הֵן אַשְׁכַּחְתִּינֵיהּ. בְּסִימְטָא. בְּפַלְטֵיָא. דּוּ בָעֵי מִיפְתְּרִינְהּ כְּהָדָא דְרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר דְּמַתְנִיתָן.

הלכה ג

משנה: וְאֵילּוּ חַיָּיב לְהַכְרִיז. מָצָא פֵּירוֹת בְּכֶלִי אוֹ כֶלִי כְּמוֹת שֶׁהוּא. מָעוֹת בְּכִיס אוֹ כִיס כְּמוֹת שֶׁהוּא. צִיבּוּרֵי פֵּירוֹת צִיבּוּרֵי מָעוֹת שְׁלֹשָׁה מַטְבֵּיעוֹת זֶה עַל גַּב זֶה. כְּרִיכוֹת בִּרְשׁוּת הַיָּחִיד וְכִיכָּרוֹת שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת וְגִיזֵי צֶמֶר הַלְקוּחוֹת מִבֵּית הָאוּמָּן. כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן חַיָּיב לְהַכְרִיז.

הלכה: וְאֵילּוּ חַיָּיב לְהַכְרִיז כול'. רַב יְהוּדָה אָמַר. גֹּ מַטְבֵּיעוֹת שֶׁלְּגֹ מְלָכִים. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר. וַאֲפִילּוּ שְׁלָשְׁתָּן שֶׁלְּמֶלֶךְ אֶחָד וַעֲשׂוּיִין גּוֹדְלִין. שֶׁלְּגֹ מְלָכִים וַעֲשׂוּיִין גֹּ גּוֹדְלִין. אוֹ אֲפִילּוּ שְׁלָשְׁתָּן שֶׁלְּמֶלֶךְ אֶחָד וַעֲשׂוּיִין גּוֹדְלִין.

כַּדֵּי יַיִן וְכַדֵּי שֶׁמֶן חַיָּיב לְהַכְרִיז. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אֵין הָוֶה כְּגוֹן אָהֳנָן מַצּוּבָה אֵין חַיָּיב לְהַכְרִיז. מָהוּ כְּגוֹן אָהֳנָן מַצּוּבָה. כְּגוֹן אָהֳנָן קַרְפֵּיפָא שֶׁלִּשְׁלֹשָׁה בְנֵי אָדָם. מִכְּיוָן דְּלָא יָדַע לְמָאן מְחַזְּרָה אֵין חַיָּיב לְהַכְרִיז. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ. בַּר נַשׁ הָוֶה מְהַלֵּךְ חוֹרֵי רִבִּי חֲלַפְתָּא נְפַל מִינַּייהוּ חַד דֵּינָר. מִכֵּיוָן דְּלָא יָדַע לְמָאן מְחַזְּרָה אֵינוֹ חַיָּיב לְהַכְרִיז. שִׁמְעוֹן בַּר וָוה הָוֶה מְהַלֵּךְ חוֹרֵי רִבִּי לָעְזָר. נְפַל מִינֵּיהּ דֵּינָר. אוֹשְׁטֵיהּ לֵיהּ שִׁמְעוֹן בַּר וָוה. אֲמַר לֵיהּ. כְּבָר נִתְיָיאַשְׁתִּי מִינֵּיהּ. אָמְרֵי. לֹא אִיתְכַּוון רִבִּי לָעְזָר אֶלָּא לְזַכְוויֵיהּ לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר וָוא בְּגִין דַּהֲוָה אִינַּשׁ מִסְכֵּן.

הלכה ד

משנה: מָצָא אַחַר הַגַּפָּה אוֹ אַחַר הַגָּדֵר גּוֹזָלוֹת מְקוּשָׁרִין אוֹ בִשְׁבִילִין שֶׁבַּשָּׂדוֹת הֲרֵי זֶה לֹא יִגַּע בָּהֶן. מָצָא כֶּלִי בָּאֶשְׁפּוֹת אִם מְכוּסֶּה לֹא יִגַּע בּוֹ וְאִם מְגוּלֶּה נוֹטֵל וּמַכְרִיז. מָצָא בַגַּל וּבְכוֹתֶל יָשָׁן הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ. מָצָא בְכוֹתֶל חָדָשׁ מֵחֶצְיוֹ וּלְחוּץ שֶׁלּוֹ מֵחֶצְיוֹ וְלִפְנִים שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. אִם הָיָה מַשְׁכִּירוֹ לַאֲחֵרִים אֲפִילּוּ בְתוֹךְ הַבַּיִת הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ.

הלכה: מָצָא אַחַר הַגַּפָּה כול'. רַב יְהוּדָה אָמַר. וּבִלְבַד גּוֹזָלוֹת מְקוּשָׁרִין בְּכַנְפֵּיהֶן. רִבִּי בָּא בַּר זַבְדָּא אַשְׁכַּח חָמָר מִכְסֵי בַּחֲפִיסָה וְנַסְתֵּיהּ. אֲזַל שְׁאַל לְרַב. אֲמַר לֵיהּ. לָא עֲבַדְתְּ טָבוּת.

אֲמַר לֵיהּ. חֲזָרִיהּ. אֲמַר לֵיהּ. לָא. דְּנִימַר אֲתָא מָרֵיהּ בְּעֵי לֵיהּ וְלָא אַשְׁכְּחֵיהּ וְאִיתְיֵיאַשׁ מִינֵּיהּ.

תַּנֵּי. מָצָא בָּאַשְׁפָּה חַיָּיב לְהַכְרִיז. שֶׁדֶּרֶךְ הָאַשְׁפָּה לְהִיטַּלְטֵל. מָצָא בַּגַּל וּבְכוֹתֶל יָשָׁן הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ. שֶׁאֲנִי אוֹמֵר. שֶׁלָּאֻמּוֹרִיִּים הָיוּ. תַּנֵּי. מָצָא בֵּין פַּסִּים לַפַּסִּים. מִן הָאָגָף וְלִפְנִים כְּלִפְנִים. מִן הָאָגָף וּלְחוּץ כְּלִחוּץ. אִם הָיָה מְפוּלָּשׁ לִפְנִים אֲפִילּוּ מֵחֲצָיוֹ וּלְחוּץ הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת. אִם הָיָה מְפוּלָּשׁ לְחוּץ אֲפִילּוּ מֵחֲצָיוֹ וְלִפְנִים הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלְּמוֹצְאֵיהֶן.

הָיָה מַשְׁכִּירָן לַאֲחֵרִים אֲפִילּוּ מָצָא בְתוֹךְ הַבַּיִת הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. בְּפוּנְדָּק אִיתְפַּלְגוֹן. אֲבָל בֶּחָצֵר כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁחַיָּיב לְהַכְרִיז. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. בֶּחָצֵר אִיתְפַּלְגוֹן. אֲבָל בְּפוּנְדָּק כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁהוּא שֶׁלְּמוֹצְאוֹ.

הלכה ה

משנה: מָצָא בַחֲנוּת הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ. בֵּין הַתֵּיבָה וְלַחֲנָווֹנִי הֲרֵי הוּא שֶׁל חֲנָווֹנִי. לִפְנֵי הַשּׁוּלְחָנִי הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ. בֵּין הַכִּיסֵּא וְלַשּׁוּלְחָנִי הֲרֵי הוּא שֶׁל שׁוּלְחָנִי. הַלּוֹקֵחַ פֵּירוֹת מֵחֲבֵירוֹ אוֹ שֶׁשִּׁילַּח לוֹ חֲבֵירוֹ פֵּירוֹת וּמָצָא בְתוֹכוֹ מָעוֹת הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ. וְאִם הָיוּ צְרוּרִין נוֹטֵל וּמַכְרִיז. אַף הַשִּׁמְלָה הָיְתָה בִּכְלָל כָּל אֵילּוּ וְלָמָּה יָצְאת. לְהַקִּישׁ אֲלֵיהָ לוֹמַר לָךְ מַה שִּׁמְלָה מְיוּחֶדֶת שֶׁיֵּשׁ בָּהּ סִימָנִין וְיֵשׁ לָהּ תּוֹבְעִין אַף כָּל דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בָּהּ סִימָנִין וְיֵשׁ לָהּ תּוֹבְעִין חַיָּיב לְהַכְרִיז.

הלכה: מָצָא בַחֲנוּת הֲרֵי אֵילּוּ שֶׁלּוֹ כול'. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. כֵּינִי מַתְנִיתָא. עַל גַּבֵּי כִסֵּא שֶׁלּוֹ עַל גַּבֵּי תֵיבָה שֶׁלּוֹ.

שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח הָוָה עָסִיק בְּהַדָא כֵיתְנָא. אָמְרִין לֵיהּ תַּלְמִידוֹי. רִבִּי. אַרְפֵּי מִינָּךְ וַאֲנָן זְבִנֵּין לָךְ חָדָא חֲמָר וְלִית אַתְּ לָעֵי סוֹגִין. אַזְלוֹן זְבִנוֹן לֵיהּ חָדָא חֲמָר מֵחַד סִירְקַאי וּתְלֵי בֵיהּ חָדָא מַרְגְּלִי. אֲתוֹן לְגַבֵּיהּ אָמְרִין לֵיהּ. מִן כְּדוֹן לֵית אַתְּ צְרִיךְ לְעֵי תּוּבָן. אֲמַר לוֹן. לְמָה. אָמְרִין לֵיהּ. זְבָנִינָן לָךְ חַד חֲמָר מֵחַד סִירְקַיי וּתְלֵי בֵיהּ חָדָא מַרְגְּלִי. אֲמַר לוֹן. וְיָדַע בָּהּ מָרֵיהּ. אָמְרִין לֵיהּ. לָא. אֲמַר לוֹן. אֵיזַל חֲזַר. לֹא כֵן אָמַר רַב חוּנָא בֵּיבַי בַּר גּוֹזְלוֹן בְּשֵׁם רַב. הָתִיבוֹן קוֹמֵי רִבִּי. אֲפִילּוּ כְּמָאן דְּמַר. גְּזֵילוֹ שֶׁלְּגוֹי אָסוּר. כָּל עַמָּא מוֹדֵיי שֶׁאֲבֵידָתוֹ מוּתֶּרֶת. מַה אַתּוֹן סָבְרִין שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח בַּרְבְּרוֹן הֲוָה. בְּעֵי הֲוָה שִׁמְעוֹן בֶּן שֶׁטַח מַשְׁמַע בְּרִיךְ אֱלָהֵהוֹן דִּיהוּדָאֵי מַאנַר כָּל הֲדֵין עָלְמָא.

וְיֵידָא אָמְרָה דָא. רִבִּי חֲנִינָה מְשַׁתְּעֵי הֲדֵין עוֹבְדָא. רַבָּנִין סַבַּיָּיא זְבָנִין חַד כְּרֵי דְּחִיטִּין מֵאִילֵּין דְּאִיסְרְטוֹס וְאַשְׁכְּחוֹן בֵּיהּ חָדָא צְרָרָא דְּדֵינָרֵי וַחֲזָרוֹנֵיהּ לְהוֹן. אָמְרִין. בְּרִיךְ אֱלָהֵהוֹן דִּיהוּדָאֵי.

אַבָּא אוֹשַׁעְיָה אִישׁ טוֹרְיָיא [וְהָוָה קַצָּר. עֲלַת מַלְכְּתָא מַסְחֵי גַּו מְגִירָה דְמַיָּיא וְאוֹבְדַת בינדילנין דִּידָהּ וְאַשְׁכְּחָהּ. מִי נַפְקָא אוֹשְׁטִיהּ לָהּ. אָמְרָה. אֲהֵין לָהֶן. לִי אֲהֵן מַהוּ חָשׁוּב עֲלַי אִית לִי טָבִין מִינֵּיהּ אִית לִי סוֹגִין מִינֵּיהּ. אֲמַר לָהּ. אוֹרִיתָא גָּזְרַת דְּנַחְזוֹר. אָמְרָה. בְּרִיךְ אֱלָהֵהוֹן דִּיהוּדָאֵי.

רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר סוֹסַרְטַיי סְלַק לְרוֹמִי. אוֹבְדַת מַלְכְּתָא דילניה דִּידָהּ וְאַשְׁכְּחֵיהּ. אַפְקַת כְּרוּז בַּמְּדִינְתָא. מָאן דְּמְחַזַּר לָהּ בְּגַו לֹ יוֹמִין יְסַב אָכֵן וְאָכֵן. בָּתַר לֹ יוֹמִין אִיתְרִים רֵישֵׁיהּ. לָא חָזַרְיהּ גַּו לֹ יוֹמִין. בָּתַר לֹ יוֹמִין חָזַרְיהּ. אָמְרָה לֵיהּ. לָא הֲוִית בִּמְדִינְתָא. אֲמַר לָהּ. אֵין. אָמְרָה לֵיהּ. וְלָא שְׁמַעַת קָלָא דְכְרוּזָא. אֲמַר לָהּ. אֵין. אָמְרָה לֵיהּ. וּמַה מַר. אֲמַר לָהּ. מָאן דְּמְחַזַּר לָהּ גַּו לֹ יוֹמִין יְסַב אָכֵן וְאָכֵן. בָּתַר לֹ יוֹמִין יִתְרִים רֵישֵׁיהּ. אָמְרָה לֵיהּ. וְלָמָּה לָא חָזַרְתִּינֵיהּ גַּו לֹ יוֹמִין. אֲמַר לָהּ. דְּלָא תֵימְרוֹן בְּגִין דַּחֲלְתִּיךְ עֲבָדִית אֶלָּא בְגִין דַּחֲלְתֵּיהּ דְּרַחֲמָנָא. אָמְרָה לֵיהּ. בְּרִיךְ אֱלָהֵהוֹן דִּיהוּדָאֵי.

אֲלֶכְסַנְדְּרוֹס מָקְדוֹן סְלִיק גַּבֵּי מַלְכָּא קַצָּיָיא. חֲמָא לֵיהּ דְּהַב סַגִּין כְּסַף סַגִּין. אֲמַר לֵיהּ. לָא דְהָבָךְ וְלָא כַסְפָּךְ אֲנָא צָרִיךְ. לָא אֲתִית אֶלָּא מֵיחֲמֵי פְּרוֹכְסִין דִּידְכוֹן הֵיךְ אַתּוּן יָהֲבִין הֵיךְ אַתּוּן דַּיָּינִין. עַד דּוּ עָסוּק עִימֵּיהּ אֲתָא בַּר נַשׁ חַד דְּאִין עִם חַבְרֵיהּ דְּזִבַּן חָדָא (חֶלְקָה וַחֲסְפְּתָהּ) [קִיקְלָה וַחֲפָרוֹנָהּ] וְאַשְׁכְּחוֹן בָּהּ סִימָא דְדֵינָרֵי. אָהֵן דְּזִבַּן הָוָא מַר. קִיקִילְתָא זְבָנִית סִימָא לָא זְבָנִית. אָהֵן דְּזַבִּין הָוָא מַר. קִיקִלְתָא וְכָל דְּאִית בָּהּ זַבִּינִית. עַד דְּאִינּוּן עָסְקִין דֵּין עִם דֵּין אֲמַר מַלְכָּא לְחַד מִינַּייהוּ. אִית לָךְ בַּר דָּכָר. אֲמַר לֵיהּ. אִין. אֲמַר לְחַבְרֵיהּ. אִית לָךְ בְּרַת נוּקְבָה. אֲמַר לֵיהּ. אִין. אֲמַר לוֹן. אַסְבּוֹן דֵּין לְדֵין וְסִימָא יְהַוִּי לְתַרְוֵיהוֹן. שָׁרֵי גְחִיךְ. אֲמַר לֵיהּ. לְמָה אַתְּ גְּחִיךְ. לָא דָנִית טַבָּאוּת. אֲמַר לֵיהּ. אִילּוּ הֲוָה הֲדֵין דִּינָא גַּבְּכוֹן הֵיךְ הֲוִיתוֹן דָּנִין. אֲמַר לֵיהּ. קָטְלִין דֵּין וְדֵין וְסִימָא עָלַת לְמַלְכָּא. אֲמַר לֵיהּ. כָּל הָכִי אַתּוּן רָחֲמִין דְּהַב סוֹגִי. עֲבַד לֵיהּ אֲרִיסְטוֹן. אֲפִיק קוֹמֵי קוֹפָּד דְּדָהַב תַּרְנוֹגַלִּין דְּדָהַב. אֲמַר לֵיהּ. דְּהַב אֲנָא אָכַל. אֲמַר לֵיהּ. תִּיפַּח רוּחֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא. דְּהַב לֵית אַתּוּן אָכְלִין וְלָמָּה אַתּוּן רָחֲמִין דְּהַב סוֹגִין. אֲמַר לֵיהּ. דַּנְחָא עֲלֵיכוֹן שְׁמִשָּׁא. אֲמַר לֵיהּ. אִין. נְחִית עֲלֵיכוֹן מִיטְרָא. אֲמַר לֵיהּ. אִין. אֲמַר לֵיהּ. דְּיִלְמָא אִית גַּבֵּיכוֹן בְּעִיר דָּקִיק. אֲמַר לֵיהּ. אִין. תִּיפַּח רוּחֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא. לֵית אַתּוּן חַיִּין אֶלָּא בִּזְכוּת בְּעִירָא דָקִיקָא. דִּכְתִיב אָדָם וּבְהֵמָה תוֹשִׁיעַ יי.

הלכה ו

משנה: עַד אֵימָתַי חַייָב לְהַכְרִיז. עַד כְּדֵי שֶׁיֵּדְעוּ שְׁכֵינָיו דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שְׁלֹשָׁה רְגָלִים וְאַחַר הָרֶגֶל הָאַחֲרוֹן שִׁבְעַת יָמִים כְּדֵי שֶׁיֵּילֵךְ לְבֵיתוֹ שְׁלֹשָׁה וְיַחֲזוֹר שְׁלֹשָׁה וְיַכְרִיז יוֹם אֶחָד.

הלכה: עַד מָתַי חַיָיב לְהַכְרִיז כול'. תַּנֵּי. בָּרִאשׁוֹנָה הָיוּ מַכְרִיזִין שְׁלֹשָׁה רְגָלִים וְאַחַר רֶגֶל הָאַחֲרוֹן שִׁבְעַת יָמִים כְּדֵי שֶׁיֵּלֵךְ שְׁלֹשָׁה וְיַחֲזוֹר שְׁלֹשָׁה וְיַכְרִיז יוֹם אֶחָד. מִשֶּׁחָרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הִתְקִינוּ שֶׁיְּהוּ מַכְרִיזִין שְׁלֹשָׁה יָמִים. מִן הַסַּכָּנָה וְאֵילַךְ הִתְקִינוּ שֶׁיְּהֵא מוֹדִיעַ לִקְרוֹבָיו וְלִשְׁכֵּינָיו וְדַייוֹ.

הלכה ז

משנה: אָמַר אֶת הָאֲבֵידָה וְלֹא אָמַר אֶת סִימָנֶיהָ הֲרֵי זֶה לֹא יִתֵּן. וְהָרַמַאי אַף עַל פִּי שֶׁאָמַר סִימָנֶיהָ הֲרֵי זֶה לֹא יִתֵּן לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עַד דְּרוֹשׁ אָחִיךָ אוֹתוֹ. עַד שֶׁתִּדְרוֹשׁ אֶת אָחִיךָ אִם רַמַאי הוּא אִם אֵינוֹ רַמַאי.

הלכה: אָמַר אֶת הָאֲבֵידָה כול'. אֵי זֶהוּ רַמַאי. עֲבַד גַּרְמֵיהּ מְחַזֵּר מְצִיאָן. וַעֲבַד חָדָא רַבָּה וְטָבָה. הֵיךְ הוּא עָבִיד רַבָּה וְטָבָא. חֲמֵי לֵיהּ בִּירְיָיתָא מְחַזֵּר מְצִיאָן וּמַפְקִידִין גַּבֵּיהּ וְהוּא נָסִיב כּוּלָּא וַאֲזִיל לֵיהּ. וְאִית דָּמְרִין. אָזִיל לְכְנִישְׁתָּא וּשְׁמַע סִימָנִין וַאֲזַל לְכְנִישְׁתָּא חוֹרֵי וַאֲמַר סִימָנָא וּנְסַב לֵיהּ.

הלכה ח

משנה: כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל יַעֲשֶׂה וְיֹאכַל. וְדָבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה וְאוֹכֵל יִמָּכֵר שֶׁנֶּאֱמַר וַהֲשֵׁבוֹתוֹ לוֹ. רְאֵה הֵיאַךְ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ. מַה יְהֵא בַדְּמִים. רִבִּי טַרְפוֹן אוֹמֵר יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לְפִיכָךְ אִם אָבְדוּ חַייָב בַּאֲחֲרָיוּתָן. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לְפִיכָךְ אִם אָבְדוּ אֵינוֹ חַייָב בַּאֲחֲרָיוּתָן.

הלכה: כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשֶׂה וְאוֹכֵל כול'. תַּנֵּי. שֶׁלֹּא יֹאכַל עֶגֶל לָעֲגָלִים וְסַייָח לַסַּייָחִין וְתַרְנְגוֹל לְתַרְנְגוֹלִין. עוֹבְדָא הֲוָה בְחַד בַּר נַשׁ דְּאַשְׁכַּח חֲמִשָּׁה עֲגָלִין וַהֲוָה מַזְבִּין וּמוֹכְלִינוֹן עַד דְּקָמוֹן עַל חַד. רַב יְהוּדָה בְשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי טַרְפוֹן בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן. רִבִּי בָּא וְרַב יְהוּדָה בְשֵׁם רַב. מַעֲשֶׂה הָיָה וְהוֹרָה רִבִּי כְּרִבִּי טַרְפוֹן בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ סִימָן. רַב יְהוּדָה אָמַר. תַּלְמִיד חָכָם אֵין צָרִיךְ לִיתֵּן סִימָן. אָמַר רַב הוּנָא. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם הָיָה צָרוֹר מָעוֹת לֹא יַגַּע בָּהֶן.

יְהוּדָה בְּרִיבִּי עָאל לְכְנִישְׁתָּא. שְׁבַק סַנְדָּלוֹי וְאָזְלִין. אֲמַר. אִילּוּ לָא אָזְלִית לְכְנִישְׁתָּא לָא אָזְלוֹן סַנְדָּלַיי. רִבִּי יוֹסֵי הֲוָה יָתִיב מַתְנֵי וְעַל מִיתָא. מָן דְּקָם לֹא אָמַר לֵיהּ כְּלוּם. וּמָן דִּיתִיב לֵיהּ לֹא אָמַר לֵיהּ כְּלוּם.

הלכה ט

משנה: מָצָא סְפָרִים קוֹרֵא בָהֶן אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם וְאִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לִקְרוֹת גּוֹלְלָן. אֲבָל לֹא יִלְמוֹד בָּהֶן בַּתְּחִילָּה וְלֹא יִקְרָא אַחֵר עִמּוֹ. מָצָא כְּסוּת מְנֻעָרָה אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם וְשׁוֹטְחָהּ

לְצָרְכָהּ אֲבָל לֹא לִכְבוֹדוֹ. כְּלֵי כֶסֶף וּכְלֵי נְחוֹשֶׁת מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן לְצָרְכָן אֲבָל לֹא לְשָׁחֲקָן. כְּלֵי זָהָב וּכְלֵי זְכוּכִית לֹא יִגַּע בָּהֶן עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ. מָצָא שַׂק אוֹ קוּפָּה וְכָל דָּבָר שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לִיטּוֹל הֲרֵי זֶה לֹא יִטּוֹל.

הלכה: מָצָא סְפָרִים כולי׳. תַּנֵּי. מָצָא סְפָרִים קוֹרֵא בָהֶן אַחַת לְלֹל יוֹם. אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ לִקְרוֹת גּוֹלְלָן. וְלֹא יִקְרָא פָּרָשָׁה וְיִשָּׁנֶה. וְלֹא יִקְרָא פָּרָשָׁה וְיִתְרַגֵּם. וְלֹא יִפְתַּח בּוֹ יוֹתֵר מִגֹּג דַּפִּין. וְלֹא יִקְרוּ בּוֹ גֹּג בְּכֶרֶךְ אֶחָד. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בַּחֲדָשִׁים. אֲבָל בִּישָׁנִים שְׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. כְּלֵי כֶסֶף מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּצוֹנְנִין אֲבָל לֹא בְחַמִּין מִפְּנֵי שֶׁמַּשְׁחִירָן. כְּלֵי נְחוֹשֶׁת מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בַּחַמִּין אֲבָל לֹא עַל יְדֵי הָאוֹר מִפְּנֵי שֶׁמַּפְחִיתָן. מַגְרֵיפוֹת וְקַרְדּוּמוֹת מִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן בְּרַךְ אֲבָל לֹא בְקָשֶׁה. מַגְרֵיפָה מְקַבֵּל בָּהּ אֶת הַטִּיט וּמַדִּיחָהּ וּמַנִּיחָהּ בְּמְקוֹמָהּ. קוֹרְדּוֹם מְבַקֵּעַ בּוֹ עֵצִים אֲבָל לֹא צִינִּים וַעֲצֵי זַיִת. כְּשֵׁם שֶׁאַתְּ אוֹמֵר בְּמוֹצֵא כָךְ אַתָּה אוֹמֵר בְּמַפְקִיד. הַמַּפְקִיד כְּסוּת אֵצֶל חֲבֵירוֹ מְנָעֲרָהּ אַחַת לְלֹל יוֹם. וְאִם הָיְתָה מְרוּבָּה גּוֹבֶה שְׂכָרוֹ מִמֶּנָּהּ.

הלכה י

משנה: אֵי זוֹ הִיא אֲבֵידָה. מָצָא חֲמוֹר אוֹ פָרָה רוֹעִין בַּדֶּרֶךְ אֵין זוֹ אֲבֵידָה. חֲמוֹר וְכֵלָיו הֲפוּכִין וּפָרָה רָצָה בֵּין הַכְּרָמִים הֲרֵי זוֹ אֲבֵידָה. הֶחֱזִירָהּ וּבָרְחָה הֶחֱזִירָהּ וּבָרְחָה אֲפִילוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים חַיֶּיב לְהַחֲזִירָהּ שֶׁנֶּאֱמַר הָשֵׁב תְּשִׁיבֵם. הָיָה בָטֵל מִסְּלַע לֹא יֹאמַר לוֹ תֵּן לִי סֶלַע אֶלָּא נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ כְּפוֹעֵל בָּטֵל. אִם יֵשׁ בֵּית דִּין מַתְנֶה עִמּוֹ בִּפְנֵי בֵּית דִּין. אִם אֵין שָׁם בֵּית דִּין בִּפְנֵי מִי מַתְנֶה. שֶׁלּוֹ קוֹדֵם. מְצָאָהּ בָּרֶפֶת אֵינוֹ חַיָּיב בָּהּ. בִּרְשׁוּת הָרַבִּים חַיָּיב בָּהּ. הָיְתָה בֵין הַקְּבָרוֹת אַל יִטַּמֵּא לוֹ. אִם אָמַר לוֹ אָבִיו הִיטַּמֵּא אוֹ שֶׁאָמַר לוֹ אַל תַּחֲזִיר לֹא יִשְׁמַע לוֹ. פִּירֵק וְטָעַן פִּירֵק וְטָעַן אֲפִילוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים חַיָּיב שֶׁנֶּאֱמַר עָזוֹב תַּעֲזוֹב. הָלַךְ וְיָשַׁב לוֹ וְאָמַר הוֹאִיל וְעָלַיִךְ מִצְוָה אִם רָצִיתָה לִפְרוֹק פְּרוֹק פָּטוּר שֶׁנֶּאֱמַר עִמּוֹ. הָיָה חוֹלֶה אוֹ זָקֵן חַיָּיב. מִצְוָה מִן הַתּוֹרָה לִפְרוֹק אֲבָל לֹא לִטְעוֹן. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אַף לִטְעוֹן. רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי אוֹמֵר אִם הָיָה עָלָיו יוֹתֵר מִמַּשּׂוֹאוֹ אֵינוֹ זָקוּק לוֹ שֶׁנֶּאֱמַר תַּחַת מַשָּׂאוֹ מַשָּׂאוֹי שֶׁהוּא יָכוֹל לַעֲמוֹד בּוֹ.

הלכה: אֵי זוֹ הִיא אֲבֵידָה כולי׳. מָצָא בָּרֶפֶת אֵין חַיָּיב בָּהּ. בִּרְשׁוּת הָרַבִּים חַיָּיב. בֵּין הַקְּבָרוֹת אַל יִטַּמֵּא. אָמַר לוֹ אָבִיו. הִיטַּמֵּא. אוֹ שֶׁאָמַר לוֹ אָבִיו. אַל תַּחֲזִיר. אַל יִשְׁמַע לוֹ. בְּכָל אָתָר אַתְּ מַר. מִצְוַת עֲשֵׂה קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה. וְכָא אַתְּ אָמַר. אֵין מִצְוַת עֲשֵׂה קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה. שַׁנְיָיא הִיא שֶׁהוּא וְאָבִיו חַיָּיבִין בִּכְבוֹד הַמָּקוֹם.

תַּנֵּי. רוֹבֵץ וְלֹא רָבְצָן. וְחָזַר תַּנֵּי. פּוֹרֵק עִמּוֹ אֲפִילוּ מֵאָה פְּעָמִים בַּיּוֹם. הֵן דְּתֵימַר. רוֹבֵץ וְלֹא רָבְצָן. בְּהַהוּא דְמַפֵּיל גַּרְמֵיהּ. וְהֵן דְּתֵימַר. פּוֹרֵק עִמּוֹ אֲפִילוּ מֵאָה פְּעָמִים. בְּהַהוּא דְאָנִיס.

כִּי תִפְגַּע. יָכוֹל פְּגִיעָה מַמָּשׁ. תַּלְמוּד לוֹמַר. כִּי תִרְאֶה. אִי כִּי תִרְאֶה יָכוֹל אֲפִילוּ רָחוֹק מֵאָה מִיל. תַּלְמוּד לוֹמַר. כִּי תִפְגַּע. הָא כֵיצַד. שֶׁיִּעֲרוּ חֲכָמִים אֶחָד מִשִּׁבְעָה וּמֶחֱצָה בְּמִיל. וְזֶהוּ רִיס. עֲזוֹב תַּעֲזוֹב זוֹ פְּרִיקָה. הָקֵם תָּקִים זוֹ טְעִינָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי אוֹמֵר. כְּשֵׁם שֶׁפּוֹרְקוֹ מִן הַתּוֹרָה כָּךְ טוֹעֲנוֹ מִן הַתּוֹרָה. חֲמוֹר יִשְׂרָאֵל וּמַשּׂאוּי שֶׁלְּגוֹי דִּבְרֵי הַכֹּל פּוֹרֵק וְטוֹעֵן. חֲמוֹר גּוֹי וּמַשּׂאוּי שֶׁל יִשְׂרָאֵל. כְּדִבְרֵי חֲכָמִים לֹא פּוֹרֵק וְלֹא טוֹעֵן. כְּדִבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹרֵק וְלֹא טוֹעֵן.

הלכה יא

משנה: אֲבִידָתוֹ וַאֲבִידַת אָבִיו שֶׁלּוֹ קוֹדֶמֶת. אֲבִידָתוֹ וַאֲבִידַת רַבּוֹ שֶׁלּוֹ קוֹדֶמֶת. אֲבִידַת אָבִיו וַאֲבִידַת רַבּוֹ שֶׁל רַבּוֹ קוֹדֶמֶת לְשֶׁל אָבִיו שֶׁאָבִיו הֱבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה. וְרַבּוֹ שֶׁלִּימְּדוֹ חָכְמָה הֱבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְאִם אָבִיו שָׁקוּל כְּנֶגֶד רַבּוֹ אֲבִידַת אָבִיו קוֹדֶמֶת. הָיָה אָבִיו וְרַבּוֹ נוֹשְׂאִין מַשּׂאוּי מַנִּיחַ אֶת שֶׁל רַבּוֹ וְאַחַר כָּךְ מַנִּיחַ אֶת שֶׁל אָבִיו. הָיָה אָבִיו וְרַבּוֹ בְּבֵית הַשֶּׁבִי פּוֹדֶה אֶת רַבּוֹ וְאַחַר כָּךְ פּוֹדֶה אֶת אָבִיו. אֲבָל אִם הָיָה אָבִיו תַּלְמִיד חָכָם פּוֹדֶה אֶת אָבִיו וְאַחַר כָּךְ פּוֹדֶה אֶת רַבּוֹ.

הלכה: אֲבִידָתוֹ וַאֲבִידַת אָבִיו כול'. תַּנֵּי. אֵי זֶהוּ רַבּוֹ שֶׁלִּימְּדוֹ חָכְמָה. כָּל שֶׁפָּתַח לוֹ תְּחִילָּה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָן אוֹמֵר. כָּל שֶׁרוֹב תַּלְמוּדוֹ מִמֶּנּוּ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. כָּל שֶׁהֶאִיר עֵינָיו בְּמִשְׁנָתוֹ. רַב כְּרִבִּי מֵאִיר. וְרִבִּי יוֹחָנָן כְּרִבִּי יוּדָה. שְׁמוּאֵל כְּרִבִּי יוֹסֵי.

רַב כְּרִבִּי מֵאִיר. חַד בַּר נַשׁ פָּתַח פּוּמֵיהּ דְּרַב. וּשְׁמַע דִּדְמָךְ וּבְזַע עֲלוֹי.

רִבִּי יוֹחָנָן כְּרִבִּי יוּדָה. רִבִּי יוֹחָנָן הֲוָה סְלִיק מִטִּבֶּרִיָּה לְצִיפּוֹרִי. חֲמָא חַד בַּר נַשׁ נְחַת מִן תַּמָּן. אֲמַר לֵיהּ. מַה קָלָא בְמִדִּינְתָא. אֲמַר לֵיהּ. חַד רַבָּן דְּמָךְ וְכָל עַמָּא פָּרְיֵין מִיטַּפְּלָא בֵיהּ. יָדַע רִבִּי יוֹחָנָן דְּהוּא רִבִּי חֲנִינָה. שְׁלַח וַאֲיְתֵי מָאנִין טָבִין דְּשׁוֹבְתָא וּבְזָעוֹן. וְלֹא כֵן תַּנֵּי. כָּל קֶרַע שֶׁאֵינוֹ שֶׁל בֶּהָלָה אֵינוֹ קֶרַע. רִבִּי יוֹחָנָן בְּעָא מֵיעֲבַד דְּרַבָּה וּמוֹקְרִיתֵיהּ. וְלָא יְדַעְיִן אִין מִשּׁוּם דַּהֲוָה רַבֵּיהּ אִין מִשּׁוּם שְׁמוּעוֹת הָרָעוֹת. מֵילְתֵיהּ דְּרִבִּי חִייָה בַּר וָוא בְּצִיפּוֹרִי. חֲמָא כָּל עַמָּא פָּרְיֵי. אֲמַר לֵיהּ. לָמָּה כוּלֵּי עָלְמָא פָּרְיֵי. אָמְרִין לֵיהּ. רִבִּי יוֹחָנָן יְתִיב דְּרִישׁ בְּבֵי מִדְרְשָׁא דְּרִבִּי בְּנָיָיה וְעַל עַמָּא פָּרְיֵי מִשְׁמְעִינֵיהּ. אֲמַר. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דַּחֲמֵי לִי פּוֹרִין עַד דַּאֲנָא בַּחַיִּים. וּבְאַגַּדְתָּא פָּשְׁטִית לֵיהּ חוּץ מִמִּשְׁלֵי וְקֹהֶלֶת. הָדָא אָמְרָה. כָּל תַּלְמִיד וְתַלְמִיד. שְׁמוּאֵל כְּרִבִּי יוֹסֵי אָמַר. חַד בַּר נַשׁ אִסְתַּבַּר לִשְׁמוּאֵל בִּשְׁנֵי מַפְתֵּיחוֹת אֶחָד יוֹרֵד לְאַמַּת בֵּית הַשֵּׁיחִי וְאֶחָד פּוֹתֵחַ כִּיוָן. שֶׁהָיָה מוֹרִיד יָדוֹ עַד שֶׁיִּחְיוּ הָיָה פּוֹתֵחַ כִּיוָן. וּשְׁמַע דִּדְמָךְ וּבְזַע עֲלוֹי.

פרק ג

הלכה א

משנה: הַמַּפְקִיד אֵצֶל חֲבֵירוֹ בְּהֵמָה אוֹ כֵלִים וְנִגְנְבוּ אוֹ שֶׁאָבְדוּ שׁוֹמֵר חִנָּם נִשְׁבָּע וְיוֹצֵא. נִמְצָא הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מְשַׁלֵּם לְמִי שֶׁהַפִּיקָדוֹן אֶצְלוֹ. נִשְׁבָּע וְלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם נִמְצָא הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מְשַׁלֵּם לְבַעַל הַפִּיקָדוֹן.

הלכה: הַמַּפְקִיד אֵצֶל חֲבֵירוֹ כול׳. מָנָן תֵּיתֵי לֵיהּ. אִם הִמְצֵא תִמְצֵא בְיָדוֹ הִגְנִיבָה. וְכִי אֵין אָנוּ יוֹדְעִין שֶׁאִם יִמְצֵא הַגַּנָּב יְשַׁלֵּם שְׁנַיִם. וּמַה תַלְמוּד לוֹמַר שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם. אִם אֵינוֹ עָנְיָין לוֹ תְּנֵיהוּ עָנְיָין לְשֶׁלְפָנָיו. רִבִּי [ ] עָאַל לְפִירְקָא דְּרִבִּי יוּדָן. אָמַר קוֹמֵיהּ הָדָא. אָמַר לֵיהּ. אֱמוֹר דְּבַתְרָהּ. נִשְׁבָּע וְלֹא רָצָה לְשַׁלֵּם נִמְצָא הַגַּנָּב מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי כֶפֶל. טָבַח וּמָכַר מְשַׁלֵּם תַּשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. לְמִי מְשַׁלֵּם. לְבַעַל הַפִּיקָדוֹן. וְיִשַׁלֵּם לְמִי שֶׁהַפִּקָּדוֹן אֶצְלוֹ. רִבִּי נָסָה בְשֵׁם רִבִּי יוֹנָה. חַיִּים שְׁנַיִם יְשַׁלֵּם. לְמָקוֹם שֶׁהַקֶּרֶן מְהַלֵּךְ שָׁם הַכֶּפֶל מְהַלֵּךְ. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי לְעָזָר. רִבִּי נָסָה מוֹסִיף בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. לֹא סוֹף דָּבָר שֶׁיֵּלֵם אֶלָּא מִכֵּיוָן שֶׁקִּיבֵּל עָלָיו לְשַׁלֵּם כְּמִי שֶׁשִּׁילֵּם.

אָמַר. מְשַׁלֵּם אֲנִי. חוֹשְׁשִׁין שֶׁמָּא שִׁלַּח בּוֹ יָד. אָמַר. נִשְׁבָּע אֲנִי. וְרָאָה אוֹתָן שֶׁמְּגַלְגְּלִין עָלָיו שְׁבוּעוֹת אֲחֵרוֹת וְחָזַר וְאָמַר. מְשַׁלֵּם אֲנִי. חוֹשְׁשִׁין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. לֹא חִייְבָה אוֹתוֹ הַתּוֹרָה שְׁבוּעָה לְהַחֲמִיר עָלָיו אֶלָּא לְהָקֵל. שֶׁאִם רָצָה לְשַׁלֵּם יְשַׁלֵּם וְאִם רָצָה לִישָׁבַע יִשָּׁבַע. הָיוּ לוֹ עֵדִים שֶׁנִּגְנְבָה בְאוֹנֶס הָדָא הִיא דְּמַר רִבִּי לָעְזָר. הַמּוֹכֵר קִנְסָיו לְאַחֵר לֹא עָשָׂה כְּלוּם. הָיוּ לוֹ עֵדִים שֶׁנִּגְנְבָה בִּפְשִׁיעָה הֲרֵי הוּא בִכְלָל יְשַׁלֵּם. וְאַחַר כָּךְ נִמְצֵאת הַגְּנִיבָה לְמִי מְשַׁלֵּם. לָרִאשׁוֹן אוֹ לַשֵּׁנִי אוֹ לִשְׁנֵיהֶן.

הלכה ב

משנה: הַשּׂוֹכֵר פָּרָה מֵחֲבֵירוֹ וְהִשְׁאִילָהּ לְאַחֵר וּמֵתָה כְּדַרְכָּהּ יִשָּׁבַע הַשּׂוֹכֵר שֶׁמֵּתָה כְּדַרְכָּהּ וְהַשּׁוֹאֵל יְשַׁלֵּם לַשּׂוֹכֵר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי כֵּיצַד הַלָּה עוֹשֶׂה סְחוֹרָה בְּפָרָתוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ. אֶלָּא תַּחֲזוֹר הַפָּרָה לַבְּעָלִים.

הלכה: הַשּׂוֹכֵר פָּרָה מֵחֲבֵירוֹ כול׳. וְיֵשׁ לוֹ רְשׁוּת לְהַשְׁאִיל. וְלֹא כֵן תַּנֵּי רִבִּי חִייָה. אֵין הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל וְלֹא הַשּׂוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׂכִּיר וְלֹא הַשּׁוֹאֵל רַשַּׁאי לְהַשְׂכִּיר וְלֹא הַשּׂוֹכֵר רַשַּׁאי לְהַשְׁאִיל אֶלָּא אִם כֵּן נָטַל רְשׁוּת מִן הַבְּעָלִים. רִבִּי לָא בְשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וְהוּא שֶׁנָּתַן לוֹ לְהַשְׂכִּיר. וָכָא. וְהוּא שֶׁנָּתַן לוֹ רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת בָּהּ אֶפִּיטְרוֹפָא. רִבִּי אַבָּהוּ

שָׁאַל. שְׁאֲלוּהָ בְּעָלִים מִשּׁוֹכֵר וַמֵּתָה כְּדַרְכָּהּ יִשְׁבַּע הַשּׁוֹכֵר שֶׁמֵּתָה כְּדַרְכָּהּ וְהַשּׁוֹאֵל מְשַׁלֵּם לַשּׁוֹכֵר. וְאֵין כֵּינִי אֲפִילּוּ אֲכָלוּהָ. אָמַר רִבִּי אַבִּינָא. אָכְלוּ שֶׁלָּהֶן אָכְלוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. הֵיאַךְ הַלָּה עוֹשֶׂה סְחוֹרָה בְּפָרָה שֶׁלָּזֶה. אֶלָּא תַּחֲזוֹר פָּרָה לַבְּעָלִים.

הלכה ג

משנה: אָמַר לִשְׁנַיִם גָּזַלְתִּי אֶת אֶחָד מִכֶּם מָנֶה וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵי זֶה מִכֶּם. אוֹ אָבִיו שֶׁל אֶחָד מִכֶּם הִפְקִיד אֶצְלִי מָנֶה וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵי זֶה הוּא. נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה שֶׁהוֹדָה מִפִּי עַצְמוֹ. שְׁנַיִם שֶׁהִפְקִידוּ אֵצֶל אֶחָד זֶה מָנֶה וְזֶה מָאתַיִם. זֶה אוֹמֵר שֶׁלִּי מָאתַיִם וְזֶה אוֹמֵר שֶׁלִּי מָאתַיִם נוֹתֵן לָזֶה מָנֶה וְלָזֶה מָנֶה וְהַשְּׁאָר יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ. וְכֵן שְׁנֵי כֵלִים אֶחָד יָפֶה מָנֶה וְאֶחָד יָפֶה אֶלֶף זוּז זֶה אוֹמֵר יָפֶה שֶׁלִּי וְזֶה אוֹמֵר יָפֶה שֶׁלִּי נוֹתֵן אֶת הַקָּטָן לְאֶחָד מֵהֶן וּמִתּוֹךְ הַגָּדוֹל נוֹתֵן דְּמֵי הַקָּטָן לַשֵּׁנִי וְהַשְּׁאָר יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבוֹא אֵלִיָּהוּ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי אִם כֵּן מַה הַפְסִיד הָרַמַּאי. אֶלָּא הַכֹּל יְהֵא מוּנָּח עַד שֶׁיָּבֹא אֵלִיָּהוּ.

הלכה: אָמַר לִשְׁנַיִם גָּזַלְתִּי כול'. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּאן בְּעוֹרְרִין כָּאן בְּשׁוֹתְקִין. רִבִּי יָסָא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כָּאן בְּשֶׁיֵּשׁ עֵדִים יוֹדְעִין וְכָאן בְּשֶׁאֵין עֵדִים יוֹדְעִין. רַב יִרְמְיָה בְשֵׁם רַב. כָּאן בִּנְשְׁבָּע כָּאן בְּשֶׁלֹּא נִשְׁבָּע. תַּמָּן אָמְרִין בְּשֵׁם רַב. שָׁם בִּנְשְׁבָּע כָּאן בְּשֶׁלֹּא נִשְׁבָּע. רִבִּי יִרְמְיָה בְעֵי. אִם בְּשֶׁנִּשְׁבָּע הָיָה לוֹ לִשְׁתּוֹק. רִבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר. הָיָה לוֹ לִשְׁתּוֹק וְלֹא לְהוֹדוֹת. רִבִּי יָסָא סָבַר מֵימַר. הָיָה לוֹ לִשְׁתּוֹק וְלֹא לִישָׁבַע. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אִם בְּשֶׁנִּשְׁבַּע הָיָה לוֹ לַעֲשׂוֹת שְׁלוּחַ בֵּית דִּין. רִבִּי יוֹחָנָן סָבַר מֵימַר. שְׁלוּחַ בֵּית דִּין שֶׁעָשָׂה גּוֹזֵל. תַּנֵּי חוֹרֶן תַּנֵּי. שְׁלִיחַ בֵּית דִּין שֶׁעָשָׂה נִגְזַל. [וְכֵן תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָעְזָר אוֹמֵר. שְׁלִיחַ בֵּית דִּין שֶׁעָשָׂה הַנִּגְזַל] וְלֹא שְׁלִיחַ בֵּית דִּין שֶׁעָשָׂה גּוֹזֵל. אָמַר רִבִּי אִילָא. אוֹף אֲנָן תַּנִּינָא וְאָמְרִינָן. הִיא גְּזֵילָה הִיא בְעֵילָה הִיא מִלְוָה. הַכֹּל מוֹדִין בְּפִיקָדוֹן דְּמַתְנִיתָא מֵהָדָא אָמַר לִשְׁנַיִם. גָּזַלְתִּי אֶחָד מִכֶּם מָנֶה וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵי זֶה הוּא.

הלכה ד

משנה: הַמַּפְקִיד פֵּירוֹת אֵצֶל חֲבֵירוֹ אֲפִילּוּ הֵן אוֹבְדִין לֹא יִגַּע בָּהֶן. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מוֹכְרָן בִּפְנֵי בֵית דִּין מִפְּנֵי הַשֵּׁב אֲבֵידָה לַבְּעָלִין.

הלכה: הַמַּפְקִיד פֵּירוֹת אֵצֶל חֲבֵירוֹ כול'. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ אִם אוֹמֵר אַתְּ אֲבוּדִין הֵן אַל יִגַּע בָּהֶן. אַף הוּא מַמְצִיא לָהֶן. רִבִּי אַבָּא בַּר יַעֲקֹב בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל. כְּהָדָא רִבִּי יוֹחָנָן חֲקוֹקָה אַפְקַד גַּבֵּי רִבִּי חִייָה רוֹבָה חַד דִּיסִיקְיָא מַלְיָא חֲמַץ. אִתָּא שָׁאַל לְרִבִּי. אָמַר. יִמָּכֵר עַל פִּי בֵית דִּין בִּשְׁעַת הַבִּיעוּר. חַד

בַּר נַשׁ אַפְקִיד גַּבֵּי רִבִּי חִיָּיה בַּר אַשִׁי חַד גְּרַב דְּכוּתָח. אָתָא שָׁאַל לְרַב. אָמַר. יִמְכֹּר עַל פִּי בֵית דִּין בִּשְׁעַת הַבִּיעוּר.

הלכה ה

משנה: הַמַּפְקִיד פֵּירוֹת אֵצֶל חֲבֵירוֹ הֲרֵי זֶה יוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת. לַחִטִּין וְלָאוֹרֶז תִּשְׁעַת חֻצָאֵי קַבִּין לַכּוֹר. לַשְּׁעוֹרִין וְלַדּוּחַן תִּשְׁעַת קַבִּין לַכּוֹר. לַכּוּסְמִין וּלְזֶרַע פִּשְׁתָּן שִׁלֹּשׁ סְאִין לַכּוֹר הַכֹּל לְפִי הַמִּידָּה הַכֹּל לְפִי הַזְּמָן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי וְכִי מָה אִיכְפַּת לָהֶן לָעַכְבָּרִין וַהֲלֹא אוֹכְלוֹת בֵּין מֵהַרְבֶּה וּבֵין מִקְמְעָא. אֶלָּא אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ אֶלָּא כּוֹר אֶחָד בִּלְבַד. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיְתָה מִדָּה מְרוּבָּה אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ חֶסְרוֹנוֹת מִפְּנֵי שֶׁהֵן מוֹתִירוֹת. יוֹצִיא לוֹ שְׁתוּת לַיַּיִן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חוֹמֶשׁ. יוֹצִיא לוֹ שְׁלִשִּׁית לוּגִּין שֶׁמָּן לְמַאָה לוֹג וּמֶחֱצָה שְׁמָרִים לוֹג וּמֶחֱצָה בֶלַע. אִם הָיָה שֶׁמָּן מְזוּקָּק אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ שְׁמָרִים. אִם הָיוּ קַנְקַנִּים יְשָׁנוֹת אֵינוֹ מוֹצִיא לוֹ בֶלַע. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף הַמּוֹכֵר שֶׁמָּן מְזוּקָּק לַחֲבֵירוֹ כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה הֲרֵי זֶה מְקַבֵּל עָלָיו לוֹג וּמֶחֱצָה שְׁמָרִים לְמַאָה.

הלכה: הַמַּפְקִיד פֵּירוֹת אֵצֶל חֲבֵירוֹ כול'. אָמַר רִבִּי אִמִּי. בְּשָׁעַת הַגּוֹרֶן שָׁנוּ. תַּמָּן אָמְרִין. אִילֵּין עַכְבָּרַיָּיא רְשִׁיעַיָּא כַּד חַמְיִין פֵּירֵי סַגִּין קָרְיִין לַחֲבֵירֵיהוֹן וְאָכְלִין עִמְּהוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אוֹבְדוֹת הֵן מִתְפַּזְּרוֹת הֵן.

יוֹצִיא לוֹ שְׁתוּת לַיַּיִן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חוֹמֶשׁ. אָמַר רַב אוֹשַׁעְיָה. בְּשֶׁלֹּא אָמַר לוֹ. שֶׁמָּן מְזוּקָּק אֲנִי מַעֲמִיד לְךָ כָּל הַשָּׁנָה. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ כֵּן חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ שֶׁמָּן מְזוּקָּק.

הלכה ו

משנה: הַמַּפְקִיד חָבִית אֵצֶל חֲבֵירוֹ וְלֹא יִיחֲדוּ לוֹ הַבְּעָלִים מָקוֹם וְטִילְטְלָהּ וְנִשְׁבְּרָה אִם מִתּוֹךְ יָדוֹ נִשְׁבְּרָה לְצוֹרְכוֹ חַיָּיב לְצוֹרְכָהּ פָּטוּר. אִם מִשֶּׁהִנִּיחָהּ נִשְׁבְּרָה בֵּין לְצוֹרְכוֹ בֵּין לְצוֹרְכָהּ פָּטוּר. יִיחֲדוּ לוֹ הַבְּעָלִים מָקוֹם וְטִילְטְלָהּ וְנִשְׁבְּרָה בֵּין מִתּוֹךְ יָדוֹ בֵּין מִשֶּׁהִנִּיחָהּ לְצוֹרְכוֹ חַיָּיב לְצוֹרְכָהּ פָּטוּר.

הלכה: הַמַּפְקִיד חָבִית אֵצֶל חֲבֵירוֹ כול'. לֹא כֵן אָמַר רִבִּי לָעְזָר. לְמָה הַדָּבָר דּוֹמֶה. לְגוֹנֵב חָבִית מִמַּרְתֵּף חֲבֵירוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא יָדְעוּ הַבְּעָלִים בַּגְּנֵיבָה צְרִיכִין לֵידַע בַּחֲזָרָה. אָמַר. שַׁנְיָיה הִיא שֶׁיֵּשׁ רְשׁוּת [לְשׁוֹמֵר] עָלֶיהָ. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. אִית אָמַר. שֶׁיֵּשׁ רְשׁוּת לְשׁוֹמֵר עָלֶיהָ. מָהוּ לְצוֹרְכָהּ. בְּשֶׁיִּיחֲדוּ לָהּ הַבְּעָלִים בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. אֲבָל בְּמָקוֹם אַחֵר בֵּין לְצוֹרְכוֹ בֵּין לְצוֹרְכָהּ פָּטוּר. אִית אֲנָן אָמְרִין. שֶׁאֵין רְשׁוּת לְשׁוֹמֵר עָלֶיהָ לֹא שַׁנְיָיא בֵּין בְּאוֹתוֹ מָקוֹם בֵּין בְּמָקוֹם אַחֵר לְצוֹרְכוֹ חַיָּיב לְצוֹרְכָהּ פָּטוּר.

הלכה ז

משנה: הַמַּפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל חֲבֵירוֹ צָרְרָן וְהִפְשִׁילָן לַאֲחוֹרָיו אוֹ שֶׁמְּסָרָן לִבְנוֹ אוֹ לְבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְנָעַל בִּפְנֵיהֶן שֶׁלֹּא כָרָאוּי חַייָב שֶׁלֹּא שָׁמַר כִּדְרָךְ הַשּׁוֹמְרִין וְאִם שָׁמַר כִּדְרָךְ הַשּׁוֹמְרִים פָּטוּר.

הלכה: הַמַּפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל חֲבֵירוֹ כול'. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְתִשְׁמַע מִינָּהּ. בַּר נַשׁ דְּיהַב לְחַבְרֵיהּ פְלִיטורִין בַּשּׁוּקָא. מְסָרָן לִבְנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים נִגְנְבוּ אוֹ אָבְדוּ פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם. שָׁאנִי אוֹמַר. לֹא עַל דַּעַת פְלִיטורִין בַּשּׁוּק.

מָתַי אָמְרוּ. שׁוֹמֵר חִנָּם נִשְׁבַּע וְיוֹצֵא. בִּזְמַן שֶׁשִּׁימֵּר כִּדְרָךְ הַשּׁוֹמְרִין. נָעַל כָּרָאוּי קִשֵּׁר כָּרָאוּי נָתְנָן בָּאֲפוּנְדָּתוֹ צָרְרָן בְּסַדִּינוֹ וְהִשְׁלִיכָן לְפָנָיו. נָתְנָן בְּשִׁידָּה וּבְתֵיבָה וּבְמִגְדָּל. נִגְנְבוּ אוֹ אָבְדוּ חַייָב בִּשְׁבוּעָה וּפָטוּר מִלְּשַׁלֵּם. וְאִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁעָשָׂה כֵן אַף מִשְׁבוּעָה פָּטוּר. נָעַל שֶׁלֹּא כָרָאוּי קִשֵּׁר שֶׁלֹּא כָרָאוּי הִפְשִׁילָן לַאֲחוֹרָיו נְתָנָן בְּרֹאשׁ גַּגּוֹ וְנִגְנְבוּ חַייָב לְשַׁלֵּם. נְתָנָן בְּמָקוֹם שֶׁנְּוֹהֵג לִיתֵּן שֶׁלּוֹ אִם הָיָה רָאוּי לִשְׁמִירָה פָּטוּר וְאִי לֹא חַייָב.

הלכה ח

משנה: הַמַּפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל הַשּׁוּלְחָנִי אִם צְרוּרִין לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן וְאִם מוּתָּרִין יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. אֵצֶל בַּעַל הַבַּיִת בֵּין צְרוּרִין בֵּין מוּתָּרִין לֹא יִשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶן. הַחֲנָווֹנִי כְּבַעַל הַבַּיִת דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּשׁוּלְחָנִי.

הלכה: הַמַּפְקִיד מָעוֹת אֵצֶל הַשּׁוּלְחָנִי כול'. רַב הוּנָא אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה בְּעֵי. מַה. צְרוּרִין בְּחוֹתָם אוֹ צְרוּרִין שֶׁלֹּא בְחוֹתָם. אֵין תֵּימַר בְּחוֹתָם. שֶׁלֹּא בְחוֹתָם מוּתָּר. אֵין תֵּימַר שֶׁלֹּא בְחוֹתָם. כָּל שֶׁכֵּן בְּחוֹתָם.

הלכה ט

משנה: הַשּׁוֹלֵחַ יַד בַּפִּיקָדוֹן בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים יִלָּקֶה בְחֶסֶר וְיֶתֶר. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים כְּשָׁעַת הוֹצָאָה רִבּוּ עֲקִיבָה אוֹמֵר כְּשָׁעַת הַתְבִיעָה. הַחוֹשֵׁב לִשְׁלוֹחַ יַד בַּפִּיקָדוֹן בֵּית שַׁמַּאי מְחַייְבִין וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים אֵינוֹ חַייָב עַד שֶׁעָה שֶׁיִּשְׁלַח יָד. כֵּיצַד. הִיטָּא אֶת הֶחָבִית וְנָטַל מִמֶּנָּה רְבִיעִית וְנִשְׁבְּרָה אֵינוֹ מְשַׁלֵּם אֶלָּא רְבִיעִית. הִגְבִּיהָהּ וְנָטַל מִמֶּנָּה רְבִיעִית וְנִשְׁבְּרָה מְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל.

הלכה: הַשּׁוֹלֵחַ יַד בַּפִּיקָדוֹן. כֵּינִי מַתְנִיתָא. כְּשָׁעַת תְּבִיעָתוֹ בַּבֵּית דִּין. רַב יִרְמְיָה בְשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי עֲקִיבָה. אֲפִילּוּ בֵית הִלֵּל חֲלוּקִין עָלָיו. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. מַעֲשֶׂה הָיָה וְהוֹרָה רִבִּי כְּרִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָה. בְּשֶׁאֵין עֵדִים. אֲבָל אִם יֵשׁ עֵדִים כָּל עַמָּא מוֹדֵיי עַל הָדָא דְּרִבִּי עֲקִיבָה. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי נָסָא וְהוֹרֵי כְּרִבִּי עֲקִיבָה.

וּמַה טַעֲמוֹן דְּבֵית שַׁמַּי. עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע. מַה מְקַיְימִין בֵּית הִלֵּל. עַל כָּל דְּבַר פֶּשַׁע. יָכוֹל אֵין לִי אֶלָּא הוּא. כול׳.

פרק ד

הלכה א

משנה: הַכֶּסֶף קוֹנֶה אֶת הַזָּהָב וְהַזָּהָב אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף. הַנְּחוֹשֶׁת קוֹנָה אֶת הַכֶּסֶף וְהַכֶּסֶף אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת הַנְּחוֹשֶׁת. מָעוֹת הָרָעוֹת קוֹנוֹת אֶת הַיָּפוֹת וְהַיָּפוֹת אֵינָן קוֹנוֹת אֶת הָרָעוֹת. אֲסִימָן קוֹנֶה אֶת הַמַּטְבֵּעַ וְהַמַּטְבֵּעַ אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת אֲסִימָן. הַמִּיטַלְטְלִין קוֹנִין אֶת הַמַּטְבֵּעַ וְהַמַּטְבֵּעַ אֵינוֹ קוֹנֶה אֶת הַמִּיטַלְטְלִין. זֶה הַכְּלָל. כָּל הַמִּיטַלְטְלִין קוֹנִין זֶה אֶת זֶה.

הלכה: הַכֶּסֶף קוֹנֶה אֶת הַזָּהָב כול׳. זֶהוּ כְּלָלוֹ שֶׁלְּדָבָר. כָּל הַיָּרוּד מֵחֲבֵירוֹ קוֹנֶה אֶת חֲבֵירוֹ. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אַשִׁי. מָאן תַּנְיָתָהּ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בְּרִבִּי. אָמַר לֵיהּ אָבוֹי. חֲזוֹר בָּךְ וְתַנֵּי כְּהָדָא. הַזָּהָב קוֹנֶה אֶת הַכֶּסֶף. אָמַר לֵיהּ. לֵינָא חָזַר בִּי. דְּעַד דַּהֲוָה חֵילְךְ עֲלַיִךְ אַתְנֵיתָנִי. הַכֶּסֶף קוֹנֶה אֶת הַזָּהָב. מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי אָמְרָה. זָהָב כְּפֵירוֹת. מַתְנִיתָא אָמְרָה. כֶּסֶף כְּפֵירוֹת. [מַתְנִיתָה דְּרִבִּי חִייָה אָמְרָה. זָהָב כְּפֵירוֹת. מִלְּתֵיהּ אָמְרָה. כֶּסֶף כְּפֵירוֹת. כְּהָדָה] בְּרַת רִבִּי חִייָה רוֹבָה אוֹזְפָת לְרַב דֵּינָרִין. אֲתַת שְׁאֲלַת לָאֲבוּהּ. אֲמַר לָהּ. שְׁקִילִי מִינֵּיהּ דֵּינָרִין טָבִין וּתְקִילִין. מִבְּרַת רִבִּי חִייָה יָלְפִין. אָמַר רִבִּי אִידִי. אוֹף אַבָּא אֲבוֹי דִשְׁמוּאֵל בְּעָא קוֹמֵי רִבִּי. מָהוּ לְקַבּוֹת דֵּינָרִין בְּדֵינָרִין. אָמַר לֵיהּ. מוּתָּר. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. אוֹף רִבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן מָרִין. מוּתָּר לְקַבּוֹת דֵּינָרִין בְּדֵינָרִין. קָרַט בְּקָרַט שָׁרֵי. לֵקֶן בְּלֵקֶן אָסוּר.

תַּמָּן תַּנִּינָן. כָּל הַנַּעֲשֶׂה דָּמִים בְּאַחֵר כֵּיוָן שֶׁזָּכָה זֶה נִתְחַייֵב בַּחֲלִיפָיו. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לֹא שָׁנוּ אֶלָּא שׁוֹר בְּפָרָה אוֹ חֲמוֹר בְּשׁוֹר. הָא צִיבּוּר בְּצִיבּוּר לֹא קָנָה. רַב יִרְמְיָה בְשֵׁם רַב. אֲפִילּוּ צִבּוּר בְּצִיבּוּר קָנָה. רִבִּי אַבָּא בַּר מִינָה בְשֵׁם רַב. הַמַּחֲלִיף אברוקלון בְּאמבורוקלון קָנָה. רִבִּי זֵירָא רַב יְהוּדָה בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. לָזֶה פָּרָה וְלָזֶה חֲמוֹר וְהֶחֱלִיפוּ זֶה בָּזֶה. וּמָשַׁךְ בַּעַל הַחֲמוֹר אֶת הַפָּרָה וּבָא בַּעַל הַפָּרָה לִמְשׁוֹךְ הַחֲמוֹר וּמְצָאָהּ שְׁבוּרָה. בַּעַל הַחֲמוֹר עָלָיו לְהָבִיא הָרְאָייָה שֶׁהָיְתָה הַחֲמוֹר שָׁלֵם בְּשָׁעָה שֶׁמָּשַׁךְ. מָאן דְּלָא סְבַר הָא מִילְּתָא לָא סְבַר בִּנְזָקִין כְּלוּם. אָמַר רִבִּי זֵירָא. לֵינָה סְבַר הָדָא מִילְּתָא וְלֵינָה סְבַר בִּנְזָקִין כְּלוּם. תַּמָּן תַּנִּינָן. הָיוּ בָהּ מוּמִין וְעוֹדָהּ בְּבֵית אֲבִיהָ כול׳. רִבִּי חוּנָא רִבִּי פִּינְחָס רִבִּי חִזְקִיָּה סָלְקוֹן גַּבֵּי רִבִּי יוֹסֵי לְגַדְּפָה. אָמְרִין קוֹמוֹי הָדָא וְאָמַר לוֹן. אֲמוֹר דְּבַתְרָהּ. נִכְנְסָה לִרְשׁוּת הַבַּעַל הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָייָה. וְלֹא הָאָב שֶׁהוּא צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָייָה. וְתֵימַר הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָייָה. אוֹף הָכָא הַבַּעַל צָרִיךְ לְהָבִיא רְאָייָה.

רִבִּי בָּא רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. לְזֶה פָּרָה וְלָזֶה חֲמוֹר וְהֶחֱלִיפוּ. מָשַׁךְ בַּעַל הַחֲמוֹר אֶת הַפָּרָה לֹא קָנָאָה. חֲמוֹר מָהוּ שֶׁתִּקָּנֶה. רִבִּי בָּא אָמַר. קָנָה. רִבִּי יָסָא אָמַר. לֹא קָנָה. אָמַר רִבִּי מָנָא. אִית הָכָא מִילֵּי דְיוֹדֵי בָהּ רִבִּי יוֹסֵי. אָדָם שֶׁאָמַר לַחֲבֵירוֹ. פָּרָתִי אֲנִי מְבַקֵּשׁ לְמִכּוֹר. אָמַר לֵיהּ. בְּכַמָּה. אָמַר לֵיהּ. בְּחֹ֫ח דֵינָרִין. אֲזַל סָמְכֵיהּ גַּבֵּי טרפוניטיה. בְּצַפְרָא עָבַר וְאַשְׁכְּחֵיהּ תַּמָּן קָאִים. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ עָבִיד הָכָא. אֲמַר לֵיהּ. אֲנָא בָּעֵי מֵיסַב דֵּינָרִין דְּאַסְמִיכְתָּנִי. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ בָּעֵי מִיזְבּוֹן לָךְ בְּהוֹן. אָמַר לֵיהּ. חֲמוֹר. אָמַר לֵיהּ. חֲמוֹרָךְ אֶצְלִי. מָשַׁךְ זֶה לֹא קָנָה זֶה מָשַׁךְ זֶה לֹא קָנָה זֶה. אֶלָּא כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִקְנֶה בְּגוּפוֹ.

הלכה ב

משנה: כֵּיצַד מָשַׁךְ מִמֶּנּוּ פֵּירוֹת וְלֹא נָתַן לוֹ מָעוֹת אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר נָתַן לוֹ מָעוֹת וְלֹא מָשַׁךְ לוֹ פֵּירוֹת יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. אֲבָל אָמְרוּ מִי שֶׁפָּרַע מֵאַנְשֵׁי דוֹר הַמַּבּוּל עָתִיד לְהִיפָּרַע מִמִּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד בְּדִבּוּרוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כָּל שֶׁהַכֶּסֶף בְּיָדוֹ יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה.

הלכה: כֵּיצַד מָשַׁךְ הֵימֶּנּוּ פֵּירוֹת כול'. אָמַר רִבִּי אָחָא. כְּתִיב כִּי מָלְאָה הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם. וּמָה הָיָה חָמָסָן. הֲוָה בַּר נַשׁ נְפִיק טָעֵין קוּפָּה מְלֵיאָה תּוֹרְמוֹסִין וְהֵיוּ מִתְכַּוְונִין וְנוֹטְלִין פָּחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה דָּבָר שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא בַּדְּיָינִין. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר וָוה. רַבָּה רַבָּה. כְּמַעֲשֵׂי אֵילּוּ כֵּן מַעֲשֵׂי אֵילּוּ.

אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. הֲלָכָה כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. וְלָא אָמְרִין לָהּ לְכָל אַפִּין. רַב יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. מַעֲשֶׂה הָיָה וְהוֹרָה רִבִּי כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף יְהַב דֵּינָר לְמִלְחָא. חֲזַר בֵּיהּ הַהוּא. אָמַר. לָא יְדַע דְּכְבָר יְהָבוֹן מַגְלָא גַּו שָׁקֵיהּ דְּהַהוּא גַּבְרָא. מִי שֶׁפָּרַע מֵאַנְשֵׁי דוֹר הַמַּבּוּל עָתִיד לִיפָּרַע מִמִּי שֶׁאֵינוֹ עוֹמֵד בְּדִיבּוּרוֹ. חַד בַּר נַשׁ יְהַב דֵּינָרִין לַמַּטַכְסָה. חֲזַר בֵּיהּ. אֲתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף וְרִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף אָמַר. אוֹ יִתֵּן לוֹ כְּדֵי עֵירְבוֹנוֹ אוֹ יְמְסוֹר אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. וְרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אוֹ יִתֵּן לוֹ כָּל מִקְחוֹ אוֹ יְמְסוֹר אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. רִבִּי לָא אָמַר. עֵירְבוֹן הָיָה. רִבִּי זֵירָא אָמַר. מִקְצַת דְּמִים נָתַן לוֹ. מוֹדֶה רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף לְרִבִּי יוֹחָנָן בְּמֶקַח שֶׁאֵין דַּרְכּוֹ לִיקָּנוֹת חֲצָיָין כְּגוֹן פָּרָה וְטַלִּית.

רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. טַבַּעַת אֵין בָּהּ מִשּׁוּם עֵירְבוֹן. כָּל הַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בִּדְבָרִים אֵין מוֹסְרִין אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לִיתֵּן מַתָּנָה לְחֲבֵירוֹ וּבִיקֵּשׁ לַחֲזוֹר בּוֹ חוֹזֵר. [רִבִּי יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי בְּעָה קוֹמֵי רִבִּי אַבָּהוּא. וְאָהֵין הוּא לֵיוֵי צָדֵק הֵין צָדֵק.] אָמַר. בְּשָׁעָה שֶׁאָמַר צָרִיךְ לוֹמַר בְּדַעַת גְּמוּרָה. מִבָּתַר כֵּן אֵין חֲזַר בֵּיהּ לֹא חֲזַר בֵּיהּ. הָדָא דְתֵימַר בֶּעָנִי. אֲבָל בָּעָשִׁיר נַעֲשָׂה נֶדֶר. רַב מְפַקֵּד לַשַּׁמָּשִׁיהּ. אֵימַת דְּנֵימַר לָךְ. תִּתֵּן מַתָּנָה לְבַר נַשׁ. אֵין הֲוָה מִסְכֵּן הַב לֵיהּ מִיָּד. וְאֵין עָתִיר אִימְלִיךְ בֵּי תְּנֵיינוּת.

רִבִּי יוֹחָנָן יְהַב דֵּינָרִין לְקָרִיבוֹי עַל מְשַׁח. יְקַר מְשַׁח. אָתָא שָׁאַל לְרִבִּי יַנַּאי. אָמַר לֵיהּ. מִדְּבַר תּוֹרָה מָעוֹת קוֹנִין. וְלָמָּה אָמְרוּ אֵין קוֹנִין. שֶׁלֹּא יֹאמַר לוֹ. נִשְׁרְפוּ חִיטֶּיךָ בָּעֲלִייָה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר סוֹסַרְטַאי בְּשֵׁם רִבִּי אַבָּהוּ. אִם אָמַר לוֹ. נִשְׁרְפוּ חִיטֶּיךָ בָּעֲלִייָה. נֶאֱמָן. רִבִּי יִצְחָק מַקְשֵׁי. מַה נָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁקְּנוּ לוֹ מָעוֹתָיו שֶׁלּוֹ נִשְׁרְפוּ. וְאִי לֹא קָנוּ לוֹ מָעוֹתָיו שֶׁלָּזֶה נִשְׁרְפוּ.

רִבִּי סִימוֹן בְּשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. בַּר נַשׁ דִּיהַב לְחַבְרֵיהּ ׳י דֵּינָרִין. אָמַר לֵיהּ. אִית לִי גַּבָּךְ קִ (דֵּינָרִין) [גַּרְבִּין] מֵהֲדֵין בֵּיתָה. שָׁרֵי. מֵהֲדֵין כַּרְמָא. אָסוּר. מַה בֵּין כֵּרֶם לַבַּיִת. בַּיִת אֵינוֹ מָצוּי לִיפּוֹל. כֶּרֶם מָצוּי לִיפּוֹל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אַתְּ שְׁמַע מִינָּהּ. בַּר נַשׁ דִּיהַב לְחַבְרֵיהּ ׳י דֵּינָרִין. אָמַר לֵיהּ. בִּמְנָת דְּתֵיקוּם לִי בְהוֹן קִ גַּרְבִּין. מִכֵּיוָן שֶׁשָּׁלַח יָדוֹ בָהֶן צָרִיךְ לְהַעֲמִיד לוֹ מִקְחוֹ.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. אוֹ קָנֹה מִיַּד עַמִּיתֶךָ. מִיַּד עַמִּיתֶךָ אַתְּ צָרִיךְ מְשִׁיכָה. אֵין אַתְּ צָרִיךְ מְשִׁיכָה מִיָּד הַגּוֹי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. לְאֵי זֶה דָּבָר מוֹסְרִין אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. וַתְיָיא כְּהֵין תַּנָּאָה דְתַנֵּי. הַנּוֹשֵׂא וְהַנּוֹתֵן בְּדִבָּרִים אֵין מוֹסְרִין אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע.

הלכה ג

משנה: הַהוֹנָאָה אַרְבָּעָה כֶּסֶף מֵעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה כֶּסֶף לַסֶּלַע שְׁתוּת לַמֶּקַח. עַד אֵימָתַי מוּתָּר לְהַחֲזִיר עַד כְּדֵי שֶׁיִּרְאֶה לַתַּגָּר אוֹ לִקְרוֹבוֹ. הוֹרָה רִבִּי טַרְפוֹן בְּלוֹד הַהוֹנָיָיה שְׁמוֹנָה כֶּסֶף לַסֶּלַע שְׁלִישׁ לַמֶּקַח וְשָׁמְחוּ תַגָּרֵי לוֹד. אָמַר לָהֶן כָּל הַיּוֹם מוּתָּר לְהַחֲזִיר. אָמְרוּ לוֹ יַנִּיחַ לָנוּ רִבִּי טַרְפוֹן אֶת מְקוֹמֵינוּ וְחָזְרוּ לְדִבְרֵי חֲכָמִים. אֶחָד הַלּוֹקֵחַ וְאֶחָד הַמּוֹכֵר יֵשׁ לָהֶם הוֹנָיָיה. כֵּיצַד. שֶׁהוֹנָיָיה לַהֶדְיוֹט כְּדִּ הוֹנָיָיה לַתַּגָּר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין לַתַּגָּר הוֹנָיָיה. מִי שֶׁהוּטַל עָלָיו יָדוֹ עַל הָעֶלְיוֹנָה שֶׁהוּא אוֹמֵר לוֹ תֵּן לִי אֶת מָעוֹתַי אוֹ תֵּן לִי מַה שֶׁהוֹנֵיתַנִי.

הלכה: הָאוֹנָאָה אַרְבָּעָה כֶּסֶף כול׳. רַב אָמַר שִׁיעוּר הוּא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לֵית הוּא שִׁיעוּרָא. רַב אָמַר. כָּל הַנּוֹשֵׂא וְנוֹתֵן בְּמְנַת שֶׁאֵין לוֹ אוֹנָאָה יֵשׁ לוֹ אוֹנָאָה. תַּנֵּי רִבִּי לֵוִי. הָאוֹנָאָה פְּרוּטָה וְהַהוֹנָאָה פְּרוּטָה. אֶלָּא הוֹנָאָה עַצְמָהּ מַהוּ. תַּנֵּי. נִקְנֶה הַמֶּקַח חוֹזֵר לוֹ הוֹנָיָיתוֹ. דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה הַנָּשִׂיא. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בָּטֵל מִקְחוֹ.

כַּהֲנָא בָּעָא קוֹמֵי רַב. בְּשָׁעָה שֶׁהַמּוֹכֵר מִתְאוֹנֶה מִתְאוֹנֶה עַד חוֹמֶשׁ. בְּשָׁעָה שֶׁהַלּוֹקֵחַ מִתְאוֹנֶה מִתְאוֹנֶה עַד שְׁתוּת. אָמַר לֵיהּ. הִיא הוֹנָיָיתוֹ וּמִצְטָרְפִין עַד שְׁתוּת. מָכַר לוֹ שָׁוֶה הה בְּוו יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. חַד דֵּינָר אִיגַּרְבְּתָ. סַב דֵּינָרָךְ. אָמַר רִבִּי זֵירָא. יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. לֵית אִיקְרֵי דִּיהָוֹן בְּרַיְיתָא אָמְרִין. פְּלוֹנִי אִיגְּחָךְ. וְאִית דְּבָעֵי מֵימַר. יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. לֵית הוּא יְקָרֵי מַלְבּוּשׁ בְּההּ דֵּינָרִין. רִבִּי יוֹחָנָן רִבִּי אֶלְעָזָר וְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמְרֵי. מַה טַעֲמָא דְּאָהֳן

תַּנָּיֵא. יָדַע אֲנָא דְּלָא הֲוָות מִיקְמְתִי טָבָא אֶלָּא הֹ֣ דֵּינָרִין. עַל דַּהֲוָות דְּחִיק לֵיהּ יְהָבִי אִשְׁתָּה דֵּינָרִין. סַב דִּידָךְ וְהַב דִּידִי.

מָכַר לוֹ שָׂוֶה הֹ֣ בְּוֹ. לֹא הִסְפִּיק לִישָּׁא וְלִיתֵּן עַד שֶׁהוֹקִיר מִשֶּׁבַע. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כְּשֵׁם שֶׁבָּטֵל מֶקַח מֵאֵצֶל זֶה כָּךְ בָּטֵל מִזֶּה. תַּמָּן תַּנִּינָן. אַרְבַּע מִידּוֹת בַּמּוֹכְרִין. מָכַר לוֹ חִטִּים יָפוֹת וְנִמְצְאוּ רָעוֹת לוֹקֵחַ יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. רָעוֹת וְנִמְצְאוּ יָפוֹת מוֹכֵר יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. [הָא הַלּוֹקֵחַ אֵינוֹ יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ.] אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוֹן. וַתְיָיא כְּהֵן תַּנָּא. הַנּוֹשֵׂא וְהַנּוֹתֵן בִּדְבָרִים אֵין מוֹסְרִין אוֹתוֹ לְמִי שֶׁפָּרַע.

הלכה ד

משנה: וְכַמָּה תְהֵא הַסֶּלַע חֲסֵירָה וְלֹא יְהֵא בָהּ הוֹנָיָה. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אַרְבָּעָה אִיסָּרוֹת מֵאִיסָּר לַדִּינָר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַרְבָּעָה פוּנְדְיוֹנוֹת מִפּוּנְדְיוֹן לַדִּינָר. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שְׁמוֹנָה פוּנְדְיוֹנוֹת מִשְּׁנֵי פוּנְדְיוֹנוֹת לַדִּינָר.

הלכה: וְכַמָּה תְהֵא הַסֶּלַע חֲסֵירָה כול'. תַּנֵּי. יוֹתֵר מִיכֵּן מוֹצִיאָהּ בְּשָׁוֶה. סֶלַע עַד שֶׁקֶל דִּינָר עַד רוֹבַע. פָּחוֹת מִיכֵּן אֲפִילּוּ הוּא כְּאִיסָּר אֵין יָכוֹל לְהוֹצִיאָהּ. הָיְתָה יוֹצָא עַל אֲסִימוֹן בְּסֶלַע וְעַל הַמַּטְבֵּעַ בְּשֶׁקֶל. עַל אֲסִימוֹן בְּשֶׁקֶל וְעַל הַמַּטְבֵּעַ בְּסֶלַע. אֵין לוֹ אֶלָּא צוּרַת הַמַּטְבֵּעַ. לֹא יִתְּנָהּ לֹא לְחָרֵם וְלֹא לְהָרֵג מִפְּנֵי שֶׁמְּרַמִּין בָּהּ אֶת אֲחֵרִים. אֶלָּא נוֹקְבָהּ וְתוֹלָהּ בְּצַוָּאר בְּנוֹ. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּדֵינָרִין וּבְסֶלָעִין. אֲבָל בְּדֵינָר זָהָב וּבְמַטְבֵּיעוֹת כֶּסֶף מוֹצִיאִין בְּשָׁוְייֵהֶן. כְּשֵׁם שֶׁמּוֹצִיאִין לַחוּלִּין כָּךְ מוֹצִיאִין לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּין לְהוֹצִיאָן.

הלכה ה

משנה: עַד אֵימָתַי מוּתָּר לְהַחֲזִיר. בַּכַּרְכִּין עַד כְּדֵי שֶׁיִּרְאֶה לַשּׁוּלְחָנִי וּבַכְּפָרִין עַד עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת. אִם הָיָה מַכִּירָהּ אֲפִילּוּ לְאַחַר שְׁנֵים עָשָׂר חֹדֶשׁ מְקַבְּלָהּ מִמֶּנּוּ וְאֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעוֹמֶת. וְנוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁנִי וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא נֶפֶשׁ רָעָה. הַהוֹנָיָיה אַרְבָּעָה כֶסֶף. וְהַסֶּלַע שְׁתֵּי כֶסֶף. וְהַהוֹדָיָיה שָׂוֶה פְרוּטָה. חֲמֵשׁ פְּרוּטוֹת הֵן הַהוֹדָיָיה שָׂוֶה פְרוּטָה וְהָאִשָּׁה מִתְקַדֶּשֶׁת בְּשָׂוֶה פְרוּטָה. הַנֶּהֱנֶה שָׂוֶה פְרוּטָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ מָעַל. הַמּוֹצֵא שָׂוֶה פְרוּטָה חַיָּיב לְהַכְרִיז. הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵירוֹ שָׂוֶה פְרוּטָה וְנִשְׁבַּע לוֹ יוֹלִיכֶנּוּ אַחֲרָיו אֲפִילּוּ לְמָדַי. חֲמִשָּׁה חוּמְשִׁין הֵן. הָאוֹכֵל תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר שֶׁל דְּמַאי וְהַחַלָּה וְהַבִּיכּוּרִים מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. הַפּוֹדֶה נֶטַע רְבָעִי וּמַעֲשֵׂר שֵׁנִי שֶׁלּוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. הַפּוֹדֶה אֶת הֶקְדֵּישׁוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. הַנֶּהֱנֶה שָׂוֶה פְרוּטָה מִן הַהֶקְדֵּשׁ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. הַגּוֹזֵל אֶת חֲבֵירוֹ שָׂוֶה פְרוּטָה וְנִשְׁבַּע לוֹ מוֹסִיף חוֹמֶשׁ.

הלכה: עַד אֵימָתַי מוּתָּר לְהַחֲזִיר כול'. חִזְקִיָּה אָמַר. לְצוֹרְפָהּ בִּירוּשָׁלֵם מִצָּרְפָהּ כְּיָפָה. בָּא לְחַלְּלָהּ בִּגְבוּלִין מְחַלְּלָהּ בְּרָעָה. וְהָתַנִּינָן. בּוֹרֵר הַיָּפָה שֶׁבָּהֶן וּמְחַלְּלָן עָלֶיהָ. וְיָבוֹר הָרָעָה וְיַעֲשֶׂה אוֹתָהּ [כְּיָפָה]. אָמַר. שַׁנְיָיא הִיא הָכָא שֶׁכְּבָר הוּכַח בּוֹ מַעֲשֵׂר שֵׁינִי.
נוֹתְנָהּ לְמַעֲשֵׂר שֵׁינִי וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ שֶׁאֵינָהּ אֶלָּא נֶפֶשׁ רָעָה. יַעֲקֹב בַּר זַבְדִּי רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי סִימוֹן. כָּל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁאֵין בְּקֶרְנוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה אֵין מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. כָּל מַעֲשֵׂר שֵׁינִי שֶׁאֵין בְּחוּמְשׁוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה אֵין מוֹסִיף חוֹמֶשׁ. אִית מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לְדֵין וְאִית מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לְדֵין. דְּתַנֵּי. מִמַּעְשְׂרוֹ. פָּרַט לְפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. הָדָא אָמְרָה. עַד שֶׁיְּהֵא בְקַרְנוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה. תַּנֵּי חוֹרָן תַּנֵּי. מִמַּעְשְׂרוֹ חֲמִישִׁיתָיו. פָּרַט לְפָחוֹת מִשָּׁוֶה פְּרוּטָה. הָדָא אָמְרָה. עַד שֶׁיְּהֵא בְחוּמְשׁוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה. אָמַר רָבִין בַּר מָמָל. מַתְנִיתָא לָא כְהָדֵן וְלָא כְהָדֵן. דְּתַנִּינָן. הוֹ פְרוּטוֹת הֵן. וְלֹא תַנִּינָן עַד שֶׁיְּהֵא בְקַרְנוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה. וְתַנִּינָן הוֹ חוּמְשִׁין הֵן. וְלֹא תַנִּינָן עַד שֶׁיְּהֵא בְחוּמְשׁוֹ שָׁוֶה פְּרוּטָה.

הלכה ו

משנה: וְאֵילּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶן הוֹנָיָיה. הָעֲבָדִים וְהַשְּׁטָרוֹת וְהַקַּרְקָעוֹת וְהַהֶקְדֵּישׁוֹת. אֵין בָּהֶן לֹא תַשְׁלוּמֵי כֶפֶל וְלֹא תַשְׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה. שׁוֹמֵר חִנָּם אֵינוֹ נִשְׁבָּע וְנוֹשֵׂא שָׂכָר אֵינוֹ מְשַׁלֵּם. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר קֳדָשִׁים שֶׁהוּא חַייָב בְּאַחֲרָיוּתָן יֵשׁ לָהֶן הוֹנָיָיה וְשֶׁאֵינוֹ חַייָב בְּאַחֲרָיוּתָן אֵין לָהֶן הוֹנָיָיה. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף הַמּוֹכֵר סֵפֶר תּוֹרָה בְּהֵמָה וּמַרְגָּלִית אֵין לָהֶן הוֹנָיָיה. אָמְרוּ לוֹ לֹא אָמְרוּ אֶלָּא אֶת אֵילּוּ.

הלכה: וְאֵילּוּ דְבָרִים שֶׁאֵין לָהֶן הוֹנָיָיה כול'. תַּנֵּי. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. אַף סֵפֶר תּוֹרָה בְּהֵמָה וּמַרְגָּלִית אֵין לָהֶן אוֹנָאָה. סֵפֶר תּוֹרָה אֵין קֵץ לְדָמָיו. בְּהֵמָה וּמַרְגָּלִית צְרִיכִין לְזַווּגָם. אָמְרוּ לוֹ. וַהֲלֹא הַכֹּל אָדָם רוֹצֶה לְזַווֵּג. תַּנֵּי. רִבִּי יוּדָה בֶּן בְּתֵירָה אוֹמֵר. סַייִף וְסוּס וּתְרִיס בַּמִּלְחָמָה אֵין לָהֶן הוֹנָיָיה.

הלכה ז

משנה: כְּשֵׁם שֶׁהוֹנָיָיה בְּמֶקַח וּבְמִמְכָּר כָּךְ הוֹנָיָיה בִּדְבָרִים. לֹא יֹאמַר לוֹ בְּכַמָּה חֵפֶץ זֶה וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה לִיקַּח. אִם הָיָה בַּעַל תְּשׁוּבָה לֹא יֹאמַר לוֹ זְכוֹר מַעֲשֶׂיךָ הָרִאשׁוֹנִים. אִם הוּא בֶּן גֵּרִים לֹא יֹאמַר לוֹ זְכוֹר מַה הָיוּ מַעֲשֶׂה אֲבוֹתֶיךָ שֶׁנֶּאֱמַר וְגֵר לֹא תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם. אֵין מְעָרְבִין פֵּירוֹת בְּפֵירוֹת אֶפִילּוּ חֲדָשִׁים בַּחֲדָשִׁים וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר חֲדָשִׁים בִּישָׁנִים. בָּאֶמֶת בַּייִן הִתִּירוּ לְעָרֵב קָשֶׁה בְּרַךְ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַשְׁבִּיחוֹ. אֵין מְעָרְבִין שִׁמְרֵי יַיִן בְּיַיִן אֲבָל נוֹתֵן לוֹ אֶת שִׁמְרָיו. מִי שֶׁנִּתְעָרֵב מַיִם בְּיֵינוֹ לֹא יִמְכְּרֶנּוּ בַּחֲנוּת אֶלָּא אִם כֵּן הוֹדִיעוֹ וְלֹא לַתַּגָּר אַף עַל פִּי שֶׁהוֹדִיעוֹ שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא לְרַמּוֹת בּוֹ. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ

לְהַטִּיל מַיִם יִטְּילוּ. הַתַּגָּר נוֹטֵל מֵחֲמֵשׁ גְּרָנוֹת וְנוֹתֵן לְתוֹךְ מְגוּרָה אַחַת מֵחֲמֵשׁ גִּיתּוֹת וְנוֹתֵן לְתוֹךְ פִּיטָם אֶחָד וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לְעָרֵב. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא יְחַלֵּק הֶחָנְוָנִי קְלָיוֹת וֶאֱגוֹזִין לַתִּינוֹקוֹת מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַרְגִּילָן לָבֹא אֶצְלוֹ וַחֲכָמִים מַתִּירִין. וְלֹא יִפְחוֹת אֶת הַסַּעַר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים זְכוּר לַטּוֹב. לֹא יָבוֹר אֶת הַגְּרִיסִין כְּדִבְרֵי אַבָּא שָׁאוּל וַחֲכָמִים מַתִּירִין. וּמוֹדִין שֶׁלֹּא יָבוֹר מֵעַל פִּי הַמְּגוּרָה שֶׁאֵינוֹ אֶלָּא גוֹנֵב אֶת הָעַיִן. אֵין מְפָרְקְסִין לֹא אֶת הָאָדָם וְלֹא אֶת הַבְּהֵמָה וְלֹא אֶת הַכֵּלִים.

הלכה: כְּשֵׁם שֶׁהאוֹנָאָה בְּמֶקַח וּבְמִמְכָּר כול'. אֵין מְפָרְקְסִין. רִבִּי אֶבְדּוֹמָא מַלְחָא הֲוָה מְפַתֵּר סְרָדָוָתֵיהּ. אָמַר לֵיהּ יַעֲקֹב בַּר אָחָא. וְהָתַנִּינָן. אֵין מְפָרְקְסִין. מִילְּתֵיהּ אָמְרָה שֶׁיֵּשׁ פִּירְקוּס בָּאוֹכְלִין. רִבִּי זֵירָא הֲוָה עָסַק בְּהָדָא כִיתְנָא. אֲתָא גַבֵּי רִבִּי אַבָּהוּ. אֲמַר לֵיהּ. מָה אֲנָא מְשַׁפְּרָה עִיבִידְתֵּיהּ. אֲמַר לֵיהּ. אִיזִיל עֲבִיד מַה דְּאַתְּ יָדַע. רִבִּי אַבָּהוּ הֲוָה עָסִיק בְּאִילֵּין לְסוֹטַיָּא. אֲתָא שְׁאַל לְרִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. אֲמַר לֵיהּ. מְנַן בְּאִילֵּין לְסוֹטַיָּא. אֲמַר לֵיהּ. אִיזִיל עֲבִיד מַה דְּאַתְּ יָדַע. רַבָּה שָׁקַר טָהֵר. תַּנָּה רִבִּי יַעֲקֹב עֻמְּסוֹנְיָיא. מַהוּ אֵין מְפָרְקְסִין. דְּלָא יֵימָא לֵיהּ. צוֹר גַּרְמָךְ.

פרק ה

הלכה א

משנה: אֵי זֶהוּ נֶשֶׁךְ וְאֵי זֶהוּ תַּרְבִּית. אֵי זֶהוּ נֶשֶׁךְ הַמַּלְוֶה סֶלַע בַּחֲמִשָּׁה דֵּינָרִין וְסָאתַיִם חִטִּים בְּשָׁלֹשׁ מִפְּנֵי שֶׁהוּא נוֹשֶׁךְ. וְאֵי זֶהוּ תַּרְבִּית הַמַּרְבֶּה בַּפֵּירוֹת. כֵּיצַד לָקַח הֵימֶינּוּ חִיטִּים בְּדֵינָר זָהָב הַכּוֹר. וְכֵן הַשַּׂעַר. עָמְדוּ חִיטִּים בְּשִׁלֹּשִׁים דֵּינָרִין אָמַר לוֹ תֵּן לִי חִיטַּי שֶׁאֲנִי מוֹכְרָן וְלוֹקֵחַ אֲנִי בָּהֶן יַיִן אָמַר לוֹ הֲרֵי חִיטִּין עֲשׂוּיוֹת עָלַי בְּשִׁלֹּשִׁים דֵּינָרִין וַהֲרֵי לְךָ אֶצְלִי יַיִן וְיַיִן אֵין לוֹ. הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ לֹא יָדוּר בַּחֲצֵירוֹ חִנָּם וְלֹא יִשְׁכּוֹר מִמֶּנּוּ בְּפָחוּת מִפְּנֵי שֶׁהוּא רִבִּית.

הלכה: אֵי זֶהוּ נֶשֶׁךְ כול'. אָמַר רִבִּי יַנַּאי. זֶהוּ רִבִּית שֶׁיּוֹצֵא בַּדַּיְינִין. בָּעוּ קוֹמֵי רִבִּי יוֹחָנָן. רִבִּית מָהוּ שֶׁיֵּצֵא בַּדַּיְינִין. אָמַר לוֹ. אִם מִזּוֹ אֵין אָנוּ מְנִיחִין לְגָדוֹלֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל כְּלוּם. מוֹדֵי רִבִּי יוֹחָנָן שֶׁאֵין שְׁטָר זוֹקֵק לַחֲבֵירוֹ. מוֹדֶה רִבִּי יוֹחָנָן שֶׁאִם הָיָה הַשְּׁטָר קַיָּים דִּמְנַכִּין לֵיהּ. אֵי זֶהוּ תַּרְבִּית. תַּנֵּי. יִשְׂרָאֵל שֶׁהִלְוָה בְּרִבִּית לְיִשְׂרָאֵל אֵינוֹ גוֹבֶה לֹא אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא אֶת הָרִבִּית. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְלֹא אֶת הָרִבִּית. כְּתִיב אֶת כַּסְפְּךָ לֹא תִתֵּן לוֹ בְּנֶשֶׁךְ. אֵין לִי אֶלָּא נֶשֶׁךְ בַּכֶּסֶף וְרִבִּית בְּאוֹכֶל. נֶשֶׁךְ בְּאוֹכֶל וְרִבִּית בַּכֶּסֶף מְנַיַּין. תַּלְמוּד לוֹמַר אַל תִּקַּח מֵאִתּוֹ נֶשֶׁךְ וְתַרְבִּית. הִקִּישׁ נֶשֶׁךְ לְתַרְבִּית וְתַרְבִּית לְנֶשֶׁךְ. מַה נֶּשֶׁךְ כֶּסֶף אַף תַּרְבִּית כֶּסֶף. מַה תַּרְבִּית אוֹכֶל אַף נֶשֶׁךְ אוֹכֶל.

לָקַח מִמֶּנּוּ חִטִּים. אָמַר רִבִּי בָּא בַּר כָּהֲנָא. הַשַּׁעַר שֶׁהוּא יָפֶה לָעוֹלָם. פָּחוּת מִיכֵּן וָוי לְזִבּוּנָא. יוֹתֵר מִיכֵּן וָוי לְמְזַבְּנָהּ.

אָמַר לוֹ. תֵּן לִי חִיטַּיי שֶׁאֲנִי מוֹכְרָן. בְּמַה קָנָה. רַב נַחְמָן בַּר יַעֲקֹב סְבַר מֵימַר. חַיָיב לְהַעֲמִיד (לַחֲבֵירוֹ) [לוֹ מִן הַדִּין. רִבִּי אַבָּהוּא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. קָנוּ לוֹ מָעוֹתָיו דְּבַר תּוֹרָה.]

הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ. חַד בַּר נַשׁ אַשְׁאַל לְחַבְרֵיהּ דֵּינָרִין אַשְׁרוּנֵיהּ גַּו בֵּיתֵיהּ. אֲמַר לֵיהּ. הַב לִי אֲגַר בֵּיתִי. אֲמַר לֵיהּ. הַב לִי דֵּינָרַיי. אֲתָא עוֹבָדָא קוֹמֵי רִבִּי בָּא בַּר מִינָא. אֲמַר לֵיהּ. וְקַיָּם לֵיהּ מַה דַּהֲוָה חָמֵי לְמִישְׁרֵי.

תַּנֵּי. יֵשׁ דְּבָרִים שֶׁהֵן רִבִּית וּמוּתָּרִין. כֵּיצַד. לוֹקֵחַ אָדָם שְׂטָרוֹת חֲבֵירוֹ בְּפָחוּת וּמִלְוָותוֹ שֶׁלַּחֲבֵירוֹ בְּפָחוּת וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִבִּית. וְיֵשׁ דְּבָרִים שֶׁאֵינָן רִבִּית וַאֲסוּרִין מִשּׁוּם הַעֲרָמַת רִבִּית. כֵּיצַד. קִיבֵּל הֵימֶינּוּ שְׁדֶה בְּי' כּוֹר חִיטִּין. אָמַר לוֹ. תֵּן לִי סֶלַע אֶחָד. אָמַר לוֹ אֵין לִי אֶלָּא כּוֹר אֶחָד חִיטִּין. טוֹל לְךָ. וְחָזַר וְלָקַח מִמֶּנּוּ בככ"ד. אֵין זֶה רִבִּית אֲבָל אָסוּר מִשּׁוּם הַעֲרָמַת רִבִּית. אֲמַר לֵיהּ. לֵית אַתְּ צְרִיךְ וְהַב אֱגַר כֵּלִים אוֹ אֱגַר הַכַּתְפִּין אֲקוֹלִי וְסַב דֵּינָרָךְ.

רִבִּי לָא אָמַר בְּנוֹתֵן לוֹ שְׂכַר רַגְלוֹ. רִבִּי זֵירָא אָמַר. נַעֲשֶׂה כְּמַשְׁכִּיר לוֹ דִּירָה בְּיוֹקֶר.

הלכה ב

משנה: מַרְבִּין עַל הַשָּׂכָר וְאֵין מַרְבִּין עַל הַמֶּכֶר. כֵּיצַד הִשְׂכִּיר לוֹ אֶת הֶחָצִיר וְאָמַר לוֹ אִם מֵעַכְשָׁיו אַתָּה נוֹתֵן לִי הֲרֵי הוּא לְךָ בְּעֶשֶׂר סְלָעִים לַשָּׁנָה וְאִם שֶׁלְּחֹדֶשׁ בְּחֹדֶשׁ בְּסֶלַע לַחֹדֶשׁ מוּתָּר. מָכַר לוֹ אֶת שָׂדֵהוּ וְאָמַר לוֹ אִם מֵעַכְשָׁיו אַתָּה נוֹתֵן לִי הֲרֵי הִיא לְךָ בְּאֶלֶף זוּז וְאִם לַגּוֹרֶן בִּשְׁנֵים עָשָׂר מָנָה אָסוּר. מָכַר לוֹ אֶת שָׂדֵהוּ וְנָתַן לוֹ מִקְצָת דְּמִים וְאָמַר לוֹ אֵימָתַי שֶׁתִּרְצֶה הָבֵא מָעוֹת וְטוֹל אֶת שֶׁלְּךָ אָסוּר. הִלְוָוהוּ עַל שָׂדֵהוּ וְאָמַר לוֹ אִם אֵי אַתָּה נוֹתֵן לִי מִכָּאן וְעַד שָׁלֹשׁ שָׁנִים הֲרֵי הִיא שֶׁלִּי הֲרֵי הִיא שֶׁלּוֹ. וְכָךְ הָיָה בֶּייתוֹס בֶּן זוֹנִין עוֹשֶׂה עַל פִּי חֲכָמִים.

הלכה: מַרְבִּין עַל הַשָּׂכָר כול'. תַּנֵּי. הַמּוֹכֵר שָׂדֶה לַחֲבֵירוֹ וְאָמַר לוֹ. עַל מְנָת שֶׁאֲהֵא בָהּ אָרִיס. עַל מְנָת שֶׁאֲהֵא בָהּ שׁוּתָף. עַל מְנָת שֶׁהַמַּעְשְׂרוֹת שֶׁלִּי. עַל מְנָת שֶׁכְּשֶׁתִּמְכְּרֶנָּה לֹא תִמְכְּרֶנָּה אֶלָּא לִי. שֶׁכָּל זְמַן שֶׁאֲנִי רוֹצֶה נוֹתֵן דָּמֶיהָ וְנוֹטְלָהּ. מוּתָּר. הָיָה חַיָיב לוֹ מָעוֹת וְכָתַב לוֹ שָׂדֶהוּ בְּמֶכֶר. כָּל זְמַן שֶׁהַמּוֹכֵר אוֹכֵל פֵּירוֹת מוּתָּר. כָּל זְמַן שֶׁהַלּוֹקֵחַ אוֹכֵל פֵּירוֹת אָסוּר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ מוּתָּר. אָמַר רִבִּי יוּדָה. כְּךְ הָיָה בֶּייתוֹס בֶּן זוֹנִין עוֹשֶׂה עַל פִּי חֲכָמִים. אָמְרוּ לוֹ. מִשָּׁם רְאָיָיה. מוֹכֵר אוֹכֵל פֵּירוֹת הָיָה. רִבִּי יוֹחָנָן וְרִבִּי לְעָזָר וְרִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמְרֵי. מְבָּתֵּי עָרֵי חוֹמָה לְמַד רִבִּי יְהוּדָה. דְּתַנֵּי. שָׁנָה הָאָמוּרָה בַּתּוֹרָה עָרֵי חוֹמָה הֲרֵי הֵן כְּמִין רִבִּית וְאֵינָהּ רִבִּית. תַּנֵּי חוֹרָן תַּנֵּי. הֲרֵי זוֹ רִיבִּית אֶלָּא שֶׁהִתִּירָהּ

הַתּוֹרָה. מָאן דָּמַר. הֲרֵי זוֹ כְּמִין רִיבִּית וְאֵינָהּ רִבִּית. רִבִּי מֵאִיר. מָאן דָּמַר. הֲרֵי זוֹ רִיבִּית אֶלָּא שֶׁהַתּוֹרָה הִתִּירָהּ. רִבִּי יוּדָה. אָמַר רִבִּי אִידִי. כַּד סָלְקִית מִגְּלוּתָא אַשְׁכְּחִית עוֹבָדָא קוֹמֵי רִבִּי אִמִּי. הֲרֵי זוֹ כְּמִין רִבִּית וְאֵינָהּ רִבִּית. אָמַר רִבִּי חִזְקִיָּה. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא זוֹ רִבִּית שֶׁהִתִּירָהּ הַתּוֹרָה. כָּאן הַתּוֹרָה הִתִּירָהּ. הָא בְּמָקוֹם אַחֵר לֹא. אֲפִילוּ כֵן לֹא אַשְׁגַּח רִבִּי אִמִּי. אָמַר. בַּיְיתָא עִם דַּיְירָא דְּאִיר.

הלכה ג

משנה: אֵין מוֹשִׁיבִין חֲנָוונִי לְמַחֲצִית שָׂכָר לֹא יִתֵּן לוֹ מָעוֹת לִיקַּח בָּהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר אֶלָּא אִם כֵּן נוֹתֵן לוֹ שְׂכָרוֹ כְּפוֹעֵל בָּטֵל. אֵין מוֹשִׁיבִין תַּרְנוֹגַלִּין לְמֶחֱצָה וְאֵין שָׁמִין עֲגָלִים וּסְיָיחִים לְמֶחֱצָה אֶלָּא אִם כֵּן נוֹתֵן לוֹ שְׂכַר עָמְלוֹ וּמְזוֹנוֹת. אֲבָל מְקַבְּלִין עֲגָלִים וּסְיָיחִים לְמֶחֱצָה וּמְגַדְּלִין אוֹתָן עַד שֶׁיִּהוּ שְׁלֹשִׁין וַחֲמוֹר עַד שֶׁתְּהֵא טוֹעֶנֶת.

הלכה: אֵין מוֹשִׁיבִין חֲנָוונִי כול'. חַד בַּר נַשׁ אַשְׁאַל לְחַבְרַיָּיהּ דֵּינָרִין. אֲמַר לֵיהּ. סַב בֵּי דֵּינָרִין אַגְרָךְ וּמַה דִּינוּן עָבְדִין דִּילִי וְלָךְ.

תַּנֵּי. הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵירוֹ לִיקַּח בָּהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית וְאָמַר. לֹא לָקַחְתִּי. אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תִּרְעוֹמֶת. וְאִם יָדוּעַ שֶׁלָּקַח הֲרֵי זֶה מוֹצִיא מִמֶּנּוּ עַל כּוֹרְחוֹ.

הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵירוֹ לִיקַּח בָּהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר. רָצָה אֶחָד מֵהֶן לְיַישְׁנָן חֲבֵירוֹ מְעַכֵּב עַל יָדוֹ. אִם הָיָה עֶרֶב שְׁבִיעִית אֵין חֲבֵירוֹ מְעַכֵּב עַל יָדוֹ שֶׁשְּׁנֵיהֶן עַל מְנָת כֵּן לְקָחוּם.

הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵירוֹ לִיקַּח בָּהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר. אִם אָמַר. הֵא לָךְ מְנָה שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לַעֲמוֹד בִּפְרוֹטְרוּט. הֲרֵי זֶה אָסוּר. רָאָה פֵּירוֹת מוֹקִירִין הֲרֵי זֶה מוּתָּר.

הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵירוֹ לִיקַּח בָּהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר רַשַּׁאי הַלּוֹקֵחַ מֵאוֹתוֹ לִיקַּח מִמִּין. כְּשֶׁמּוֹכֵר לֹא יִמְכּוֹר שְׁנַיִם כְּאַחַת אֶלָּא מוֹכֵר זֶה רִאשׁוֹן וְזֶה אַחֲרוֹן.

הַנּוֹתֵן מָעוֹת לַחֲבֵירוֹ לִיקַּח בָּהֶן פֵּירוֹת לְמַחֲצִית שָׂכָר רַשַּׁאי לִיקַּח מִכָּל מִין שֶׁיִּרְצֶה. לֹא יִקַּח לוֹ בָּהֶן כְּסוּת וְעֵצִים. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. הָדָא אָמְרָה. הַמְּבַטֵּל כִּיס חֲבֵירוֹ אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תִּרְעוֹמֶת. הַמְּבַטֵּל שְׂדֵה חֲבֵירוֹ חַייָב לְשַׁפּוֹת לוֹ. הַמְּבַטֵּל סְפִינַת חֲבֵירוֹ וַחֲנוּת חֲבֵירוֹ מָהוּ. הַמּוֹלִיךְ פֵּירוֹת מִמָּקוֹם הַזּוֹל לְמָקוֹם הַיּוֹקֶר. אָמַר לַחֲבֵירוֹ. תְּנֵם לִי וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתָּה נוֹתְנָן לְמָקוֹם פְּלוֹנִי. אִם בְּאַחֲרָיוּת הַנּוֹתֵן אָסוּר וְהַלּוֹקֵחַ מוּתָּר. הַמּוֹלִיךְ חֲבִילָה מִמָּקוֹם לְמָקוֹם. אָמַר לוֹ. תְּנֵיהָ לִי וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתְּ נוֹתֵן בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי. אִם בְּאַחֲרָיוּת הַנּוֹתֵן אָסוּר וְהַלּוֹקֵחַ מוּתָּר. אֲבָל חֲמָרִים הַמְקַבְּלִין מִבַּעֲלֵי בָתִּים מַעֲמִידִין לָהֶן פֵּירוֹת בְּמָקוֹם הַיּוֹקֶר כְּשֶׁעַר הַזּוֹל. רִבִּי יוּדָה בַּר פָּזִי. עַד מָקוֹם שֶׁדַּרְכּוֹ לֵילֵךְ וְלָבוֹא בוֹ בַיּוֹם. רַב הוּנָא אָמַר. נַעֲשָׂה שְׁלוּחוֹ. וְהָא מֵתִיבִין [לְרַב] הוּנָא. שְׁלִיחַ שֶׁנֶּאֱנַס חַייָב עַל הָאוֹנְסִין. שֶׁנֶּאֱנַס פָּטוּר עַל הָאוֹנְסִין. לֹא פְעָמִים מַתְנָה שׁוֹמֵר חִנָּם לִהְיוֹת כְּשׁוֹאֵל. וְהָתַנֵּי

רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. כְּשֵׁם שֶׁחַיָּיב בְּכוּלָּהּ כָּךְ חַיָּיב בְּמִקְצָתָהּ. מַאי כְדוֹן מַיְיתֵי. תַּמָּן מְשַׁלֵּם כְּשַׁעַר הַיּוֹקֶר. בְּרַם הָכָא מְשַׁלֵּם כְּשַׁעַר הַזּוֹל.

הלכה ד

משנה: שְׁמִין פֻּרָה וַחֲמוֹר וְכָל דָּבָר שֶׁדַּרְכּוֹ לְעָשׂוֹת וְלֶאֱכוֹל. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַחֲלוֹק אֶת הַוְולָדוֹת מִיָּד חוֹלְקִין מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לְגַדֵּל יְגַדֵּלוּ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שְׁמִין עֵגֶל עַל אִמּוֹ וּסְיָיח עִם אִמּוֹ וּמַפְרִין עַל שָׁדֶהוּ וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִיבִּית.

הלכה: שְׁמִין פֻּרָה וַחֲמוֹר כול'. תַּנֵּי. שָׁם הוּא אָדָם מַחֲבִירוֹ בְּהֵמָה בִּמְנָת לַעֲלוֹת לוֹ וְוולֶד אֶחָד וְגִיזָּה אַחַת לִשָּׁנָה. תַּרְנְגוֹלֶת בְּי בֵצִים לַחוֹדֶשׁ. הַשָּׁמָה תַּרְנְגוֹלֶת מַחֲבִירְתָּהּ מִיטַּפֶּלֶת בְּאֶפְרוֹחִין כָּל זְמַן שֶׁצְּרִיכִין לְאִימָן. מִיטַּפֶּל בִּבְהֵמָה דַּקָּה לֹא יוֹם וּבְגַסָּה נוֹ יוֹם. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. (בְּגַסָּה) [בַּדַּקָּה] גּוֹ חֳדָשִׁים מִפְּנֵי שֶׁטִּיפּוּלָהּ מְרוּבֶּה. יוֹתֵר מִיכֵּן חַלְקוֹ שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת וְהַשְׁוָה עָלָיו. הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. מַהוּ חַלְקוֹ שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת וְהַשְׁוָה עָלָיו. בַּר נַשׁ דִּיהַב לְחַבְרֵיהּ קִקְ דֵּינָרִין עַבְדּוֹן כֹּ דֵּינָרִין. אָהֵן נְסַב פַּלְגָּא וְאָהֵן פַּלְגָּא שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת אִיתְעַבְּדוּן עָלוֹי קֶרֶן. בְּנֵי אִינָשׁ עַבְדִין כֵּן. אֶלָּא נָסְבִין וְיהָבִין וּבְסִיפָא פַלְגִין. הַשָּׁם בְּהֵמָה לַחֲבִירוֹ כַּמָּה חַיָּיב בַּאֲחֲרָיוּתוֹ. בִּבְהֵמָה טְמֵיאָה י״בּ חוֹדֶשׁ. בָּאָדָם כֹּ חוֹדֶשׁ. מָקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לַעֲלוֹת שְׂכַר כַּתֶּף לְמָעוֹת מַעֲלִין. וּולְדוֹת לַבְּהֵמָה מַעֲלִין. הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה.

רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר שְׁמִין כול'. אֲפִילּוּ בְּמָקוֹם שֶׁמַּעֲלִין שְׂכַר כַּתֶּף לְמָעוֹת. וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִבִּית.

הַשָּׁם בְּהֵמָה מַחֲבִירוֹ עַד כַּמָּה חַיָּיב בַּאֲחֲרָיוּתָהּ. סוּמְכוֹס אוֹמֵר. הַגּוֹדְרוֹת י״בּ חוֹדֶשׁ. בָּאֲתוֹנוֹת כֹּ חוֹדֶשׁ. עַמַּד עָלָיו בְּתוֹךְ הַזְּמַן שָׁמִין לוֹ. אַחַר הַזְּמַן אֵין שָׁמִין לוֹ. לֹא דוֹמֶה טִיפּוּל שָׁנָה אַחַת לִשְׁתֵּי שָׁנִים.

הַשָּׁם בְּהֵמָה לַחֲבִירוֹ אֵין פָּחוֹת מִי״בּ חֳדָשִׁים. מֵתָה בַּבּוֹסְיָא יְהַב כּוּלֵּיהּ. דְּלָא בְבוֹסְיָא יְהַב פַּלְגָּא. כֵּיצַד. שָׁמְהּ בִּמְנָה וְהִשְׁבִּיחָה וְשָׁוְוה מָאתַיִם. מֵתָה בַּבּוֹסְיָא יְהַב שִׁשָּׁה שֶׁלְּזָהֳב. דְּלָא בְבוֹסְיָא יְהַב חֲמִשִּׁים זוּז. הִכְחִישָׁה וְיָפָה חֲמִשִּׁים זוּז. מֵתָה בַּבּוֹסְיָא יְהַב גּוֹ שֶׁלְּזָהֳב. דְּלָא בְבוֹסְיָא יְהַב חֲמִשִּׁים זוּז.

הַשָּׁם בְּהֵמָה מֵחֲבִירוֹ אֵין פָּחוֹת מִי״בּ חוֹדֶשׁ. עָשָׂה בָהּ כָּל יְמוֹת הַחַמָּה וְאָמַר לְמוֹכְרָהּ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁיַּאֲכִילֶהָ כָּל יְמוֹת הַגְּשָׁמִים. הֶאֱכִיל כָּל יְמוֹת הַגְּשָׁמִים וְאָמַר לְמוֹכְרָהּ בִּימוֹת הַחַמָּה כּוֹפִין אוֹתוֹ שֶׁיַּעֲשֶׂה בָהּ כָּל יְמוֹת הַחַמָּה.

תַּנֵּי. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מַפְרִין עַל שָׂדֶהוּ וְאֵין חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִבִּית. כֵּיצַד. קִיבֵּל הֵימֶינּוּ בְּיֵי כוֹרִין חִטִּין. אָמַר לוֹ. תֵּן לִי סֶלַע אֶחָד וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ י״בּ כּוֹרִין לַגּוֹרֶן מוּתָּר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מִפְּנֵי שֶׁהַשָּׂדֶה מְצוּיָה לְהִתְבָּרֵךְ. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. נַעֲשֶׂה כְּמַשְׁכִּיר לוֹ שָׂדֶה

בְּיוֹקֶר. מַה בֵּינֵיהוֹן. חֲנוּת וּסְפִינָה. מָאן דָּמַר. מִפְּנֵי שֶׁהַשָּׂדֶה מְצוּיָה לְהִתְבָּרֵךְ. מַפְרִין עַל חֲנוּת וּסְפִינָה. מָאן דָּמַר. נַעֲשֶׂה כְּמַשְׁכִּיר לוֹ שָׂדֶה בְּיוֹקֶר. חֲנוּת וּסְפִינָה אֵין מַפְרִין. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. בְּפֵירוּשׁ פְּלִיגִי. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מַפְרִין עַל חֲנוּת וּסְפִינָה. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. אֵין מַפְרִין. מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָא לְרֵישׁ לָקִישׁ. אֵין מַפְרִין עַל חֲנוּת וּסְפִינָה וְעַל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ עוֹשֶׂה בְּנוּפוֹ.

הלכה ה

משנה: אֵין מְקַבְּלִין צֹאן בַּרְזֶל מִיִּשְׂרָאֵל מִפְּנֵי שֶׁהוּא רִיבִּית. אֲבָל מְקַבְּלִין צֹאן בַּרְזֶל מֵהַגּוֹיִם וְלוֹוִין מֵהֶן וּמַלְוִין אוֹתָן בְּרִיבִּית וְכֵן בְּגֵר תּוֹשָׁב. מַלְוֶה הוּא יִשְׂרָאֵל מָעוֹתָיו שֶׁל נָכְרִי מִדַּעַת הַנָּכְרִי אֲבָל לֹא מִדַּעַת יִשְׂרָאֵל.

הלכה: אֵין מְקַבְּלִין צֹאן בַּרְזֶל מִיִּשְׂרָאֵל כול'. אֵי זֶהוּ צֹאן בַּרְזֶל. הָיוּ לְפָנָיו מֵאָה צֹאן. אָמַר לוֹ. הֲרֵי הֵן עֲשׂוּיוֹת עָלָיו בְּקֹק שֶׁלְּזָהָב וָלוֹלָדָן וַחֲלָבָן וְגִיזָתָן שֶׁלְּךָ וְאִם מֵתוּ אַתָּ חַיָּיב בְּאַחֲרָיוּתָן וְאַתָּ מַעֲלֶה לִי סֶלַע שֶׁלְּכָל אַחַת וְאַחַת מִשֶּׁלְּךָ בָּאַחֲרוֹנָה. אָסוּר.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. תַּמָּן אַתָּ מַר. נוֹשֵׂא שָׂכָר חַיָּיב עַל הָאוֹנְסִין אָסוּר. וָכָא אַתָּ מַר. נוֹשֵׂא שָׂכָר חַיָּיב עַל הָאוֹנְסִין מוּתָּר. לֹא פְעָמִים שֶׁמַּתְנֶה שׁוֹמֵר חִנָּם לִהְיוֹת כְּשׁוֹאֵל. רִבִּי יִרְמְיָה בָּעֵי. תַּמָּן אַתָּ מַר. צֹאן בַּרְזֶל לָרִאשׁוֹן. וָכָא אַתָּ מַר. לַשֵּׁינִי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. תַּמָּן שֶׁעִיקָּרָן לָרִאשׁוֹן וְוולָדָן לָרִאשׁוֹן. בְּרַם הָכָא עִיקָּרָן לַשֵּׁינִי וְוולָדָן לַשֵּׁינִי.

וְלוֹוִין מֵהֶן וּמַלְוִין אוֹתָן בְּרִיבִּית כול'. רִבִּי אוֹמֵר. תּוֹשָׁב הָאָמוּר בְּעֶבֶד עִבְרִי אֵינִי יוֹדֵעַ מַה טִיבוֹ. גֵּר צֶדֶק הָאָמוּר בְּרִיבִּית אֵינִי יוֹדֵעַ מַה טִיבוֹ.

מַלְוֶה יִשְׂרָאֵל מָעוֹת נָכְרִי מִדַּעַת הַנָּכְרִי אֲבָל לֹא מִדַּעַת יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּוָה מִגּוֹי וּבִיקֵּשׁ לְהַחֲזִירָם לוֹ. אָמַר לוֹ יִשְׂרָאֵל אַחֵר. תְּנֵם לִי וַאֲנִי נוֹתֵן כְּדֶרֶךְ שֶׁאַתָּ נוֹתֵן לוֹ. אָסוּר. וְאִם הֶעֱמִידוֹ עִם הַגּוֹי מוּתָּר. [אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. וְהוּא שֶׁהֶעֱמִידוֹ עִם הַגּוֹי.]

גּוֹי שֶׁלָּוָה מִיִּשְׂרָאֵל וּבִיקֵּשׁ לְהַחֲזִירָם לוֹ. אָמַר לוֹ יִשְׂרָאֵל אַחֵר. תְּנֵם לִי וַאֲנִי מַעֲלֶה לוֹ רִיבִּית. מוּתָּר. וְאִם הֶעֱמִידוֹ אֵצֶל יִשְׂרָאֵל אָסוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְהוּא שֶׁהֶעֱמִידוֹ אֵצֶל יִשְׂרָאֵל. יִשְׂרָאֵל שֶׁלָּוָה מִגּוֹי וְגוֹי מִיִּשְׂרָאֵל וְנִתְגַּיֵּיר. בֵּין שֶׁזִּקְפָן עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּיר בֵּין מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּיר גּוֹבֶה הַקֶּרֶן וְלֹא הָרִיבִּית אֲבָל גּוֹי שֶׁלָּוָה מִיִּשְׂרָאֵל וְנִתְגַּיֵּיר. אִם עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּיר זְקָפָן עָלָיו בְּמִלְוָה גּוֹבֶה הַקֶּרֶן וְהָרִיבִּית. מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּיר גּוֹבֶה הַקֶּרֶן וְלֹא הָרִיבִּית. בַּר קַפָּרָא אָמַר. גּוֹבֶה אֶת הַקֶּרֶן וְאֶת הָרִיבִּית. אָמַר רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא. טַעֲמָא דְּבַר קַפָּרָא. מִכֵּיוָן שֶׁאַתְּ מַבְרִיחוֹ מִן הָרִיבִּית אַף הוּא נַעֲשֶׂה גֵּר שֶׁקֶר.

לוֹוֶה אָדָם מִבָּנָיו וּבְנוֹתָיו בְּרִיבִּית אֶלָּא שֶׁמְּחַנְּכָן בָּרִיבִּית. אָמַר רַב. כְּגוֹן אֲנָא לְרַבָּה בַּר בַּר חָנָה וְרַבָּה בַּר בַּר חָנָה לִי. לֹא יְהֵא אָדָם לוֹוֶה בְּשֶׁקֶל וּמַלְוֶה בְּסֶלַע. אֲבָל גּוֹי לוֹוֶה בְּשֶׁקֶל וּמַלְוֶה בְּסֶלַע.

יִשְׂרָאֵל לוֹוֶה מִגּוֹי וְגוֹי מִיִּשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה לוֹ עֲרֵב וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ מִשּׁוּם רִבִּית. יִשְׂרָאֵל שֶׁמִּינָה גּוֹי אֶפִּיטְרוֹפָּא אוֹ סַנְטָר מוּתָּר לִלְוּוֹת מִמֶּנּוּ בְּרִיבִּית. וְגוֹי שֶׁמִּינָה יִשְׂרָאֵל אֶפִּיטְרוֹפָּא אוֹ סַנְטָר אָסוּר לִלְוּוֹת מִמֶּנּוּ בְּרִיבִּית. מָעוֹת גּוֹי שֶׁהָיוּ מוּפְקָדִין אֵצֶל יִשְׂרָאֵל אָסוּר לִלְוּוֹת בְּרִיבִּית. מָעוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ מוּפְקָדִין בְּיַד גּוֹי מוּתָּר לִלְוּוֹת מִמֶּנּוּ בְּרִיבִּית. זֶה הַכְּלָל. כָּל שֶׁהוּא בָּאַחֲרָיוּת יִשְׂרָאֵל אָסוּר. בָּאַחֲרָיוּת גּוֹי מוּתָּר.

הלכה ו

משנה: אֵין פּוֹסְקִין עַל הַפֵּירוֹת עַד שֶׁיֵּצֵא הַשַּׁעַר. הָיָה הוּא תְּחִלָּה לַקּוֹצְרִים פּוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַגְּדִישׁ וְעַל הֶעָבִיט שֶׁל עֲנָבִים וְעַל הַמַּטְעָן שֶׁל זֵיתִים וְעַל הַבֵּיצִין שֶׁל יוֹצֵר וְעַל הַסִּיד מִשֶּׁשִּׁקַּע כִּבְשָׁנוֹ. פּוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַזֶּבֶל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר אֵין פּוֹסֵק עַל הַזֶּבֶל עַד שֶׁיְּהֵא לוֹ זֶבֶל בָּאֲשָׁפוֹת. וַחֲכָמִים מַתִּירִין. פּוֹסֵק עִמּוֹ כְּשַׁעַר הַגְּבוֹהַּ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא פָסַק עִמּוֹ כְּשַׁעַר הַגְּבוֹהַּ יָכוֹל הוּא לוֹמַר תֵּן לִי כָּזֶה אוֹ תֵּן לִי אֶת מָעוֹתַיי. מַלְוֶה אָדָם אֶת אֲרִיסָיו חִיטִּין בְּחִיטִּין לְזֶרַע אֲבָל לֹא לֶאֱכֹל שֶׁהָיָה רַבָּן גַּמְלִיאֵל מַלְוֶה אֶת אֲרִיסָיו חִיטִּין בְּיוֹקֶר וְהוּזְלוּ אוֹ בְזוֹל וְהוֹקִירוּ וְנוֹטֵל מֵהֶן כְּשַׁעַר הַזּוֹל. לֹא שֶׁהֲלָכָה כֵּן אֶלָּא שֶׁרָצָה לְהַחֲמִיר עַל עַצְמוֹ.

הלכה: אֵין פּוֹסְקִין עַל הַפֵּירוֹת כּוּל'. מָהוּ לִפְסוֹק בְּשַׁעַר שֶׁלַּסִּירְקִי. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. פּוֹסְקִין. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. אֵין פּוֹסְקִין. רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה בְעָא קוֹמֵי רִבִּי זֵירָא. לֹא מְסְתַּבְּרָה דְּיוֹדֵי רֵישׁ לָקִישׁ לְרִבִּי יוֹחָנָן בְּשַׁעַר סִירְקִי שֶׁלְּצִיפּוֹרִין שֶׁאֵינָהּ פּוֹסֶקֶת. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא. וְתַמָּה אֲנָא אֵיךְ רַבָּנָן פְּלִיגֵי. בֵּין פּוֹסֵק לַפֵּירוֹת בֵּין פּוֹסֵק לַמָּעוֹת בֵּין מִלְוָה לַפֵּירוֹת. אָמַר רִבִּי יִרְמְיָה. בְּמִלְוָה אִיתְפְּלִיגוּ. אֲבָל (בְּפוּנְדָק) [בְּפִּיסּוּק] כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁאָסוּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵה. בְּפִיסּוּק אִיתְפַּלְגוֹן. אֲבָל בְּמִלְוָה כָּל עַמָּא מוֹדוּ שֶׁמּוּתָּר. דְּבֵי רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי. פּוֹסְקִין עַל הַשַּׁחַת. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אוֹמֵר. אַף עַל חַלּוֹת דְּבַשׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אוֹמֵר. כָּל הָעֲיָירוֹת הַסְּמוּכוֹת לְטִיבֶּרְיָא כֵּיוָן שֶׁיָּצָא שַׁעַר שֶׁלְּטִיבֶּרְיָא פּוֹסְקִין.

הָיָה הוּא תְּחִילָּה לַקּוֹצְרִין פּוֹסֵק עִמּוֹ עַל הַגְּדִישׁ כּוּל'. רַב אָמַר. מְחוּסָּר מַעֲשֶׂה אֶחָד פּוֹסֵק. מְחוּסָּר כַּמָּה מַעֲשִׂים אֵינוֹ פּוֹסֵק. רִבִּי יוֹחָנָן וְרֵישׁ לָקִישׁ תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. אֲפִילּוּ מְחוּסָּר כַּמָּה מַעֲשִׂים פּוֹסֵק. וְהָא מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַב. הָיָה הוּא תְּחִילָּה לַקּוֹצְרִין כּוּל'.

אַבָּא בַּר זְמִינָה יְהַב חַד דֵּינָר לַקַּפִּילָה וּנְסַב מִינֵּיהּ בְּשָׁעָה זְלִילָה דְּכָל שַׁתָּא. וְלֹא מוֹדֵי רַב. רִבִּי חִייָה רוֹבָה הֲוָה לֵיהּ כִּיתָן. אֲתוּ חֲמָרַיָּיא מִיזְבְּנָהּ מִינֵּיהּ. אֲמַר לוֹן. לֵית בְּדַעְתִּי מְזַבְּנָתָהּ

כְּדוֹן אֶלָּא בְּפוּרְיָא. אָמְרוּ לֵיהּ. זַבְּנָהּ לָן כְּדוֹן מַה דְּאַתְּ עָתִיד מִיזַבְּנָתֵיהּ בְּפוּרְיָא. אֲתָא שְׁאַל לְרִבִּי. אָמַר לֵיהּ. אָסוּר. נִפַּק קְבָעָהּ בְּמַתְנִיתָא וְתַנֵּי כֵן. הָיָה חַיָּיב לוֹ מָעוֹת וּבָא לִיטּוֹל מִמֶּנּוּ בַּגּוֹרֶן וְאָמַר לוֹ. עֲשֵׂם עָלַי כְּשַׁעַר שֶׁבַּשּׁוּק וַאֲנִי אַעֲלֶה לְךָ כָּל יי בּבּ חוֹדֶשׁ. אָסוּר. דְּלֹא כְאִיסָּרוֹ הַבָּא לְיָדוֹ. אָמַר רַב. מוֹדֵי רִבִּי חִייָה חֲבִיבִי דִּי לָן יְהָבִין לֵיהּ וְקָנָה מִכְּבָר שָׂרֵי. אַגְרָא מִן כְּבָר וְקָנָה בָּתַר כֵּן שָׂרֵי. קָנָה מִכְּבָר אַגְרָא בָּתַר כֵּן אָסוּר.

רִבִּי לָעְזָר יְהַב דֵּינָר לְחַד בַּר נַשׁ. אָמַר לֵיהּ. מַה דְּהִינּוּן עָבְדִין מִיכָּן וְעַד חֲנוּכָּה דִּידִי [וְדִידָךְ]. מִתַּמָּן וּלְהַלָּן לִית לִי עִמָּךְ עֲסוֹק אִין פָּחְתִין וְאִין יְתֵרִין דִּידָךְ. בְּעָה מִיתֵּן לֵיהּ בָּתָר חֲנוּכָּה וְלָא קַבֵּיל. רִבִּי לָעְזָר חֲשַׁשׁ עַל קְרוֹב לְשָׁכָר וְרָחוֹק לְהֶפְסֵד. וְתַנֵּי כֵן. קִירוּב שָׂכָר וְרִיחוּק הֶפְסֵד זוֹ מִידַּת רְשָׁעִים. קִירוּב הֶפְסֵד וְרִיחוּק שָׂכָר זוֹ מִידַּת צַדִּיקִים. קִרוּב לָזֶה וְלָזֶה רִחוּק לָזֶה וְלָזֶה זוֹ מִידַּת כָּל אָדָם. רִבִּי יִצְחָק יְהַב דֵּינָרִין לְבַר נַשׁ. בְּעָא מֵיעֲבַד לֵיהּ כְּהָדָא דְּרִבִּי לָעְזָר וְלָא קַבֵּיל עִילָּוֵי. כַּהֲנָא יְהַב מִן דֵּינָרִין לְבַר נַשׁ מִיזְבַּן לֵיהּ כִּיתְנָא. יָקְרָא כִּיתְנָא. אֲתָא שְׁאַל לְרַב. אָמַר לֵיהּ. אֵיזִיל סַב מִינֵּיהּ מִכּוֹרִין רַבְרְבִין.

בִּיקֵּשׁ רִבִּי לְהַתִּיר קְלִיטוֹ שֶׁלִּים וְלֹא הִנִּיחוֹ רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי. וְאִית דָּמְרִין. רִבִּי יִשְׁמָעֵאל בֵּירִבִּי יוֹסֵי בִּיקֵּשׁ לְהַתִּיר וְלֹא הִנִּיחוֹ רִבִּי. מַאי קְלִיטוֹ שֶׁלִּים. בַּר נַשׁ דְּיָהֵב לְחַבְרֵיהּ קַק דֵּינָרִין. [אָמַר לֵיהּ. יְהֵא לִי עֶשְׂרִים דֵּינָרִין. אֵין פּוֹחֲתִין דִּידָךְ וְאֵין אוֹתְרוֹן דִּידָךְ. אָבְדוּ מִשָּׁל שְׁנֵיהֶם. אָמַר רִבִּי חוּנָה.] כְּגוֹן אִילֵּין דִּיהָבִין עִיבִידְתָּא לְאִילֵּין דְּמַפְרְשִׁין לָרִיסִים מִתַּרְתֵּין קְסוֹסְטָבָן אוֹ מִגּוֹ קְסוֹסְטָבָן. אֵין זוֹ רִבִּית אֶלָּא הַטָּרְשָׁא.

רִבִּי יוֹסֵה וְרִבִּי לָעְזָר בֶּן עֲזַרְיָה שְׁנֵיהֶן אָמְרוּ דָּבָר אֶחָד. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. הָיָה לוֹ דָּבָר מוּעָט מוֹסִיף עָלָיו וְהוֹלֵךְ. וְרִבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹסֵר עַד שֶׁיַּעֲמִיק שְׁלֹשָׁה [אוֹ עַד שֶׁיַּגְבִּיהַּ שְׁלֹשָׁה] אוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן עַל הַסֶּלַע.

הלכה ז

משנה: לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ הַלְוֵנִי כּוֹר חִיטִּין וַאֲנִי אֶתֶּן לְךָ מִן הַגּוֹרֶן. אֲבָל אוֹמֵר לוֹ הַלְוֵנִי עַד שֶׁיָּבֹא בְנִי אוֹ עַד שֶׁאֶמְצָא הַמַּפְתֵּחַ. וְהִילֵּל אוֹסֵר. וְכֵן הָיָה הִלֵּל אוֹמֵר לֹא תַלְוֶה אִשָּׁה כִּכָּר לַחֲבֵירְתָּהּ עַד שֶׁתַּעֲשֶׂנּוּהָ בְּדָמִים שֶׁמָּא יוֹקִירוּ הַחִטִּים וְנִמְצָא בָאוֹת לִידֵי רִבִּית.

הלכה: לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ כול'. תַּנֵּי. לֹא יֹאמַר אָדָם לַחֲבֵירוֹ. הַלְוֵינִי כּוֹר חִטִּים וַאֲנִי נוֹתֵן לְךָ לַגּוֹרֶן. הָא עַד שְׁתַּיִם שָׁלֹשׁ שַׁבָּתוֹת מוּתָּר. וְהִלֵּל אוֹסֵר. שְׁמוּאֵל אָמַר. הֲלָכָה כְּהִלֵּל.

הלכה ח

משנה: אוֹמֵר אָדָם לַחֲבֵירוֹ נַכֵּשׁ עִמִּי וַאֲנַכֵּשׁ עִמָּךְ עָדוֹר עִמִּי וְאֶעְדּוֹר עִמָּךְ. וְלֹא יֹאמַר לוֹ נַכֵּשׁ עִמִּי וְאֶעְדּוֹר עִמָּךְ עָדוֹר עִמִּי וַאֲנַכֵּשׁ עִמָּךְ. כָּל יְמֵי גָרִיד אֶחָד כָּל יְמֵי רְבִיעָה אַחַת. לֹא יֹאמַר לוֹ חֲרוֹשׁ עִמִּי בַגָּרִיד וַאֲנִי עִמָּךְ בָּרְבִיעָה. רַבָּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר יֵשׁ רִיבִּית מוּקְדֶּמֶת וְיֵשׁ

רִבִּית מְאוּחֶרֶת. כֵּיצַד נָתַן אֶת עֵינָיו לִלְווֹת מִמֶּנּוּ הָיָה מְשַׁלֵּחַ לוֹ וְאוֹמֵר בִּשְׁבִיל שֶׁיַּלְוֶינִי זוֹ הִיא רִיבִּית מוּקְדֶמֶת. לָוָה מִמֶּנּוּ וְהֶחֱזִיר לוֹ אֶת מָעוֹתָיו הָיָה מְשַׁלֵּחַ לוֹ וְאָמַר בִּשְׁבִיל מָעוֹתֶיךָ שֶׁהָיוּ בְטֵילוֹת אֶצְלִי זוֹ הִיא רִיבִּית מְאוּחֶרֶת. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר יֵשׁ רִבִּית דְּבָרִים. לֹא יֹאמַר לוֹ דַּע אִם בָּא אִישׁ פְּלוֹנִי מִמָּקוֹם פְּלוֹנִי. אֵילּוּ עוֹבְרִין בְּלֹא תַעֲשֶׂה הַמַּלְוֶה וְהַלּוֶה וְהֶעָרֵב וְהָעֵדִים וַחֲכָמִים אוֹמְרִים אַף הַסּוֹפֵר. עוֹבְרִים עַל בַּל תִּתֵּן וּמַשּׁוּם וְעַל בַּל תִּקַּח מִמֶּנּוּ וְעַל לֹא תִהְיֶה לוֹ כְּנוֹשֶׁה וְעַל לֹא תְשִׂימוּן עָלָיו נֶשֶׁךְ וְלִפְנֵי עִוֵּר לֹא תִתֵּן מִכְשׁוֹל וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ אֲנִי יי.

הלכה: וְאֵילּוּ עוֹבְרִין בְּלֹא תַעֲשֶׂה כול'. אָמַר רִבִּי יָסָא. בּוֹא וּרְאֵה כַּמָּה סְמִיוֹת עֵינֵי מַלְוֵי רִבִּית. אָדָם קוֹרֵא לַחֲבֵירוֹ עוֹבֵד עֲבוֹדָה זָרָה וּמְגַלֶּה עֲרָיוֹת וְשׁוֹפֵךְ דָּמִים וּמְבַקֵּשׁ לֵירֵד עִמּוֹ לְחַיָּיו. וְהָלָה שׁוֹכֵר הָעֵדִים וְהַלְבָּלָר וְאוֹמֵר לָהֶן. בּוֹאוּ וְהֵעִידוּ שֶׁכָּפַר בַּמָּקוֹם. לְלַמְּדָךְ שֶׁכָּל הַמַּלְוֶה בְּרִיבִּית כּוֹפֵר בָּעִיקָּר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. יוֹתֵר מִמַּה שֶּׁכּוֹפְרִין בָּעִיקָּר כּוֹפְרִין שֶׁעוֹשִׂין הַתּוֹרָה פְּלָסְטָרִן וְאֶת מִשָּׁה טִיפֵּשׁ וְאוֹמְרִים. אִילּוּ הָיָה יוֹדֵעַ מֹשֶׁה שֶׁכָּךְ הָיִינוּ מַרְוִיחִין לֹא הָיָה כוֹתְבוֹ. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר. קָשָׁה הָרִיבִּית שֶׁאַף הַטּוֹבָה רִבִּית. הֲרֵי שֶׁאָמַר לִיקַּח לוֹ יָרָק מִן הַשּׁוּק אַף עַל פִּי שֶׁנָּתַן לוֹ מָעוֹתָיו הֲרֵי זֶה רִבִּית. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. קָשָׁה הָרִיבִּית שֶׁאַף שְׁאֵילַת שָׁלוֹם רִבִּית. לֹא שָׁאַל לוֹ שָׁלוֹם מִיָּמָיו וְעַל שֶׁלָּוָה מִמֶּנּוּ הִקְדִּים לוֹ שָׁלוֹם הֲרֵי זֶה רִבִּית. וְכֵן הָיָה רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. כָּל מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ מָעוֹת וְאֵינוֹ מַלְוֶון בְּרִיבִּית עָלָיו הַכָּתוּב אוֹמֵר כַּסְפּוֹ לֹא נָתַן בְּנֶשֶׁךְ וגו'. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אִימִי. הַמִּיטְמוּט הַזֶּה לֹא הָיִינוּ יוֹדְעִין מָהוּ. וּבָא שְׁלֹמֹה וּפֵירֵשׁ הַצֵּל לְקוּחִים לַמָּוֶת וגו'.

פרק ו

הלכה א

משנה: הַשּׁוֹכֵר אֶת הָאוּמָנִין וְהִטְעוּ זֶה אֶת זֶה אֵין לָהֶם זֶה עַל זֶה אֶלָּא תַּרְעוֹמֶת. שָׂכַר אֶת הַהַמָּר וְאֶת הַקַּדָּר פָּרַיָּא פָּרִין וַחֲלִילִין לַכַּלָּה אוֹ לַמֵּת פּוֹעֲלִין לְהַעֲלוֹת פִּשְׁתָּנוֹ מִן הַמִּשְׁרָה וְכָל דָּבָר שֶׁהוּא אָבֵד וְחָזְרוּ בָהֶן מָקוֹם שֶׁאֵין אָדָם שׂוֹכֵר עֲלֵיהֶן אוֹ מַטְעָן.

הלכה: הַשּׁוֹכֵר אֶת הָאוּמָנִין כול'. הִטְעוּ זֶה אֶת זֶה מָהוּ. אֵיתֵיי אַתּוּן עָבְדִין עִמִּי הֵיךְ אַתּוּן עָבְדִין מִן חֲמֵשׁ רָבָן. וְאַשְׁכְּחוֹן עָבְדִין מִן עֶשֶׂר רַבָּן לְמִלְאכָה. אַתּוּן עָבְדִין עִמִּי הֵיךְ אַתּוּן עָבְדִין מִן עֲשָׂרָה יוֹמִין. וְאַשְׁכְּחוֹן עָבְדִין מִן חֲמִשָּׁה יוֹמִין. (הִטְעָן) [הִטְעוּ] בַּעַל הַבַּיִת מָהוּ. אֵיתֵיי אַתּוּן עָבְדִין עִם חֲבֵירֵיכוֹן הֵיךְ הִינּוּן עָבְדִין [מִיי רָבָן. וְאַשְׁכְּחוֹן עָבְדִין מֵהֵי רָבָן לְמִלְאכָה. אֵתֵיי אַתּוּן עָבְדִין עִם חֲבֵירֵכוֹן הֵיךְ הִינּוּן עָבְדִין] מֵהֵי יוֹמִין. וְאַשְׁכְּחוֹן עָבְדוּן מִיי יוֹמִין. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. שֶׁלֹּא הָלְכוּ הַחֻמָּרִים. אֲבָל הָלְכוּ וְלֹא מָצְאוּ תְּבוּאָה. פּוֹעֲלִין

לְנַכֵּשׁ וּמָצְאוּ שָׂדֶהוּ זְלֵחָה. נוֹתֵן לָהֶן שְׂכַר הֲלִיכָה וַחֲזִירָה. וְלֹא דוֹמֶה הַבָּא טָעוּן לַבָּא רֵיקָן. עוֹשֶׂה מְלָאכָה לְיוֹשֵׁב וּבָטֵל. הַיּוֹשֵׁב בַּצֵּל לַיּוֹשֵׁב בַּחַמָּה. רִבִּי חִיָּיה רוֹבָה אֲגַר חַמָּרִין לְמֵיתָא לֵיהּ כִּיתָּן. הָלְכוּ וּמְצָאוּהָ לַחָה. אֲמַר לוֹן רַב. פּוֹק וַהַב לוֹן אַגְרָן מֵשְׁלָם. וַאֲמַר לְהוֹן. לָא דַאֲנָא חַיָּיב מִיתֵּן לְכוֹן אַגְרֵיכוֹן אֶלָּא אֲנָא חִיָּיה מָסְרִית לְכוֹן.

בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. שֶׁלֹּא הִתְחִילוּ. אֲבָל אִם קִיבֵּל מִמֶּנּוּ שָׂדֶה לְקָצוֹר בְּבֹכֶר סְלָעִים קָצַר חֲצָיָיהּ וְהִנִּיחַ חֲצָיָיהּ. בֶּגֶד לֶאֱרוֹג בְּבֹכֶר סְלָעִים אָרַג חֲצָיוֹ וְהִנִּיחַ חֲצָיוֹ שָׂמִין לוֹ. כֵּיצַד שָׂמִין לוֹ מַה שֶּׁעָשָׂה. אִם הָיָה מַה שֶּׁעָשָׂה יָפֶה וּ דֵּינָרִין נוֹתֵן לוֹ סֶלַע אוֹ יְגִמּוֹר מְלַאכְתּוֹ. וְאִם סֶלַע נוֹתֵן לוֹ סֶלַע. רִבִּי דוֹסָא אוֹמֵר. שָׂמִין מַה שֶּׁעָתִיד לֵיעָשׂוֹת. אִם הָיָה מַה שֶּׁעָתִיד לֵיעָשׂוֹת יָפֶה גּ דֵּינָרִין נוֹתֵן לוֹ שֶׂקֶל אוֹ יְגִמּוֹר מְלַאכְתּוֹ. וְאִם שֶׂקֶל נוֹתֵן לוֹ שֶׂקֶל. רִבִּי זֵירָא בְּשֵׁם רַב הוּנָא רִבִּי בִּינָה רִבִּי יִרְמְיָה בְּשֵׁם רַב. הֲלָכָה כְּרִבִּי דוֹסָא.

בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּדָבָר שֶׁאֵינוֹ אָבֵד. אֲבָל בְּדָבָר הָאָבֵד שׁוֹכֵר עָלָיו מִמָּקוֹם אַחֵר וּמַטְעוֹ וְאוֹמֵר לוֹ. סֶלַע פָּסַקְתִּי לָךְ בִּכְ אֲנִי נוֹתֵן לָךְ. נוֹטֵל מִזֶּה וְנוֹתֵן לָזֶה. אָמַר רִבִּי אִילָא. וּבִלְבַד עַד כְּדֵי שְׂכָרוֹ. עַד כְּדוֹן וּבִלְבַד עַד כְּדֵי שְׂכַר אוֹתוֹ הַיּוֹם. וּבִלְבַד עַד כְּדֵי שְׂכָרוֹ לַשָּׁעָה. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּמָקוֹם שֶׁאֵינוֹ מוֹצֵא לִשְׂכּוֹר פּוֹעֲלִים. אֲבָל אִם רָאָה חַמָּרִין שֶׁמְּמַשְׁמְשִׁין וּבָאִין אוֹ שֶׁפָּרַק סְפִינָתוֹ בְּלִמֵּן. אָמַר לוֹ. צֵא וּשְׂכוֹר לְךָ אַחַת מִכָּל אֵילּוּ. אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעוֹמֶת.

הלכה ב

משנה: הַשּׂוֹכֵר אֶת הָאוּמָנִין וְחָזְרוּ בָהֶן יָדָן לַתַּחְתּוֹנָה. אִם בַּעַל הַבַּיִת חוֹזֵר בּוֹ יָדוֹ לַתַּחְתּוֹנָה. כָּל הַמְשַׁנֶּה יָדוֹ לַתַּחְתּוֹנָה וְכָל הַחוֹזֵר בּוֹ יָדוֹ לַהַתַּחְתּוֹנָה.

הלכה: הַשּׂוֹכֵר אֶת הָאוּמָנִין כול'. רַב אָמַר. כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים. אֵין יִשְׂרָאֵל קוֹנִין זֶה אֶת זֶה. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. עֶבֶד עִבְרִי הֵיא מַתְנִיתָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרַב. בֵּין פּוֹעֵל בֵּין בַּעַל הַבַּיִת יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. פּוֹעֵל יָכוֹל לַחֲזוֹר בּוֹ וְלֹא בַעַל הַבַּיִת.

הלכה ג

משנה: הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהוֹלִיכָהּ בָּהָר וְהוֹלִיכָהּ בַּבִּקְעָה. בַּבִּקְעָה וְהוֹלִיכָהּ בָּהָר אֲפִילּוּ זוֹ עֶשְׂרָה מִילִין וְזוֹ עֲשָׂרָה מִילִין וַמֵּתָה חַיָּיב לְשַׁלֵּם. שָׂכַר אֶת הַחֲמוֹר וְהִבְרִיקָה אוֹ שֶׁנִּשְׁאֵת בַּאֲנָגָרְיָיא אוֹמֵר לוֹ הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ. מֵתָה אוֹ נִשְׁבְּרָה חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהוֹלִיכָהּ בָּהָר וְהוֹלִיכָהּ בַּבִּקְעָה אִם הֶחֱלִיקָה פָּטוּר וְאִם הוּחַמָּה חַיָּיב. לְהוֹלִיכָהּ בַּבִּקְעָה וְהוֹלִיכָהּ בָּהָר אִם הֶחֱלִיקָה חַיָּיב וְאִם הוּחַמָּה פָּטוּר וְאִם מַחֲמַת הַמַּעֲלָה חַיָּיב. הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפָּרָה לַחֲרוֹשׁ בָּהָר וְחָרַשׁ בַּבִּקְעָה אִם נִשְׁבַּר הַקַּנְקַן פָּטוּר. בַּבִּקְעָה וְחָרַשׁ

בָּהָר אִם נִשְׁבַּר הַקַּנְקַן חַיָּיב. לְדוּשׁ בַּקְטָנִית וְדָשׁ בַּתְּבוּאָה פָּטוּר. בַּתְּבוּאָה וְדָשׁ בַּקְטָנִית חַיָּיב מִפְּנֵי שֶׁהַקִּיטְנִית מְחַלֶּקֶת.

הלכה: הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר כול'. נִיחָא בָּהָר וְהוֹלִיכָהּ בַּבִּקְעָה. בַּבִּקְעָה וְהוֹלִיכָהּ בָּהָר. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יָקִים אָמַר. בְּשֶׁמַּתָּה מַחְמַת אֲוִיר. רִבִּי דּוֹסְתַּי בֶּן יַנַּאי אָמַר שֶׁהִכְישָׁהּ נָחָשׁ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. רִבִּי מֵאִיר הִיא דְּאָמַר. כָּל הַמְשַׁנֶּה עַל דַּעַת בַּעַל הַבַּיִת נִקְרָא גַּזְלָן.

שָׂכַר חֲמוֹר וְהִבְרִיקָה. דִּבְזַק. אוֹ שֶׁנַּעֲשֵׂית אֲנַגָּרְיָא. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי. אֲנַגָּרְיָא כְּמִיתָה. וְאִית תַּנֵּי תַּנֵּי. אוֹמֵר לוֹ. הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ. מָאן דְּתַנֵּי. אַנְגָּרְיָא כְּמִיתָה. בְּאוֹתוֹ שֶׁיְּכוֹל לְפַשֵּׁר. מָאן דְּתַנֵּי. אוֹמֵר לוֹ. הֲרֵי שֶׁלְּךָ לְפָנֶיךָ. בְּאוֹתוֹ שֶׁאֵין יָכוֹל לְפַשֵּׁר.

תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר. כְּדֶרֶךְ הֲלִיכָתָהּ אֵין חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. שֶׁלֹּא כְדֶרֶךְ הֲלִיכָתָהּ חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. בְּקֶפֶּנְדְּרְיָא אֵין חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. בַּסִּילְקֵי חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה. אַגְרָהּ מִיכָּא לְלוֹד וְאִינְסִיבַת אַנְגָּרְיָא לְלוֹד. אֵין חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. מִיכָּא לְלוֹד וְאִינְסִיבַת אַנְגָּרְיָא לְצוֹר. חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. מֵתָה אוֹ נִשְׁבְּרָה חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּשֶׁאָמַר לוֹ חֲמוֹר סְתָם. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ חֲמוֹר זֶה יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. לְדֵין בְּעִית אַיְיתֵי לֵיהּ קוֹמִין. רַב הוּנָא אָמַר. חַיָּיב לִיטַּפֵּל בּוֹ בְּאוֹתוֹ מָקוֹם. אָמַר רִבִּי זֵירָא. אִם יֵשׁ בִּטְפֵילָה כְּדֵי לִשְׁכּוֹר לוֹ גַּיְידוֹר קָטָן אֵינוֹ חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. וְאִם לָאו חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. אָמַר רִבִּי הוּנָא. אִם יֵשׁ בִּנְבֵילָה כְּדֵי לִיקַּח גַּיְידוֹר קָטָן אֵין חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר. וְאִם לָאו חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ חֲמוֹר אַחֵר.

הלכה ד

משנה: הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר לְהָבִיא עָלֶיהָ חִיטִּין וְהֵבִיא עָלֶיהָ שְׂעוֹרִין תְּבוּאָה וְהֵבִיא עָלֶיהָ תֶּבֶן חַיָּיב. וְכַמָּה יוֹסִיף עַל מַשָּׂאוֹ וְיֵהָא חַיָּיב. סוּמְכוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר סְאָה לַגָּמָל שְׁלֹשָׁה קַבִּין לַחֲמוֹר.

הלכה: הַשּׁוֹכֵר אֶת הַחֲמוֹר כול'. תַּנֵּי כַּמָּה יוֹסִיף עַל מַשָּׂאוֹ וְיֵהָא חַיָּיב. סוּמְכוֹס אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר. סְאָה לַגָּמָל וְגַג קַבִּין לַחֲמוֹר. קַב לַכַּתֶּף וְגַג סָאִין לָעֲגָלָה. וּסְפִינָה לְפִי מַה שֶּׁהִיא.

שְׁיָירָה שֶׁנָּפַל עָלֶיהָ גַּייס מְחַשְּׁבִין לְפִי מָמוֹן וְלֹא לְפִי נְפָשׁוֹת. שָׁלְחוּ לִפְנֵיהֶן תַּייר מְחַשְּׁבִין לְפִי נְפָשׁוֹת. אֵין מְשַׁנִּין עַל הַמִּנְהָג שֶׁלַּשְּׁיָירָה.

סְפִינָה שֶׁעָמַד עָלֶיהָ נַחְשׁוֹל וְהֵיקֵל מִמַּשּׂוֹאָהּ מְחַשְׁבִין לְפִי מַשּׂאוּי וּלְפִי מָמוֹן וְלֹא לְפִי נְפָשׁוֹת. אֲבָל הַשּׂוֹכֵר מֵחֲבֵירוֹ קָרוֹן אוֹ סְפִינָה מְחַשְׁבִין לְפִי מַשּׂאוּי וּלְפִי נְפָשׁוֹת וְלֹא לְפִי מָמוֹן.

שְׁיָירָא שֶׁנָּפַל עָלֶיהָ גַּייס וְעָמַד אֶחָד מֵהֶן וְהִצִּיל מִיָּדָן הִצִּיל לָאֶמְצַע. וְאִם נָתְנוּ לוֹ רְשׁוּת הִצִּיל לְעַצְמוֹ. חֲמָרִין שֶׁנָּפְלוּ עֲלֵיהֶן לִיסְטִין וְעָמַד אֶחָד מֵהֶן וְהִצִּיל הִצִּיל לָאֶמְצַע. וְאִם הִתְנָה עִמָּם בְּבֵית דִּין הִצִּיל לְעַצְמוֹ. הַשּׁוּתָּפִין שֶׁמָּחֲלוּ לָהֶן מוּכְסִין מָחֲלוּ לָאֶמְצַע. וְאִם אָמְרוּ. לְשֵׁם פְּלוֹנִי מָחַלְנוּ. מַה שֶּׁמָּחֲלוּ מָחֲלוּ לוֹ.

הַגַּבָּאִין וְהַמּוּכְסִין תְּשׁוּבָתָן קָשָׁה. הֲרֵי אֵילּוּ מַחֲזִירִין לְמִי שֶׁמַּכִּירִין. וּלְמִי שֶׁאֵין מַכִּירִין יַעֲשׂוּ מֵהֶן צוֹרְכֵי צִיבּוּר.

הלכה ה

משנה: כָּל הָאוּמָּנִין שׁוֹמְרֵי שָׂכָר וְכוּלָּן שֶׁאָמְרוּ טוֹל אֶת שֶׁלְּךָ וְהָבֵא מָעוֹת שׁוֹמֵר חִנָּם. שְׁמוֹר לִי וְאֶשְׁמֹר לְךָ שׁוֹמֵר שָׂכָר. שְׁמוֹר לִי וְאֹמַר לוֹ הַנַּח לְפָנֶיךָ שׁוֹמֵר חִנָּם. הַמַּלְוֶה עַל הַמַּשְׁכּוֹן שׁוֹמֵר שָׂכָר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר הִלְוָהוּ מָעוֹת שׁוֹמֵר חִנָּם הִלְוָהוּ פֵּירוֹת שׁוֹמֵר שָׂכָר. אָבָא שָׁאוּל אוֹמֵר מוּתָּר אָדָם לְהַשְׁכִּיר מַשְׁכּוֹנוֹ שֶׁל עָנִי לְהֵיוֹת פּוֹסֵק עָלָיו וְהוֹלֵךְ מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְמֵשִׁיב אֲבֵידָה.

הלכה: כָּל הָאוּמָּנִין שׁוֹמְרֵי שָׂכָר כול'. הָדָא אַנְטִיכְרִיסִים רִבִּית הוּא.

שְׁמוּאֵל אָמַר. כְּשֶׁאָמַר לוֹ. הַנַּח לְפָנַיי. אֲבָל אָמַר לוֹ. הַנַּח לְפָנֶיךָ. אֵינוֹ לֹא שׁוֹמֵר חִנָּם וְלֹא שׁוֹמֵר שָׂכָר.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. רוֹצֶה אָדָם לִיתֵּן כַּמָּה וְלִמְכּוֹר פֵּירוֹתָיו עַל יְדֵי מַשְׁכּוֹן. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. רוֹצֶה אָדָם לִיתֵּן כַּמָּה וְלִמְכּוֹר פֵּירוֹתָיו לְמִי שֶׁיְּפַיְּסֶנּוּ עַל יְדֵי מַשְׁכּוֹן.

הלכה ו

משנה: הַמַּעֲבִיר חֲבִית מִמָּקוֹם לְמָקוֹם וְנִשְׁבְּרָה בֵּין שׁוֹמֵר הִנָּם בֵּין שׁוֹמֵר שָׂכָר יִישָׁבֵעַ. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר זֶה וְזֶה יִשָּׁבֵעַ וְתָמִיהַּ אֲנִי אִם יְכוֹלִין זֶה וְזֶה לְהִישָּׁבֵעַ.

הלכה: הַמַּעֲבִיר חֲבִית מִמָּקוֹם לְמָקוֹם כול'. תַּנֵּי רִבִּי נְחֶמְיָה קַדְּרוֹ לְבַר נַשׁ תָּבְרִין. אָרִים גּוּלְתֵּיהּ. אָתָא גַבֵּי רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה אֲמַר לֵיהּ. אֵיזִיל אֲמוֹר לֵיהּ. לְמַעַן תֵּלֵךְ בְּדֶרֶךְ טוֹבִים. אֲזַל וַאֲמַר לֵיהּ וִיהַב גּוּלְתֵּיהּ. אֲמַר לֵיהּ. יְהַב לָךְ אַגְרָךְ. אֲמַר לֵיהּ. לָא. אֲמַר לֵיהּ. זִיל וֲאֵמוֹר לֵיהּ וְאַרְחוֹת צַדִּיקִים תִּשְׁמוֹר. אֲזַל וַאֲמַר לֵיהּ וִיהַב לֵיהּ אַגְרֵיהּ.

פרק ז

הלכה א

משנה: הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִין וְאָמַר לָהֶן לְהַשְׁכִּים וּלְהַעֲרִיב מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ שֶׁלֹּא לְהַשְׁכִּים וּלְהַעֲרִיב אֵינוֹ יָכוֹל לְכוֹפָן. מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לָזוּן יָזִין לְסַפֵּק מְתִיקָה יְסַפֵּק הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. מַעֲשֶׂה בְרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן מַתְיָא שֶׁאָמַר לִבְנוֹ צֵא שְׂכוֹר לָנוּ פּוֹעֲלִין וּפְסַק לָהֶן מְזוֹנוֹת. וּכְשֶׁבָּא אֵצֶל אָבִיו אָמַר לוֹ אֲפִילּוּ אַתָּה עוֹשֶׂה לָהֶן כִּסְעוּדַת שְׁלֹמֹה בְּשָׁעָתוֹ לֹא יָצָאתָ יְדֵי חוֹבָתְךָ עִמָּהֶן שֶׁהֵן בְּנֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב אֶלָּא עַד שֶׁלֹּא יַתְחִילוּ בַּמְּלָאכָה צֵא וֶאֱמוֹר לָהֶן עַל מְנָת שֶׁאֵין לָכֶם אֶלָּא פַּת וְקִטְנִית בִּלְבַד. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא הָיָה צָרִיךְ הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה.

הלכה: הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִין כול'. אָמַר רַב הוֹשַׁעְיָה. זֹאת אוֹמֶרֶת. הַמִּנְהָג מְבַטֵּל אֶת הַהֲלָכָה. אָמַר רִבִּי אִימִּי. כָּל הַמּוֹצִיא מֵחֲבֵירוֹ עָלָיו לְהָבִיא רְאָיָיה חוּץ מִזּוֹ.

בְּנֵי טִבֶּרְיָא לֹא מַשְׁכִּימִין וְלֹא מַעֲרִיבִין. בְּנֵי בֵּית מָעוֹן מַשְׁכִּימִין וּמַעֲרִיבִין. בְּנֵי טִיבֶּרְיָא שֶׁעָלוּ לִשְׁכַּר בֵּית מָעוֹן נִשְׁכָּרִין כְּבֵית מָעוֹן. בְּנֵי בֵית מָעוֹן שֶׁיָּרְדוּ לִשְׁכַּר בְּטִיבֶּרְיָא נִשְׁכָּרִין כְּטִיבֶּרְיָא. אֲבָל שֶׁעוֹלֶה מִטִּיבֶּרְיָא לִשְׁכֹּר פּוֹעֲלִין מִבֵּית מָעוֹן יְכִילוּ מֵימַר לוֹן. כֵּן סָלְקַת בְּמַחְשַׁבְתְּכוֹן דִּלְא הְוִינָא מַשְׁכַּח מֵיגַר פּוֹעֲלִין מִטִּיבֶּרְיָא. אֶלָּא בְּגִין דְּשָׁמְעִית עֲלֵיכוֹן דְּאַתּוּן מַשְׁכִּימִין וּמַעֲרִיבִין בְּגִין כֵּן סָלְקִית הָכָא. מְקוֹם שֶׁאֵין מְנַהֵג. יְהוּדָה בֶּן בּוּנִי רִבִּי אִמִּי רַב יְהוּדָה. תְּנֵיי בֵּית דִּין הוּא שֶׁתְּהֵא הַשְׁכָּמָה שֶׁלְּפוֹעֲלִין וְהַעֲרָבָה שֶׁלְּבַעַל הַבַּיִת. וּמַה טַעֲמָא. תְּשֵׁת חוֹשֶׁךְ וְיִהְיֶה לְיֵלָה. הַכְפִּירִים שׁוֹאֲגִים לַטָּרֶף. תִּתֵּן לָהֶם יִלְקוֹטוּן. תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן. יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ. (עַרְבִית שַׁבָּתוֹת) [עַרְבֵי שַׁבָּתוֹת] בֵּין הַשְׁכָּמָה בֵּין הַעֲרָבָה מִשֶּׁלְּבַעַל הַבַּיִת. עַד אֵיכָן. עַד כְּדֵי לְמַלְאוֹת לוֹ חָבִית מַיִם וְלִצְלוֹת לוֹ דָּגָה וּלְהַדְלִיק לוֹ נֵר.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן בֶּן מַתְיָה. אָדָם שֶׁהָלַךְ לְקַדֵּשׁ אִשָּׁה מִמָּקוֹם אַחֵר צָרִיךְ לְהַתְנוֹת עִמָּהּ וְלוֹמַר לָהּ. עַל מְנָת דְּתַעֲבְדִי כֵן וְכֵן וְתֹאכְלִי כֵן וְכֵן.

הלכה ב

משנה: אֵילּוּ אוֹכְלִין מִן הַתּוֹרָה. הָעוֹשֶׂה בִּמְחוּבָּר לַקַּרְקַע בְּשָׁעַת גְּמַר מְלָאכָה וּבְתָלוּשׁ מִן הַקַּרְקַע עַד שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתָּן וּבְדָבָר שֶׁגִּידּוּלָיו מִן הָאָרֶץ. וְאֵילּוּ שֶׁאֵינָן אוֹכְלִין. הָעוֹשֶׂה בִּמְחוּבָּר לַקַּרְקַע בְּשָׁעָה שֶׁאֵינָהּ גְּמַר מְלָאכָה וּבְתָלוּשׁ מִן הַקַּרְקַע מֵאַחַר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתָּן וּבְדָבָר שֶׁאֵין גִּידּוּלָיו מִן הָאָרֶץ. הָיָה עוֹשֶׂה בְיָדוֹ אֲבָל לֹא בְרַגְלָיו בְּרַגְלָיו אֲבָל לֹא בְיָדָיו אֲפִילּוּ בִּכְתֵיפוֹ הֲרֵי זֶה אוֹכֵל. רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בְיָדָיו וּבְרַגְלָיו.

הלכה: אֵילוּ אוֹכְלִין מִן הַתּוֹרָה כול'. אָמַר רִבִּי לָא. כִּי תָבוֹא בְּכָרֶם רֵעֶיךָ. וְכִי עָלַת עַל דַּעַת שֶׁיֹּאכַל עֲצִים וְאֲבָנִים. מַה תַלְמוּד לוֹמַר עֲנָבִים. שֶׁלֹּא יְקַלְקֵל בַּתְּאֵינִים וּבִימֵצְמֵץ בָּעֲנָבִים. הָיָה עוֹשֶׂה בְיָדָיו אֲבָל לֹא בְרַגְלָיו. אָמַר רִבִּי לָא. כְּתִיב כִּי תָבֹא בְקֶמַת רֵעֶיךָ וגו'. תַּנֵּי. בְּיָדָיו אוֹ אוֹגֵד בְּרַגְלָיו מְקַמֵּץ אֲפִילוּ עַל כְּתֵיפוֹ טוֹעֵן.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּי רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה בְיָדָיו וְרַגְלָיו וְגוּפוֹ. יָצָא עוֹשֶׂה בְיָדָיו אֲבָל לֹא בְרַגְלָיו. בְּרַגְלָיו אֲבָל לֹא בְגוּפוֹ.

רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי יוּדָן אוֹמֵר דַּיִּישׁ. מַה דַּיִּישׁ מְיוּחָד דָּבָר שֶׁגִּידּוּלֵי קַרְקַע. יָצָא הַחוֹלֵב הַמְגַבֵּן הַמְחַבֵּץ שֶׁאֵין גִּידּוּלֵי קַרְקַע. מַה דַּיִּישׁ מְיוּחָד דָּבָר שֶׁלֹּא נִגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ. יָצָא הַיַּיִן מִשֶּׁיִּקְפֶּה [וְהַשֶּׁמֶן] מִשֶּׁיֵּרֵד לָעוּקָה הַבּוֹדֵל בַּתְּמָרִים וְהַמְפָרֵד בַּגְּרוֹגְרוֹת דָּבָר שֶׁנִּגְמְרָה מְלַאכְתּוֹ. מַה דַּיִּישׁ שֶׁלֹּא בָא לְזִיקַת הַמַּעְשְׂרוֹת. יָצָא הַלָּשׁ וְהַמְקַטֵּף וְהָאוֹפֶה שֶׁבָּא לְזִיקַת מַעְשְׂרוֹת.

הלכה ג

משנה: הָיָה עוֹשֶׂה בַתְּאֵנִים לֹא יֹאכַל בָּעֲנָבִים בָּעֲנָבִים לֹא יֹאכַל בַּתְּאֵנִים אֲבָל מוֹנֵעַ הוּא אֶת עַצְמוֹ עַד שֶׁמַּגִּיעַ לִמְקוֹם הַיָּפוֹת וְאוֹכֵל. וְכוּלָּן לֹא אָמְרוּ אֶלָּא בְּשָׁעַת גְּמַר מְלָאכָה אֲבָל מִשּׁוּם הֶשֵּׁב אֲבֵידָה לַבָּעָלִים אָמְרוּ הַפּוֹעֲלִין אוֹכְלִין בַּהֲלִיכָתָן מֵאֵימֶן לְאֵימֶן וּבַחֲזִירָתָן מִן הַגַּת וַחֲמוֹר שֶׁתְּהֵא פּוֹרֶקֶת.

הלכה: הָיָה עוֹשֶׂה בַתְּאֵינִים כול'. אָמַר רִבִּי לָא. כְּתִיב כִּי תָבֹא בְּכֶרֶם רֵעֶךָ וְאָכַלְתָּ עֲנָבִים כְּנַפְשְׁךָ שָׂבְעֶךָ. וְכִי מַה יֵּשׁ בַּכֶּרֶם לוֹכַל אֶלָּא עֲנָבִים. לְלַמֶּדְךָ הָיָה עוֹשֶׂה בָּעֲנָבִים לֹא יֹאכַל בַּתְּאֵינִים.

הלכה ד

משנה: אוֹכֵל פּוֹעֵל קִישׁוּת אֲפִילוּ בְדֵינָר וְכוֹתֶבֶת אֲפִילוּ בְדֵינָר. רִבִּי אֶלְעָזָר חַסְמָא אוֹמֵר לֹא יֹאכַל פּוֹעֵל יוֹתֵר עַל שְׂכָרוֹ. וַחֲכָמִים מַתִּירִין אֲבָל מְלַמְּדִין אֶת הָאָדָם שֶׁלֹּא יְהֵא רַעֲבָתָן וְהֵא סוֹתֵם הַפֶּתַח מִלְּפָנָיו. קוֹצֵץ אָדָם עַל יְדֵי עַצְמוֹ עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוֹלִים עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַגְּדוֹלִים עַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן דַּעַת. אֲבָל לֹא עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטַנִּים וְלֹא עַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְחָתוֹ הַקְּטַנִּים וְלֹא עַל יְדֵי בְהֶמְתּוֹ מִפְּנֵי שֶׁאֵין בָּהֶן דַּעַת.

הלכה: אוֹכֵל פּוֹעֵל קִישׁוּת אֲפִילוּ בְדֵינָר כול'. רִבִּי לְעָזָר בֶּן אַנְטִיגְנָס אוֹמֵר בְּשֵׁם רִבִּי לְעָזָר בֵּירִבִּי יַנַּאי. זֹאת אוֹמֶרֶת. אוֹכֵל פּוֹעֵל יוֹתֵר עַל שְׂכָרוֹ. וְאִית דְּמָרִין רִבִּי יוֹחָנָן בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁיֹּאכַל פּוֹעֵל אֶשְׁכּוֹל רִאשׁוֹן וְאֶשְׁכּוֹל אַחֲרוֹן.

הלכה ה

משנה: הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִין לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בְּנֶטַע רְבָעִי שֶׁלּוֹ הֲרֵי אֵילּוּ לֹא יֹאכְלוּ. אִם לֹא הוֹדִיעָן פּוֹדֶה וּמַאֲכִילָן. נִתְפָּרְסוּ עִגּוּלָיו נִתְפַּתְּחוּ חֲבִיּוֹתָיו הֲרֵי אֵילּוּ לֹא יֹאכְלוּ. אִם לֹא הוֹדִיעָן מְעַשֵּׂר וּמַאֲכִילָן.

הלכה: הַשּׂוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֲלִין כול׳. כָּל שֶׁכְּיוֹצֵא בּוֹ בָּא לְזִיקַת הַמַּעְשְׂרוֹת וְאִיסּוּר אַחֵר גָּרַם לוֹ. שְׂכָרוֹ סְתָם פּוֹדֶה וּמַאֲכִיל מְעַשֵּׂר וּמַאֲכִיל. קְצַץ עִמּוֹ הֲרֵי זֶה אוֹכֵל. וְכָל שֶׁאֵין כְּיוֹצֵא בּוֹ בָּא לְזִיקַת הַמַּעְשְׂרוֹת וְאִיסּוּר אַחֵר גָּרַם לוֹ. שְׂכָרוֹ סְתָם אֵינוֹ אוֹכֵל. קְצַץ עִמּוֹ הֲרֵי זֶה אוֹכֵל.

הלכה ו

משנה: שׁוֹמְרֵי פֵּירוֹת אוֹכְלִין מֵהֵילְכוֹת מְדִינָה אֲבָל לֹא מִן הַתּוֹרָה. אַרְבָּעָה שׁוֹמְרִין הֵן שׁוֹמֵר חִנָּם וְהַשּׁוֹאֵל נוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׂוֹכֵר. שׁוֹמֵר חִנָּם נִשְׁבַּע עַל הַכֹּל וְהַשּׁוֹאֵל מְשַׁלֵּם אֶת הַכֹּל וְנוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׂוֹכֵר נִשְׁבָּעִין עַל הַשְּׁבוּרָה וְעַל הַשְּׁבוּיָה וְעַל הַמִּתָּה וּמְשַׁלְּמִין אֶת הָאֲבִידָה וְאֶת הַגְּנֵיבָה.

הלכה: שׁוֹמְרֵי פֵּירוֹת אוֹכְלִים מֵהֵילְכוֹת מְדִינָה כול׳. רַב הוּנָא אָמַר. בְּשׁוֹמְרֵי פֵּירוֹת הִיא מַתְנִיתָא. אֲבָל בְּשׁוֹמְרֵי גְּנוּת וּפַרְדֵּיסִין אוֹכְלִין מִן הַתּוֹרָה. שְׁמוּאֵל אָמַר. בְּשׁוֹמְרֵי גְּנוּת וּפַרְדֵּיסִין הִיא מַתְנִיתָא. אֲבָל בְּשׁוֹמְרֵי פֵּירוֹת אֵין אוֹכְלִין לֹא מִתּוֹרָה וְלֹא מֵהֵילְכוֹת מְדִינָה. תַּנֵּי רִבִּי חִייָה וּמְסַייֵעַ עַל רַב הוּנָא. וְטָמֵא הַכֹּהֵן עַד הָעֶרֶב. לְרַבּוֹת אֶת הַשּׁוֹמְרִין שֶׁיְּהוּ מְטַמִּין בְּגָדָיו.

הלכה ז

משנה: זְאֵב אֶחָד אֵינוֹ אוֹנֶס וּשְׁנֵי זְאֵבִין אוֹנֶס. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּשָׁעַת מִשְׁלַחַת זְאֵבִים אַף זְאֵב אֶחָד אוֹנֶס. שְׁנֵי כְלָבִים אֵינָן אוֹנֶס. יַדּוּעַ הַבַּבְלִי אוֹמֵר מִשּׁוּם רִבִּי מֵאִיר. מֵרוּחַ אַחַת אֵינוֹ אוֹנֶס מִשְׁתֵּי רוּחוֹת אוֹנֶס. הַלִּיסְטִין הֲרֵי הֵן אוֹנֶס. הָאֲרִי וְהַדּוֹב וְהַנָּמֵר וְהַבַּרְדְּלִיס וְהַנָּחָשׁ הֲרֵי אֵילּוּ אוֹנְסִין. אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁבָּאוּ מֵאֵילֵיהֶן אֲבָל אִם הוֹלִיכָן לִמְקוֹם גְּדוּדֵי חַיָּה וְלִיסְטִין אֵין אֵילּוּ אוֹנְסִין. מֵתָה כְדַרְכָּהּ הֲרֵי זֶה אוֹנֶס. סְכָפָהּ וָמֵתָה אֵינוֹ אוֹנֶס. עָלַת לְרָאשֵׁי צוּקִין וְנָפְלָה הֲרֵי זֶה אוֹנֶס. הֶעֱלָהּ לְרָאשֵׁי צוּקִין וְנָפְלָה אֵינוֹ אוֹנֶס. מַתְנֶה שׁוֹמֵר חִנָּם לִהְיוֹת פָּטוּר מִשְּׁבוּעָה וְהַשּׁוֹאֵל לִהְיוֹת פָּטוּר מִלְּשַׁלֵּם נוֹשֵׂא שָׂכָר וְהַשּׂוֹכֵר לִהְיוֹת פָּטוּרִין מִשְּׁבוּעָה וּמִלְּשַׁלֵּם. כָּל הַמַּתְנֶה עַל מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה תְּנָיָיו בָּטֵל. וְכָל תְּנַאי שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה בְתְחִילָּתוֹ תְּנָיָיו בָּטֵל. וְכָל שֶׁאֶפְשָׁר לוֹ לְקַיְּימוֹ בְסוֹפוֹ וְהִתְנָה עָלָיו מִתְּחִילָּתוֹ תְּנָיָיו קַיָּים.

הלכה: זְאֵב אֶחָד אֵינוֹ אוֹנֵס כול׳. כָּל הַמַּתְנֶה עַל מַה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה כול׳. תַּנֵּי. כָּל הַמַּתְנֶה עַל מַה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה. תְּנַאי מָמוֹן תְּנָאוֹ קַיָּים. תְּנַאי שֶׁאֵינוֹ שֶׁלְמָמוֹן תְּנָאוֹ בָטֵל. כֵּיצַד. אָמַר לְאִשָּׁה. הֲרֵי אַתְּ מְקוּדֶּשֶׁת לִי עַל מְנָת שֶׁאֵין לִיךְ עָלַי שְׁאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה. הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת [וּתְנָייוֹ קַיָּים. עַל מְנָת] שֶׁאִם מֵתִי לֹא תִהֵא זְקוּקָה לְיִיבּוּם. הֲרֵי זוֹ מְקוּדֶּשֶׁת וּתְנָאוֹ בָטֵל.

וֶה הַכְּלָל שֶׁהָיָה רִבִּי יוּדָה בֶּן תֵּימָא אוֹמֵר. כֹּל דָּבָר שֶׁאֵיפְשָׁר לְהִתְקַיֵּים וְהִתְנָה עִמָּהּ לֹא נִתְכַּוֵּון אֶלָּא לְהַפְלִיגָהּ. בֵּין שֶׁאָמַר בִּכְתָב בֵּין שֶׁאָמַר בְּפֶה. כָּל הַמִּתְקַיֵּים בְּפֶה מִתְקַיֵּים בִּכְתָב. וּכְפַר עוֹתְנַי כְּגָלִיל וְאַנְטִיפַּטְרֹס כִּיהוּדָה. אֶת שֶׁבִּנְתַיִים מַטִּילִין אוֹתוֹ לְחוּמְרוֹ.

פרק ח

הלכה א

משנה: הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה וְשָׁאַל בְּעָלֶיהָ עִמָּהּ. שְׁאַל אֶת הַפָּרָה וְשָׂכַר בְּעָלֶיהָ עִמָּהּ. שְׁאַל אֶת הַבְּעָלִין אוֹ שְׂכָרָן וּלְאַחַר כָּךְ שְׁאַל אֶת הַפָּרָה וַמֵּתָה פָּטוּר שֶׁנֶּאֱמַר אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם. אֲבָל שְׁאַל אֶת הַפָּרָה וְאַחַר כָּךְ שְׁאַל אֶת הַבְּעָלִין אוֹ שְׂכָרָן וַמֵּתָה חַיָּיב שֶׁנֶּאֱמַר אִם בְּעָלָיו אֵין עִמּוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם.

הלכה: הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה כול׳. אָמַר רִבִּי אִילָא. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם אֵין אָנוּ יוֹדְעִין אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר בְּעָלָיו אֵין עִמּוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם. אֶלָּא מִכָּיוָן שֶׁשְּׁאָלוֹ הַפָּרָה וְלֹא שְׁאָלוֹ בְּעָלֶיהָ עִמָּהּ אַף עַל פִּי שֶׁהַבְּעָלִין חוֹרְשִׁין עַל גַּבָּהּ וַמֵּתָה חַיָּיב. אֲבָל שְׁאָלוֹ אֶת הַפָּרָה וְאַחַר כָּךְ שְׁאָלוֹ בְּעָלֶיהָ אוֹ שְׂכָרָן וַמֵּתָה חַיָּיב. אָמַר רִבִּי לָא. מִמַּשְׁמַע שֶׁנֶּאֱמַר אִם בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁאִם אֵין בְּעָלָיו עִמּוֹ שַׁלֵּם יְשַׁלֵּם. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר בְּעָלָיו עִמּוֹ לֹא יְשַׁלֵּם. אֶלָּא מִכָּיוָן שֶׁשְּׁאָלוֹ אֶת הַפָּרָה וְשָׂכַר בְּעָלֶיהָ עִמָּהּ אַף עַל פִּי שֶׁהַבְּעָלִים חוֹרְשִׁין בְּמָקוֹם אַחֵר וַמֵּתָה פָּטוּר.

הלכה ב

משנה: הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה שְׁאָלָהּ חֲצִי יוֹם וּשְׂכָרָהּ חֲצִי יוֹם שְׁאָלָהּ הַיּוֹם וּשְׂכָרָהּ לְמָחָר שָׂכַר אַחַת וְשָׁאַל אַחַת הַמַּשְׁאִיל אוֹמֵר שְׁאוּלָה מֵתָה בְּיוֹם שֶׁהָיְתָה שְׁאוּלָה מֵתָה בְּשָׁעָה שֶׁהָיְתָה שְׁאוּלָה מֵתָה וְהַלָּה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ חַיָּיב. הַשּׂוֹכֵר אוֹמֵר שְׂכוּרָה מֵתָה בְּיוֹם שֶׁהָיְתָה שְׂכוּרָה מֵתָה בְּשָׁעָה שֶׁהָיְתָה שְׂכוּרָה מֵתָה וְהַלָּה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ פָּטוּר. זֶה אוֹמֵר שְׁאוּלָה וְזֶה אוֹמֵר שְׂכוּרָה יִשְׁבַּע הַשּׂוֹכֵר שֶׁהַשְּׂכוּרָה מֵתָה. זֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ יַחֲלוֹקוּ.

הלכה: הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה כול׳. לַיְלָה שֶׁבֵּינָתַיִים מָהוּ. אִיתָּ מְרִין. דֶּרֶךְ הַפָּרוֹת לָלוּן עַל בְּעָלֵיהֶן וְזוֹ עַל יְדֵי שֶׁשּׁוֹכְרָהּ אֶצְלוֹ לֹא לָנָה כִּשְׁאוּלָה הִיא אֶצְלָהּ וְהוּא חַיָיב. וְאִיתָּ מְרִין. אֵין דֶּרֶךְ הַפָּרוֹת לָלוּן עַל בְּעָלֵיהֶן וְזוֹ כִּשְׁכוּרָה אֶצְלוֹ וּפְטוּר.

הלכה ג

משנה: הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה וְשִׁילַּח לוֹ בְיַד בְּנוֹ וּבְיַד עַבְדּוֹ וּבְיַד שְׁלוּחוֹ אוֹ בְיַד בְּנוֹ בְיַד עַבְדּוֹ בְיַד שְׁלוּחוֹ שֶׁלַּשּׁוֹאֵל וְמֵתָה פָּטוּר. אָמַר לוֹ הַשּׁוֹאֵל שַׁלְּחָהּ לִי בְיַד בְּנִי וּבְיַד עַבְדִּי וּבְיַד שְׁלוּחִי אוֹ בְיַד בִּנְךָ אוֹ בְיַד עַבְדְּךָ אוֹ בְיַד שְׁלוּחֲךָ אוֹ שֶׁאָמַר לוֹ הַמַּשְׁאִיל הֲרֵינִי מְשַׁלְּחָהּ לְךָ בְּיַד בְּנִי בְּיַד עַבְדִּי בְּיַד שְׁלוּחִי אוֹ בְיַד בִּנְךָ אוֹ בְיַד עַבְדְּךָ אוֹ בְיַד שְׁלוּחֲךָ וְאָמַר לוֹ הַשּׁוֹאֵל שַׁלַּח וְשִׁילְּחָהּ וְמֵתָה חַיָיב. וְכֵן בְּשָׁעָה שֶׁמַּחֲזִירָהּ.

הלכה: הַשּׁוֹאֵל אֶת הַפָּרָה כול׳. תַּנֵּי. הַשְׁאִילֵינִי פָרָתְךָ עֲשָׂרָה יָמִים וְהִשָּׁאֵל לִי בָהֶן חֲמִשָּׁה יָמִים. מֵתָה. מִשִּׁיעְבּוּד הָרִאשׁוֹנִים. מִשִּׁיעְבּוּד הָאַחֲרוֹנִים מֵתָה. הַשְׁאִילֵנִי פָרָתְךָ עֲשָׂרָה יָמִים וְהִשָּׁאֵל לִי בָהֶם רִאשׁוֹנִים. מֵתָה בְתוֹךְ הָאַחֲרוֹנִים. מִשִּׁעְבּוּד הָרִאשׁוֹנִים מֵתָה. מִשִּׁיעְבּוּד הָאַחֲרוֹנִים מֵתָה. הַשְׁאִילֵינִי פָרָתְךָ לְאַחַר עֲשָׂר יָמִים. אָמַר לֵיהּ. סַבָּהּ מִן כְּבָר. מֵתָה. מִשִּׁיעְבּוּד הָרִאשׁוֹנִים מֵתָה. מִשִּׁיעְבּוּד הָאַחֲרוֹנִים מֵתָה.

הַשְׁאִילֵינִי פָרָתְךָ וַאֲנִי נִשְׁאַל לָךְ. הַשְׁאִילֵינִי פָרָתְךָ וּבוֹא וַעֲשֵׂה עִמִּי. הַשְׁאִילֵינִי קַרְדּוֹמְךָ וּבוֹא וְנַבֵּשׁ עִמִּי. הַשְׁאִילֵינִי תַּמְחוּיְיךָ וּבוֹא וַאֲכוֹל עִמִּי. שְׁאָלָהּ מִן הַבַּיִיר אוֹ מִן הַסַּנְטָר אוֹ מִן הָאִיקוֹמְנוֹס וְמֵתָה כְּמִי שֶׁהַבְּעָלִים עִמּוֹ.

הלכה ד

משנה: הַמַּחֲלִיף פָּרָה בַחֲמוֹר וְיָלְדָה וְכֵן הַמּוֹכֵר שִׁפְחָתוֹ וְיָלְדָה זֶה אוֹמֵר עַד שֶׁלֹּא מָכַרְתִּי וְזֶה אוֹמֵר מִשֶּׁלָּקַחְתִּי יַחֲלוֹקוּ. הָיוּ לוֹ שְׁנֵי עֲבָדִים אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן וְכֵן שְׁתֵּי שְׁדוֹת אַחַת גְּדוֹלָה וְאַחַת קְטַנָּה. הַלּוֹקֵחַ אוֹמֵר הַגָּדוֹל לָקַחְתִּי וְהַמּוֹכֵר אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ זָכָה בַגָּדוֹל. הַמּוֹכֵר אוֹמֵר הַקָּטוֹן מָכַרְתִּי וְהַלָּה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ אֵין לוֹ אֶלָּא קָטָן. זֶה אוֹמֵר גָּדוֹל וְזֶה אוֹמֵר קָטָן יִישָּׁבַע הַמּוֹכֵר שֶׁהַקָּטָן מָכַר. זֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ וְזֶה אוֹמֵר אֵינִי יוֹדֵעַ יַחֲלוֹקוּ.

הלכה: אָמַר לוֹ הִשְׁאִילָהּ לִי כול׳. הַמַּחֲלִיף פָּרָה כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. זוֹ לְהוֹצִיא מִידֵי סוּמְכוֹס שֶׁאוֹמֵר. כָּל הַסְּפֵיקוֹת יַחֲלוֹקוּ. אָמַר רִבִּי לָא. תִּיפְתָּר בְּשֶׁזֶּה אוֹמֵר. בָּרִיא לִי. וְזֶה אוֹמֵר. בָּרִיא לִי. רִבִּי יוֹסֵי בָּעֵי. אִם בְּשֶׁזֶּה אוֹמֵר. בָּרִיא לִי. וְזֶה אוֹמֵר. בָּרִיא לִי. עַל דָּא אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן לְהוֹצִיא מִדִּבְרֵי סוּמְכוֹס.

הלכה ה

משנה: הַמּוֹכֵר זֵיתָיו לָעֲצִים וְעָשׂוּ פָּחוּת מֵרְבִיעִית לַסְּאָה הֲרֵי אֵילּוּ לְבַעַל הַזֵּיתִים. עָשׂוּ רְבִיעִית לַסְּאָה זֶה אוֹמֵר זֵיתַי גִּידֵּילוּ וְזֶה אוֹמֵר אַרְצִי גִּידְּלָה יַחֲלוֹקוּ. שָׁטַף הַנָּהָר זֵיתָיו וּנְתָנָם לְתוֹךְ שְׂדֵה חֲבֵירוֹ זֶה אוֹמֵר זֵיתַי גִּידֵּילוּ וְזֶה אוֹמֵר אַרְצִי גִּידְּלָה יַחֲלוֹקוּ.

הלכה: הַמּוֹכֵר זֵיתָיו לָעֲצִים כול'. רִבִּי יוֹחָנָן בְּעֵי. הִרְטִיבוּ מַה הֵן.

רַב הוּנָא אָמַר. בְּשֶׁשְּׁטָפָן בְּגוּשֵׁיהֶן. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אָמַר. שְׁנֵי עֲרָלָה בֵּינֵיהֶן.

הלכה ו

משנה: הַמַּשְׂכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ בִּימוֹת הַגְּשָׁמִים אֵינוֹ יָכוֹל לְהוֹצִיאוֹ מִן הֶחָג עַד הַפֶּסַח. וּבִימוֹת הַחַמָּה שְׁלֹשִׁים יוֹם וּבַכַּרְכִּין אֶחָד יְמוֹת הַחַמָּה וְאֶחָד יְמוֹת הַגְּשָׁמִים שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. וּבַחֲנוּיוֹת אֶחָד כַּרְכִּין וְאֶחָד עֲיָירוֹת שְׁנַיִם עָשָׂר חֹדֶשׁ. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר חֲנוּת שֶׁל נַחְתּוֹמִין וְשֶׁל צַבָּעִין שְׁלֹשׁ שָׁנִים.

הלכה: הַמַּשְׂכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ כול'. תַּנֵּי. כָּל אֵילּוּ שֶׁאָמְרוּ לֹא יוֹם וְיוֹבֵב חוֹדֶשׁ לֹא שֶׁיִּדּוֹר בְּתוֹכָן לֹא יוֹם וְיוֹבֵב חוֹדֶשׁ אֶלָּא שֶׁיּוֹדִיעוֹ קוֹדֶם לֹא יוֹם וְקוֹדֶם יוֹבֵב חוֹדֶשׁ. בֵּית הַבַּד כָּל שָׁעָה בֵּית הַבַּד. בֵּית הַגַּת כָּל שָׁעָה הַגַּת. בֵּית הַיּוֹצְרָה אֵין פָּחוּת מִשְּׁנַיִם עָשָׂר חוֹדֶשׁ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. בַּמֶּה דְבָרִים אֲמוּרִים. בְּאִילֵּין שֶׁהֵן עוֹשִׂין בָּעָפָר שְׁחוֹר. אֲבָל בְּאֵילּוּ שֶׁעוֹשִׂין בְּעָפָר לָבָן כּוֹנֵס גּוֹרְנוֹ וּמִסְתַּלֵּק.

הלכה ז

משנה: הַמַּשְׂכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ הַמַּשְׂכִּיר חַייָב בַּדֶּלֶת בַּנָּגָר וּבַמַּנְעוּל וּבְכָל דָּבָר שֶׁהוּא מַעֲשֶׂה אוּמָן. אֲבָל דָּבָר שֶׁאֵינוֹ מַעֲשֶׂה אוּמָן הַשּׂוֹכֵר עוֹשֶׂהוּ. הַזֶּבֶל שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת. אֵין לְשׂוֹכֵר אֶלָּא הַיּוֹצֵא מִן הַתַּנּוּר וּמִן הַכִּירַיִם בִּלְבַד.

הלכה: הַמַּשְׂכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ כול'. הוֹרֵי רִבִּי יִצְחָק בַּר חֲקוּלָה. מְזוּזָה מַעֲשֵׂה יְדֵי אוּמָן.

הלכה ח

משנה: הַמַּשְׂכִּיר בַּיִת לְחֲבֵירוֹ לַשָּׁנָה נִתְעַבְּרָה הַשָּׁנָה נִתְעַבְּרָה לַשּׂוֹכֵר. הִשְׂכִּיר לוֹ לֶחֳדָשִׁים נִתְעַבְּרָה הַשָּׁנָה נִתְעַבְּרָה לַמַּשְׂכִּיר. מַעֲשֶׂה בְּצִיפּוֹרִין שֶׁשָּׂכַר מֶרְחָץ מֵחֲבֵירוֹ בִּשְׁנֵים עָשָׂר זָהָב לַשָּׁנָה מִדֵּינָר זָהָב לַחֹדֶשׁ וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְלִפְנֵי רִבִּי יוֹסֵי וְאָמְרוּ יַחֲלוֹקוּ אֶת חֹדֶשׁ הָעִיבּוּר.

הלכה: הַמַּשְׂכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ כול'. וְהֵיכִי. אִם בְּשֶׁבָּא עָלָיו בְּסוֹף הַחוֹדֶשׁ גְּבֵיי לֵיהּ כוּלָּהּ. וְאִם בְּשֶׁבָּא עָלָיו בְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ אָמַר לֵיהּ. פּוּק לָךְ. שְׁמוּאֵל אָמַר. כֵּינִי מַתְנִיתָא. בְּשֶׁבָּא עָלָיו

בְּאֶמְצַע הַחוֹדֶשׁ. רַב אָמַר. דִּינָא דָגַר. אָמַר רִבִּי לָא. לֵית דָּא פָּשְׁטָא עַל שִׁיטַּת בֶּן נַנָּס הוּא אָמַר. בִּיטֵּל לָשׁוֹן אַחֲרוֹן אֶת הָרִאשׁוֹן.

הלכה ט

משנה: הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ וְנָפַל חַיָּיב לְהַעֲמִיד לוֹ בַיִת. הָיָה קָטָן לֹא יַעֲשֶׂנּוּ גָדוֹל. גָּדוֹל לֹא יַעֲשֶׂנּוּ קָטָן. אֶחָד לֹא יַעֲשֶׂנּוּ שְׁנַיִם. שְׁנַיִם לֹא יַעֲשֶׂנּוּ אֶחָד. לֹא יִפְחוֹת מִן הַחֲלוֹנוֹת וְלֹא יוֹסִיף עֲלֵיהֶן אֶלָּא מִדַּעַת שְׁנֵיהֶן.

הלכה: הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ כול'. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. בְּמַעֲמִידוֹ עַל גַּבְיוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. בְּאוֹמַר לוֹ. בַּיִת כָּזֶה אֲנִי מַשְׁכִּיר לְךָ. אֶלָּא הַמַּשְׁכִּיר בַּיִת לַחֲבֵירוֹ וּבִיקֵּשׁ לְמוֹכְרוֹ. אָמַר רִבִּי אִמִּי. לֹא [עָלְתָה] עַל דַּעַת שֶׁזֶּה יָמוּת בָּרָעָב. רִבִּי זֵירָא וְרִבִּי הִילָא תְּרֵיהוֹן מָרִין. מִכֹּל קָנוּי לוֹ. אֶלָּא דּוּ אָמַר לֵיהּ. שִׁיבְקֵיהּ. דְּשָׁרֵי עַד יַמְלֵא אֲנַקְלָווּסִיס דִּידֵיהּ. אָתָא עוֹבְדָא קוֹמֵי רִבִּי נִיסִּי וְלָא קַבִּיל. מַה פְלִיג. אָמְרֵי. בְּרַתֵּיהּ הֲוָות מְמַשְׁכְּנָהּ גְּבֵי חַד רוֹמַי. [וְלָא הֲוָה לֵיהּ לְמִפְרְקָהּ. וְהוֹרָה רִבִּי אַסִּי שֶׁיִּמְכּוֹר.] בְּגִין כֵּן הוֹרֵי כְרִבִּי אִימִּי.

פרק ט

הלכה א

משנה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִקְצוֹר יִקְצוֹר לַעֲדוֹר יַעֲדוֹר לַחֲרוֹשׁ אַחֲרָיו יַחֲרוֹשׁ הַכֹּל כְּמִנְהַג הַמְּדִינָה. כְּשֵׁם שֶׁחוֹלְקִין בַּתְּבוּאָה כָּךְ חוֹלְקִין בַּתֶּבֶן וּבַקַּשׁ. כְּשֵׁם שֶׁחוֹלְקִין בַּיַּיִן כָּךְ חוֹלְקִין בַּזְּמוֹרוֹת וּבַקָּנִים וּשְׁנֵיהֶן מְסַפְּקִין אֶת הַקָּנִים.

הלכה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול'. מְקוֹם שֶׁנָּהֲגוּ לִקְצוֹר וְתַלַּשׁ. אָמַר לֵיהּ. אַתְּ בְּעִיתָהּ. לִתְלוֹשׁ וְקָצַר. אָמְרִין לֵיהּ. פּוּק דְּרִיתָהּ.

תַּנֵּי. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ הֲרֵי זֶה קוֹצֵר וּמְעַמֵּר וְדָשׁ וְזוֹרֶה וּבוֹרֵר. הַחוֹפֵר וְהַכַּיָּיל וְהַסַּנְטָר שׁוֹמְרֵי הָעִיר וְהָאִיקוֹנוֹמוֹס נוֹטְלִין שְׂכָרָן מִן הָאֶמְצַע. הַכַּיָּיר וְהַבַּלָּן וְהַסּוֹפֵר בִּזְמַן שֶׁבָּאִין מִכֹּחַ הָאָרִיס נוֹטְלִין מִכֹּחַ הָאָרִיס. מִכֹּחַ בַּעַל הַבַּיִת נוֹטְלִין מִכֹּחַ בַּעַל הַבַּיִת. אֵין מְשַׁנִּין עַל מִנְהַג הַמְּדִינָה.

הלכה ב

משנה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְהִיא בֵּית שִׁלְחִין אוֹ בֵית הָאִילָן. יָבֵשׁ הַמַּעְיָן וְנִקְצַץ הָאִילָן אֵינוֹ מְנֻכֶּה לוֹ מֵחֲבֵירוֹ. אִם אָמַר לוֹ הַשְׁכֵּר לִי שְׂדֵי בֵית שִׁלְחִין זוֹ אוֹ בֵית הָאִילָן זוֹ יָבֵשׁ הַמַּעְיָן וְנִקְצַץ הָאִילָן מְנֻכֶּה לוֹ מֵחֲבֵירוֹ.

הלכה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול'. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. בְּשֶׁיְּבַשׁ כָּל הַמַּעֲיָין. בְּרַם אִין הֲוָה עָמִיק תַּרְתֵּין קוֹמִין וְאַתְּ עָבִיד גּוּ קוֹמִין עָמִיק יָכְלִין מֵימַר לֵיהּ. לַעֲי בֵיהּ וְהוּא סַגִּי. נִקְצַץ הָאִילָן. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. בְּשֶׁנִּקְצַץ כָּל הָאִילָן. אֲבָל אִם נִשְׁתַּיֵּיר בּוֹ מִמַּטֵּעַ עֲשָׂרָה לְבֵית סְאָה יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. בְּקַדְמִיתָא הֲווּ דְחָשִׁין וְלָא הֲווּ עָבְדִין סַגִּין. בְּרַם כְּדוֹן הֵינוּן דְּלִילִין וְעָבְדִין סַגִּין.

הלכה ג

משנה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ אִם מִשֶּׁזְּכָה בָהּ הוֹבִירָה שָׁמִין אוֹתָהּ כַּמָּה רְאוּיָה לַעֲשׂוֹת וְנוֹתְנִין לוֹ שֶׁכָּךְ כּוֹתֵב לוֹ אִם אוֹבִיר וְלֹא אַעֲבִיד אִישְׁתַּלֵּם בְּמֵיטְבָא.

הלכה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול'. אָמַר רִבִּי יִצְחָק. הָדָא אָמְרָה. הַמְבַטֵּל כִּיס חֲבֵירוֹ אֵין לוֹ עָלָיו אֶלָּא תַּרְעוֹמֶת. הַמְבַטֵּל שְׂדֵה חֲבֵירוֹ חַיָּיב לְשַׁפּוֹת לוֹ. הַמְבַטֵּל סְפִינָתוֹ וֶחְנוּתוֹ מָהוּ.

הלכה ד

משנה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְלֹא רָצָה לְנַכֵּשׁ וְאָמַר לוֹ מָה אִיכְפַּת לָךְ הוֹאִיל וַאֲנִי נוֹתֵן לָךְ חֶכּוֹרְךְ אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ מִפְּנֵי שֶׁיָּכוֹל לוֹמַר לוֹ לְמָחָר אַתְּ יוֹצֵא מִמֶּנָּה וְהִיא מַעֲלָה לְפָנַיי עֲשָׂבִים. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וְלֹא עָשָׂת. אִם יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי לְהַעֲמִיד כְּרִי חַיָּיב לְטַפֵּל בָּהּ. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה מַה קִיצְבָּה בַּכְּרִי. אֶלָּא אִם יֵשׁ בָּהּ כְּדֵי נְפִילָה.

הלכה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול'. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול'. כַּמָּה כְדֵי לְהַעֲמִיד בָּהּ כְּרִי. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְשֵׁם רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. וּבִלְבַד כְּדֵי שֶׁיַּעֲמִיד הָרַחַת. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה. וְהוּא שֶׁיְּהֵא בֵּית מִכְנָס שֶׁלָּהּ מִלְמַעְלָה. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. חוּץ מִיצִיאוֹתָיו שֶׁלָּזֶה. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אָמַר. חוּץ מִיצִיאוֹתָיו שֶׁלָּזֶה וְשֶׁלָּזֶה. אָמַר רִבִּי אַבָּהוּ כְּדֵי נִיפְּלָה. כְּדֵי הַזֶּרַע הַנּוֹפֵל בָּהּ.

הלכה ה

משנה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ וַאֲכָלָהּ חָגָב אוֹ נִשְׁדְּפָה. אִם מַכַּת מְדִינָה הִיא מְנַכֶּה לוֹ מֵחֲכִירוֹ אִם אֵינָהּ מַכַּת מְדִינָה אֵינוֹ מְנַכֶּה לוֹ מֵחֲכִירוֹ. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם קִיבְּלָהּ מִמֶּנּוּ בְּמָעוֹת בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אֵינוֹ מְנַכֶּה לוֹ מֵחֲכִירוֹ.

הלכה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול'. רַב הוּנָא אָמַר. בְּשֶׁנִּשְׁדְּפָה כָּל אוֹתָהּ הָרוּחַ. שֶׁמְּעוֹן בַּר וָוא בְשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וְהוּא שֶׁזּוֹרְעָהּ. [וַאֲבָל אִם לֹא זְרָעָהּ] דּוּ יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. אִילּוּ הֲוָות זְרָעְתָּהּ הֲוָות עָבְדָה סַגִּין. הַגַּע עַצְמָךְ שֶׁהָיוּ שָׂדוֹת אֲחֵרוֹת וְלֹא [לָקוּ]. יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְגַלְגֵּל עִם רְשִׁעַיָּיא. הָיוּ שָׁם שָׂדוֹת אֲחֵרוֹת וְלָקוּ. יְכִיל מֵימַר לֵיהּ. עַד כָּא הֲוִינָא חַיָּיב בָּהּ. מִיכָּא וּלְהַלָּן לֵינָה חַיָּיב בָּהּ.

הלכה ו

משנה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ בַּעֲשֶׂרֶת כּוֹר חִיטִּים לַשָּׁנָה. לָקַת נוֹתֵן לוֹ מִתּוֹכָהּ. הָיוּ חִיטָּיהָ יָפוֹת לֹא יֹאמַר לוֹ הֲרֵינִי לוֹקֵחַ מִן הַשּׁוּק אֶלָּא נוֹתֵן לוֹ מִתּוֹכָהּ.

הלכה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול'. תַּנֵּי. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מִיִּשְׂרָאֵל מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. בֵּין מֵאוֹתוֹ הַמִּין בֵּין מֵאוֹתוֹ שָׂדֶה תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. אֲבָל מִשָּׂדֶה אֲחֶרֶת אוֹ מִמִּין אַחֵר מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. אַף מֵאוֹתָהּ שָׂדֶה מֵאוֹתוֹ הַמִּין תּוֹרֵם וְנוֹתֵן לוֹ. אֲבָל מִשָּׂדֶה אֲחֵר אוֹ מִמִּין אַחֵר אֵין מְעַשֵּׂר וְנוֹתֵן לוֹ.

הלכה ז

משנה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ לְזוֹרְעָהּ שְׂעוֹרִין לֹא יִזְרָעֶנָּה חִיטִּין. חִיטִּין יִזְרָעֶנָּה שְׂעוֹרִין. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹסֵר. קִטְנִית לֹא יִזְרָעֶנָּה תְּבוּאָה. תְּבוּאָה יִזְרָעֶנָּה קִטְנִית. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹסֵר.

הלכה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול'. נִיחָא שְׂעוֹרִין לֹא יִזְרָעֶנָּה חִטִּים. חִיטִּין לֹא יִזְרָעֶנָּה שְׂעוֹרִין. וְתֵיְיבֵי כְּרִבִּי לָא אוֹ כְּדִבְרֵי הַכֹּל בְּמָקוֹם שֶׁאֵין שְׂעוֹרִין כִּפְלַיִים בְּחִיטִּין. אֲבָל בְּמָקוֹם שֶׁמַּעֲלִין שְׂעוֹרִין כִּפְלַיִים בְּחִיטִּין זוֹרְעָהּ שְׂעוֹרִים.

הלכה ח

משנה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ לְשָׁנִים מוּעָטוֹת לֹא יִזְרָעֶנָּה פִּשְׁתָּן וְאֵין לוֹ קוֹרַת שִׁיקְמָה. קִיבְּלָהּ מִמֶּנּוּ לְשֶׁבַע שָׁנִים. שָׁנָה רִאשׁוֹנָה זָרְעָהּ פִּשְׁתָּן וְיֵשׁ לוֹ קוֹרַת שִׁיקְמָה.

הלכה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול'. נִיחָא חִטִּין לֹא יִזְרָעֶנָּה פִּשְׁתָּן. פִּשְׁתָּן לֹא יִזְרָעֶנָּה חִיטִּין. פִּשְׁתָּן לוֹקֶה הָאָרֶץ גּוֹ שָׁנִים וְתֵימַר כֵּן. פִּירֵשׁ רִבִּי מְנַחֵם אָחִי רִבִּי גּוּרְיוֹן קוֹמֵי רִבִּי לָא. מוּטָב לְזוֹרְעָהּ פִּשְׁתָּן אַחַר פִּשְׁתָּן וְלֹא שְׂעוֹרִין אַחַר שְׂעוֹרִין.

הלכה ט

משנה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ לִשְׁבוּעַ אֶחָד בִּשְׁבַע מֵאוֹת זוּז הַשְּׁבִיעִית מִן הַמְּנָיִין. קִיבְּלָהּ מִמֶּנּוּ שֶׁבַע שָׁנִים בִּשְׁבַע מֵאוֹת זוּז אֵין הַשְּׁבִיעִית מִן הַמְּנָיִין.

הלכה: הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ כול'. תַּנֵּי. הַמְקַבֵּל שָׂדֶה מֵחֲבֵירוֹ. זָרְעָהּ שָׁנָה אַחַת וְלֹא צִימְּחָה כּוֹפִין אוֹתוֹ לְזוֹרְעָהּ שְׁנִייָה. שְׁנִייָה וְלֹא צִימְּחָה אֵין כּוֹפִין אוֹתוֹ לְזוֹרְעָהּ שְׁלִישִׁית. אָמַר רֵישׁ לָקִישׁ. הָדָא דְתֵימַר בְּשָׂדֶה שֶׁאֵינָהּ בְּדוּקָה. אֲבָל בְּשָׂדֶה שֶׁהִיא בְדוּקָה כּוֹפִין אוֹתוֹ וְזוֹרְעָהּ שְׁלִישִׁית.

הלכה י

משנה: שְׂכִיר יוֹם גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה וּשְׂכִיר לַיְלָה גּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם וּשְׂכִיר שָׁעוֹת גּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה. שְׂכִיר שַׁבָּת שְׂכִיר חוֹדֶשׁ שְׂכִיר שָׁנָה שְׂכִיר שָׁבוּעַ יָצָא בַיּוֹם גּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם יָצָא בַלַּיְלָה גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם.

הלכה: שְׂכִיר יוֹם גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה כול'. שְׁמוּאֵל אָמַר. לְמָחָר עוֹבֵר עָלָיו מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תְּתֵּן שְׂכָרוֹ. רִבִּי דוֹסָא אוֹמֵר. יוֹם אֶחָד הוּא דְתֵימַר. עוֹבֵר עָלָיו כָּל שֵׁימוֹת הַלָּלוּ. אֵין בִּגְלַל מְקַיְימָא קְרָאֵי תִּיפְתַּר בְּשְׂכִיר שָׁעוֹת יוֹם וְלַיְלָה. שֶׁיְּכוֹל לִגְבוֹת כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה. וְתַנֵּי כֵן. שְׂכִיר שָׁעוֹת בַּיּוֹם גּוֹבֶה כָּל הַיּוֹם. בַּלַּיְלָה גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה. שְׂכִיר שָׁעוֹת בַּיּוֹם וְבַלַּיְלָה גּוֹבֶה כָּל הַלַּיְלָה וְכָל הַיּוֹם.

הלכה יא

משנה: אֶחָד שְׂכַר הָאָדָם וְאֶחָד שְׂכַר הַבְּהֵמָה וְאֶחָד שְׂכַר הַכֵּלִים יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תְּתֵּן שְׂכָרוֹ וְיֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם לֹא תָלִין פְּעוּלַּת שָׂכִיר עַד בּוֹקֶר. אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁתְּבָעוֹ. לֹא תְבָעוֹ אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו. הִמְחָהוּ אֵצֶל חֲנָוָנִי אוֹ אֵצֶל שׁוּלְחָנֵי אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו. הַשָּׂכִיר נִשְׁבַּע בִּזְמַנּוֹ וְנוֹטֵל עָבַר זְמַנּוֹ אֵינוֹ נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. וְאִם יֵשׁ עֵדִים שֶׁתְּבָעוֹ הֲרֵי זֶה נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. גֵּר תּוֹשָׁב יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תְּתֵּן שְׂכָרוֹ וְאֵין בּוֹ מִפְּנֵי לֹא תָלִין פְּעוּלַּת שָׂכִיר אִתְּךָ עַד בּוֹקֶר.

הלכה: אֶחָד שְׂכַר הָאָדָם כול'. כְּתִיב לֹא תַעֲשׁוֹק עָנִי וְאֶבְיוֹן מֵאַחֶיךָ. אִילּוּ יִשְׂרָאֵל. מִגֵּרְךָ. זֶה גֵּר צֶדֶק. בְּאַרְצְךָ. לְרַבּוֹת הַבְּהֵמָה וְהָעֲבָדִים. בִּשְׁעָרֶיךָ. לְרַבּוֹת הַמִּטַּלְטְלִין.

תַּנֵּי. יְכוֹל הִמְחָהוּ אֵצֶל חֲנָוָנִי אוֹ אֵצֶל שׁוּלְחָנֵי יְהֵא עוֹבֵר עָלָיו. אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו אֶלָּא עוֹבְרִין הֵן עָלָיו. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁתְּבָעוֹ. לֹא תְבָעוֹ אֵינוֹ עוֹבֵר עָלָיו.

הַשָּׂכִיר בִּזְמַנּוֹ נִשְׁבַּע וְנוֹטֵל. רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. בְּשֶׁאָמַר לוֹ. נָתַתִּי. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ. אֶתֵּן לְמָחָר. אִם אָמַר לוֹ. נָתַתִּי. אֵינוֹ נֶאֱמָן. רִבִּי יוֹסֵי בֶּן חֲנִינָה אוֹמֵר. וַאֲפִילּוּ לְמָחָר אִם אָמַר לוֹ. נָתַתִּי. נֶאֱמָן.

גֵּר תּוֹשָׁב יֵשׁ בּוֹ מְשׁוּם בְּיוֹמוֹ תְּתֵּן שְׂכָרוֹ כול'. כְּתִיב לֹא תַעֲשׁוֹק אֶת רֵעֲךָ. פְּרָט לְגֵר תּוֹשָׁב.

הלכה יב

משנה: הַמַּלְוֶה אֶת חֲבֵירוֹ לֹא יְמַשְׁכְּנֶנּוּ אֶלָּא בְּבֵית דִּין וְלֹא יִכָּנֵס לְבֵיתוֹ לִיטוֹל מַשְׁכּוֹנוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בַּחוּץ תַּעֲמוֹד. הָיוּ לוֹ שְׁנֵי כֵלִים נוֹטֵל אֶחָד וּמַחֲזִיר אֶחָד. מַחֲזִיר אֶת הַכַּר בַּלַּיְלָה וְאֶת הַמַּחֲרֵישָׁה בַּיּוֹם. וְאִם מֵת אֵינוֹ מַחֲזִיר לְיוֹרְשָׁיו. רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אַף לְעַצְמוֹ אֵינֶנּוּ מַחֲזִיר אֶלָּא עַד שְׁלֹשִׁים יוֹם וּמִשְׁלֹשִׁים יוֹם וּלְהַלָּן מוֹכְרָן בְּבֵית דִּין.

הלכה: כְּתִיב בִּנְזִקִין שֶׁיְּהֵא גּוֹבֶה בְּעִידִית. שֶׁנֶּאֱמַר מֵיטַב שָׂדֵהוּ וגו'. וּכְתִיב בְּמִלְוָה שֶׁיְּהֵא גּוֹבֶה בְּבֵינוֹנִית. שֶׁנֶּאֱמַר וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה נוֹשֶׁה בּוֹ וגו'. לְמָדוּ קַרְקָעוֹת מִן הַמַּשְׁכּוֹנוֹת.

וְדִכְוָותָהּ יְלַמְּדוּ מַשְׁכּוֹנוֹת מִקַּרְקָעוֹת. פֵּירַשׁ רִבִּי סִימַאי. דְּבַר תּוֹרָה שֶׁיְּהֵא שָׁלִיחַ בֵּית דִּין נִכְנָס וְגוֹבֶה בְּבֵינוֹנִית. שֶׁאִם יִכָּנֵס הַמַּלְוֶה הֲרֵי הוּא מוֹצִיא הַיָּפָה. וְאִם יִכָּנֵס הַלּוֹוֶה מוֹצִיא הָרַע. אֶלָּא שָׁלוּחַ בֵּית דִּין נִכְנָס וְגוֹבֶה בְּבֵינוֹנִית. תַּנֵּי רִבִּי יִשְׁמָעֵאל. דְּבַר תּוֹרָה שֶׁיְּהֵא הַלּוֹוֶה נִכְנָס. שֶׁנֶּאֱמַר וְהָאִישׁ אֲשֶׁר אַתָּה נוֹשֶׁה בּוֹ וגו'. אָמַר רִבִּי לָא. תַּנֵּיי תַּמָּן. חָבוֹל. בְּבֵית דִּין. שֶׁלֹּא בְּבֵית דִּין מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר אִם חָבוֹל תַּחְבוֹל. מִישְׁכְּנוֹ שֶׁלֹּא בִרְשׁוּת עוֹבֵר עַל כָּל שֵׁם וְשֵׁם שֶׁיֵּשׁ לוֹ. אָמַר רִבִּי לָא. הוּא גָּרַם לְעַצְמוֹ [לַעֲבוֹר] עַל כָּל שֵׁם וְשֵׁם שֶׁיֵּשׁ לוֹ.

מִישְׁכְּנוֹ וְחָזַר וְנָתַן לוֹ. מִידַּת הַדִּין בְּיָדוֹ שֶׁיְּהֵא גוֹבֶה מִנְּכָסִין מְשׁוּעֲבָדִין. וְאִם מַחֲזִיר לוֹ לְאֵי זֶה דָּבָר שֶׁמִּישְׁכְּנוּ הוּא מְמַשְׁכְּנוֹ. פֵּירַשׁ רִבִּי. שֶׁמָּא תָּבוֹא שְׁמִיטָּה וְיַשְׁמִיט. אוֹ שֶׁמָּא יָמוּת הַלָּוֶה וְנִמְצְאוּ הַמַּטַּלְטְלִין בְּיַד הַיּוֹרְשִׁין.

תַּנֵּי. חוֹבֵל כְּסוּת יוֹם בַּלַּיְלָה וּכְסוּת לַיְלָה בַּיּוֹם. מַחֲזִיר כְּסוּת יוֹם בַּיּוֹם וּכְסוּת לַיְלָה בַּלַּיְלָה. כָּר וְסַדִּין שֶׁדַּרְכָּן לְכַסּוֹת בַּלַּיְלָה חוֹבְלָן בַּיּוֹם וּמַחֲזִירָן בַּלַּיְלָה. קוֹרְדוֹם וּמַחֲרֵישָׁה שֶׁדַּרְכָּן לַעֲשׂוֹת בָּהֶן מְלָאכָה בַּיּוֹם חוֹבְלָן בַּלַּיְלָה וּמַחֲזִירָן בַּיּוֹם. אָמַר רִבִּי לָא. זִימְנִין דְּתֵיפְתָּר הָהֵן קְרָא לֹא תָבוֹא עָלָיו הַשֶּׁמֶשׁ. לָא תִדְנַח עָלוֹי שִׁמְשָׁא. וְזִימְנִין דְּתֵיפְתָּר לָהּ. לָא תִטְמַע עָלוֹי שִׁמְשָׁא. דִּכְתִיב הָשֵׁב תָּשִׁיב לוֹ אֶת הָעֲבוֹט כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ. עִם מַעֲלֵי שִׁמְשָׁא. עַד בּוֹא הַשֶּׁמֶשׁ תְּשִׁיבֶנּוּ לוֹ. עַד מִטְמְעֵי שִׁמְשָׁא.

הלכה יג

משנה: אַלְמָנָה בֵּין שֶׁהִיא עֲנִיָּיה בֵּין שֶׁהִיא עֲשִׁירָה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא תַחֲבוֹל בֶּגֶד אַלְמָנָה. הַחוֹבֵל אֶת הָרֵיחַיִם עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה וְחַיָּיב מִשּׁוּם שְׁנֵי כֵלִים שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יַחֲבוֹל רֵיחַיִם וְרֶכֶב. וְלֹא רֵיחַיִם וָרֶכֶב בִּלְבַד אָמְרוּ אֶלָּא כָּל דָּבָר שֶׁעוֹשִׂין בּוֹ אוֹכֶל נֶפֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַר כִּי נֶפֶשׁ הוּא חוֹבֵל.

הלכה: אַלְמָנָה בֵּין שֶׁהִיא עֲנִיָּיה בֵּין שֶׁהִיא עֲשִׁירָה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ כול'. תַּנֵּי. אַלְמָנָה בֵּין עֲנִיָּיה בֵּין עֲשִׁירָה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ. שֶׁנֶּאֱמַר לֹא תַחֲבֹל בֶּגֶד אַלְמָנָה. אֶחָד עֲנִיָּיה וְאֶחָד עֲשִׁירָה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. עֲנִיָּיה אֵין מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ כָּל עִיקָּר. עֲשִׁירָה מְמַשְׁכְּנִין אוֹתָהּ וְאֵינוֹ מַחֲזִיר. שֶׁמִּתּוֹךְ שֶׁבָּא אֶצְלָהּ מַשִּׂיאָהּ שָׁם רַע.

הַחוֹבֵל זוּג שֶׁלְּסַפְּרִין עוֹבֵר עַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְעַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ. חָבַל אֶחָד מֵהֶן אֵינוֹ עוֹבֵר [אֶלָּא] עַל אֶחָד מֵהֶן. הַמְמַשְׁכֵּן צֶמֶד פָּרוֹת עוֹבֵר עַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְעַל זֶה בִּפְנֵי עַצְמוֹ. מִישְׁכֵּן אֶחָד מֵהֶם אֵינוֹ עוֹבֵר אֶלָּא עַל אֶחָד מֵהֶן בִּלְבַד.

פרק י

הלכה א

משנה: הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּיה שֶׁל שְׁנַיִם שֶׁנָּפְלוּ שְׁנֵיהֶן חוֹלְקִין בָּעֵצִים וּבָאֲבָנִים וּבֶעָפָר. רוֹאִין אֵילּוּ אֲבָנִים הָרְאוּיוֹת לְהִשְׁתַּבֵּר. הָיָה אֶחָד מֵהֶן מַכִּיר מִקְצָת אֲבָנָיו נוֹטְלָן וְעוֹלוֹת לוֹ מִן הַחֶשְׁבּוֹן.

הלכה: הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּיה שֶׁלִּשְׁנַיִם שֶׁנָּפְלוּ כול'. תַּנֵּי. נִכְמַר כְּתַנּוּר הָעֶלְיוֹנוֹת רְאוּיוֹת לְיִשָּׁבֵר. נָפַל לְחוּץ הַתַּחְתּוֹנוֹת רְאוּיוֹת לְיִשָּׁבֵר.

הָיָה הָאֶחָד מַכִּיר מִקְצָת אֲבָנָיו נוֹטְלָן וְעוֹלוֹת לוֹ מִן הַחֶשְׁבּוֹן. אָמַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. זֹאת אוֹמֶרֶת שֶׁשּׁוֹלֶטֶת הַיָּד מִצַּד אֶחָד. תַּמָּן תַּנִּינָן. מֵאָה טֶבֶל מֵאָה חוּלִּין נוֹטֵל מֵאָה וְאַחַת. מֵאָה טֶבֶל וּמֵאָה מַעֲשֵׂר נוֹטֵל מֵאָה וְאַחַת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אִם אוֹמֵר אַתְּ נוֹטֵל מֵאָה אֲנִי אוֹמֵר כֹּל חוּלִּין עָלָיו בְּיָדוֹ וְנִמְצְאוּ אֵילּוּ בְּטֵיבְלָן. אֶלָּא נוֹטֵל מֵאָה וְאַחַת כְּדֵי לְהַפְרִישׁ תְּרוּמָה וּתְרוּמַת מַעֲשֵׂר מִן הַטֶּבֶל.

אִילֵּין תְּקוֹעֲיֵיא. רִבִּי זְעִירָא. אָמַר אַרְעַיְתָה. זְקִיק אַתְּ מַטְעִינֵנִי. רִבִּי לָא. אָמַר עִילָּאי. בַּנַּאי אָמְרִין. תְּרוֵיהוֹן אֵילֵּין יְסוֹדַיָּיא. וְדָא מְסַיְּיעָה לְמָאן דְּאָמַר בַּנַּאי. הָיְתָה חוֹרָבָתוֹ סְמוּכָה לְכוֹתֶל חֲצַר חֲבֵירוֹ לֹא יֹאמַר לוֹ. הֲרֵינִי מְיַיסֵּד עִמָּךְ כּוֹתֶל חֲצֵירִי וְעוֹלֶה. אֶלָּא מְיַיסֵּד עִמּוֹ מִלְּמַטָּה וְעוֹלֶה. הָיְתָה עַל גַּבֵּי שִׁיחִין אוֹ עַל גַּבֵּי מְעָרוֹת אֵינוֹ נִזְקָק לוֹ כְּלוּם. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. תִּיפְתָּר כְּגוֹן אִילֵּין דְּרַיָּיא דְּבִישָׁן דְּלָא יְכִיל אַרְעַיְיא בָּאנִי עַד דְּבָנֵי עִילָּיְיא.

הלכה ב

משנה: הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּיה שֶׁל שְׁנַיִם נִפְחֲתָה הָעֲלִיָּיה וְאֵין בַּעַל הַבַּיִת רוֹצֶה לְתַקֵּן הֲרֵי בַּעַל הָעֲלִיָּיה יוֹרֵד וְדָר לְמַטָּה עַד שֶׁיְּתַקֵּן לוֹ אֶת הָעֲלִיָּיה. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר הַתַּחְתּוֹן נוֹתֵן אֶת הַתִּקְרָה וְהָעֶלְיוֹן אֶת הַמַּעֲזִיבָה.

הלכה: הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּיה שֶׁלִּשְׁנַיִם כול'. תַּנֵּי. נִפְחֲתָה מְקוֹם הַתַּנּוּר יוֹרֵד לְמַטָּה. מְקוֹם הַכִּירָה יוֹרֵד לְמַטָּה. אֶלָּא דּוּ אָמַר לֵיהּ. עֲבִיד לָךְ סוּלָּם דְּלָא תִיהֲוֵי עָלַיִל וּנְפִיק גַּו בֵּיתִי. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר תַּחְתּוֹן נוֹתֵן אֶת הַתִּקְרָה וְהָעֶלְיוֹן נוֹתֵן אֶת הַמַּעֲזִיבָה. רִבִּי יוּסְטָא בְשֵׁם רֵישׁ לָקִישׁ. הַתַּחְתּוֹן נוֹתֵן תִּקְרָה וּלְוָוחִים וְהָעֶלְיוֹן נוֹתֵן הַמַּעֲזִיבָה. בְּאֵי זוֹ מַעֲזִיבָה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אָחָא בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. מַעֲזִיבָה עֲבָה. רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. מַעֲזִיבָה בֵּינוֹנִית. לֹא אָמְרוּ אֶלָּא לְהַדִּיחַ אֶת הַכּוֹסוֹת. בְּרַם אִין הֲוָה בָּעֵי מְשַׁוְּנָא מָאנִין אוֹף רִבִּי אַבָּהוּ בְשֵׁם רִבִּי לָעְזָר מוֹדֵי בְמַעֲזִיבָה עֲבָה. הוֹרֵי רִבִּי חֲנִינָה לְאִילֵּין צִיפּוֹרָאֵי שֶׁיִּהוּ שְׁנֵיהֶן נוֹתְנִין אֶת הַתִּקְרָה וְאֶת הַלְּוָוחִין. דְּאִינּוּן זְקוּקִין מֵיסַק חַמְרֵיהוֹן תַּמָּן וּמֵיסַק פֵּירֵיהוֹן תַּמָּן.

הלכה ג

משנה: הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּיה שֶׁל שְׁנַיִם שֶׁנָּפְלוּ אָמַר בַּעַל הָעֲלִיָּיה לְבַעַל הַבַּיִת לִבְנוֹת וְהוּא אֵינוֹ רוֹצֶה לִבְנוֹת הֲרֵי בַּעַל הָעֲלִיָּיה בוֹנֶה אֶת הַבַּיִת וְדָר בְּתוֹכוֹ עַד שֶׁיִּתֵּן לוֹ יְצִיאוֹתָיו. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אַף זֶה דָּר בְּתוֹךְ שֶׁל חֲבֵירוֹ צָרִיךְ לְהַעֲלוֹת לוֹ שָׂכָר אֶלָּא בַּעַל (הַבַּיִת) בוֹנֶה אֶת הַבַּיִת וְאֶת הָעֲלִיָּיה וּמְקָרֶה אֶת הָעֲלִיָּיה וְיוֹשֵׁב בַּבַּיִת עַד שֶׁיִּתֵּן לוֹ אֶת יְצִיאוֹתָיו.

הלכה: הַבַּיִת וְהָעֲלִיָּיה כולי. אֶלָּא בַּעַל הַבַּיִת מְבַקֵּשׁ לִבְנוֹת וּבַעַל הָעֲלִיָּיה אֵינוֹ רוֹצֶה. מָהוּ שֶׁיֹּאמַר לוֹ. גּוֹפְנֵינוּ. נִישְׁמְעִינָהּ מֵהָדָא. הָיְתָה חוֹרְבָתוֹ סְמוּכָה לְחוֹרְבַת חֲבֵירוֹ. עָמַד הַלָּוֶה וּבָנָאהּ בְּלֹא רְשׁוּתוֹ הֲרֵי זֶה מְחַשֵּׁב יְצִיאוֹתָיו כְּשַׂעַר שֶׁבָּנָה וְיִתֵּן לוֹ אֶת כָּל יְצִיאוֹתָיו. הָדָא אָמְרָה. שֶׁאֵינוֹ אוֹמֵר לוֹ. גּוֹפְנֵינוּ מִן הַצַּד. כְּשֵׁם שֶׁאֵינוֹ אוֹמֵר לוֹ. גּוֹפְנֵינוּ מִן הַצַּד. כָּךְ אֵין אוֹמֵר לוֹ. גּוֹפְנֵינוּ מִלְּמַעְלָן.

הלכה ד

משנה: וְכֵן בֵּית הַבַּד שֶׁהוּא בָנוּי בַּסֶּלַע וְגִינָּה אַחַת עַל גַּבָּיו וְנִפְחֲת הֲרֵי בַּעַל הַגִּינָּה יוֹרֵד וְזוֹרֵעַ לְמַטָּה. עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה לְבֵית בַּדּוֹ כִּיפִּין. הַכּוֹתֶל וְהָאִילָן שֶׁנָּפְלוּ לִרְשׁוּת הָרַבִּים וְהִזִּיקוּ פְּטוּרִין מִלְּשַׁלֵּם. נָתְנוּ לוֹ זְמַן לִסְתּוֹר אֶת הַכּוֹתֶל וְלִקּוֹץ אֶת הָאִילָן וְנָפְלוּ בְּתוֹךְ הַזְּמַן פְּטוּר לְאַחַר הַזְּמַן חַיָּיב.

הלכה: וְכֵן בֵּית הַבַּד כולי עַד הַכּוֹתֶל וְהָאִילָן כולי. אָמַר רִבִּי לְעָזָר. מַעֲשֶׂה בְּדָלִית אַחַת שֶׁהָיְתָה מוּדְלָה עַל פֶּרְסִיקוֹ שֶׁל חֲבֵירוֹ וְנִפְשַׁח הַפֶּרְסִק. וּבָא מַעֲשֶׂה לִפְנֵי רִבִּי חִיָּיה הַגָּדוֹל וְאָמַר לוֹ. צֵא וְהַעֲמֵד לוֹ פֶּרְסִק. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹחָנָן. וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא. וְכֵן בֵּית הַבַּד שֶׁהוּא בָנוּי בַּסֶּלַע וְגִינַּת אַחֵר עַל גַּבָּיו וְנִפְחֲת. שְׁמַעְנוּ שֶׁאֵין כּוֹפִין. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. כּוֹפִין. נֵימַר. וְלֹא פְלִיגִי. מָאן דָּמַר. כּוֹפִין. שֶׁהוּא שָׁם. וּמָאן דָּמַר. אֵין כּוֹפִין. בְּשֶׁאֵין עוֹמֵד שָׁם. נָתְנוּ לוֹ זְמַן לָקוֹץ. כַּמָּה הוּא זְמַן. רִבִּי הוֹשַׁעְיָה אָמַר. לֹ׳ יוֹם.

הלכה ה

משנה: מִי שֶׁהָיָה כוֹתְלוֹ סָמוּךְ לְגִינַּת חֲבֵירוֹ וְנָפַל וְאָמַר לוֹ פַּנֵּה אֲבָנֶיךָ וְאָמַר לוֹ הִגִּיעוּךְ אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. מִשֶּׁקִּיבֵּל עָלָיו אָמַר לוֹ הֵילָךְ אֶת יְצִיאוֹתֶיךָ וַאֲנִי נוֹטֵל אֶת שֶׁלִּי אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. הַשּׁוֹכֵר אֶת הַפּוֹעֵל לַעֲשׂוֹת עִמּוֹ בַּתֶּבֶן וּבַקַּשׁ אָמַר לוֹ תֵּן לִי אֶת שְׂכָרִי אָמַר לוֹ טוֹל מַה שֶּׁעָשִׂיתָה בִּשְׂכָרְךָ אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. מִשֶּׁקִּיבֵּל עָלָיו אָמַר לוֹ הֵילָךְ שְׂכָרְךָ וַאֲנִי נוֹטֵל אֶת שֶׁלִּי אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ. הַמּוֹצִיא זְבָלוֹ לִרְשׁוּת הָרַבִּים הַמּוֹצִיא מוֹצִיא וְהַמְזַבֵּל מְזַבֵּל. אֵין שׁוֹרִין טִיט בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְאֵין לוֹבְנִין לְבֵינִים אֲבָל גּוֹבְלִין טִיט בִּרְשׁוּת הָרַבִּים אֲבָל לֹא לִלְבֵינִים. הַבּוֹנֶה בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְהַמֵּבִיא אֲבָנִים הַמֵּבִיא מֵבִיא וְהַבּוֹנֶה בּוֹנֶה. וְאִם הִזִּיק מְשַׁלֵּם מַה שֶּׁהִזִּיק. רִבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אַף מְתַקֵּן הוּא אֶת מְלַאכְתּוֹ לִפְנֵי שְׁלֹשִׁים יוֹם.

הלכה: הַמּוֹצִיא זְבָלוֹ כול׳. תַּנֵּי. פּוֹרֵק אָדָם זְבָלוֹ בְּפָתַח חֲצֵירוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לְפַנּוֹתוֹ מִיָּד. אֲבָל לַשְׁהוֹתוֹ אָסוּר. בָּא אֶחָד וְהוּזַק הֲרֵי זֶה חַיָּיב. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. בְּשָׁעַת הַזְּבָלִים פּוֹרֵק אָדָם זְבָלוֹ בְּפָתַח חֲצֵירוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים כְּדֵי שֶׁיִּתְפָּרֵךְ בְּרַגְלֵי אָדָם וּבְהֵמָה לוֹ יוֹם. שָׁעַל מְנָת כֵּן הִנְחִיל יְהוֹשֻׁעַ לְיִשְׂרָאֵל אֶת הָאָרֶץ. פּוֹרֵק אָדָם עַפְרוֹ בְּפָתַח חֲצֵירוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לִשְׁרוֹתוֹ וּלְהַעֲלוֹתוֹ עַל גַּבֵּי דִּימוֹס מִיָּד. לַשְׁהוֹתוֹ אָסוּר. בָּא אַחֵר וְהוּזַק בּוֹ חַיָּיב. לֹא יְהֵא גּוֹבֵל בְּצַד זֶה [וּבוֹנֶה בְצַד זֶה] אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁבּוֹנֵהוּ. פּוֹרֵק אָדָם אֲבָנָיו בְּפָתַח חֲצֵירוֹ בִּרְשׁוּת הָרַבִּים לְפַנּוֹתָן מִיָּד. לַשְׁהוֹתָן אָסוּר. בָּא אַחֵר וְהוּזַק בָּהֶן חַיָּיב. מָסָר הַחוֹצֵב לַגַּמָּל הַגַּמָּל חַיָּיב. גַּמָּל לַסַּתָּת הַסַּתָּת חַיָּיב. סַתָּת לַסַּבָּל הַסַּבָּל חַיָּיב. הֶעֱלָה עַל גַּבֵּי בִימוֹס וְהָיָה מְפַקְפֵּק בָּהּ וְנָפְלָה הָאַרְדִּכַל חַיָּיב. מְסָרָהּ (הַסַּתָּת לַסַּבָּל) [הַחַצָּב לַסַּתָּת] וְהוּזַק בֵּין בְּסִיתוּת בֵּין בָּאֶבֶן הַסַּתָּת חַיָּיב. הַסַּתָּת לַסַּבָּל וְהוּזַק בְּסִיתוּת הַסַּתָּת חַיָּיב. בָּאֶבֶן הַסַּבָּל חַיָּיב. עָלְתָה וְיָשְׁבָה בְדִימוֹס וְנָפְלָה פָּטוּר.

הלכה ו

משנה: שְׁתֵּי גִנּוֹת זוֹ עַל גַּב זוֹ וְהַיָּרָק בֵּינְתַיִים רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר שֶׁל עֶלְיוֹן. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁל תַּחְתּוֹן. אָמַר רִבִּי מֵאִיר וּמַה אִם יְרָקָה הָעֶלְיוֹן לִיקַּח אֶת עֶפְרוֹ אֵין כָּאן יָרָק. אָמַר רִבִּי יְהוּדָה אִם יְרָקָה הַתַּחְתּוֹן לְמַלְאוֹת גִּינָּתוֹ עֶפֶר אֵין כָּאן יָרָק. אָמַר רִבִּי מֵאִיר וְכִי מֵאַחַר שֶׁשְּׁנֵיהֶן יְכוֹלִין לְמַחוֹת זֶה עַל זֶה רוֹאִין מְנַיִין יָרָק זֶה חַיָּיה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר כָּל שֶׁהֶעֶלְיוֹן יָכוֹל לִפְשׁוֹט אֶת יָדוֹ וְלִיטּוֹל הֲרֵי הוּא שֶׁלּוֹ וְהַשְּׁאָר שֶׁל תַּחְתּוֹן.

הלכה: שְׁתֵּי גִינּוֹת כול׳. מַה יַּעֲשׂוּ. אֶפְרַיִם בְּשֵׁם רֵישׁ לָקִישׁ אָמַר. יַחֲלוֹקוּ. דְּבֵית רִבִּי יַנַּאי אָמְרֵי. עַד ׳ טְפָחִים. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר בְּשֵׁם רִבִּי יַנַּאי. וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יוּאֲנָס.

כּוֹתֵל שֶׁבֵּין שְׁתֵּי מְחִיצוֹת וְנִפְרָץ. רַב וּשְׁמוּאֵל. חַד אָמַר. מֻחֶצָה לָזֶה וּמֻחֶצָה לָזֶה. וְחַד אָמַר. כּוּלּוֹ לָזֶה וְכוּלּוֹ לָזֶה. מַה מַפְקָה מִבֵּינֵיהוֹן. מְצָא מְצִיאָה. מָאן דְּמַר. מֻחֶצָה לָזֶה וּמֻחֶצָה לָזֶה. מֻחֲצִיוֹ וְהֵילַךְ לָזֶה וּמֻחֲצִיוֹ וְהֵילַךְ לָזֶה. וּמָאן דְּמַר. כּוּלּוֹ לָזֶה וְכוּלּוֹ לָזֶה. הַמּוֹצֵא זָכָה.